

ლიტერატურული გაზეთი

№4 (380) 28 თებერვალი - 13 მარტი 2025

გამოდის ორ კვირაში ერთხელ, პარასკეობით

ფასი 80 თეთრი

მანანა ჩიტიშვილი

* * *

ცხრა სიცოცხლეს
გასწვდებოდა,
დრომ რაც
ჯავრი დამასია,
დარდსა ვჭრი და
დარდსა ვკერავ,
მარხვაა თუ ნამაზია.
არ მაღირსა ხატაური,
სელი მაქვს და ბამბაზია,
სამყოფელად ქოხი მომცა,
სხვათა — ციხე-დარბაზია.
თუმცა ბედის უბადობით
კარი ბევრჯერ ჩამრავია,
ჩემი სული ჯერაც ისევ
გაფრენილი გავაზია.
მადლი ვერვინ დამინახა
სულ სხვის ჭირთა თანაზიარს,
ვტირი, თუმცა ეს საწუთრო
ცრემლშია ცი ღამაზია.

II-III

ნინო გუგეშაშვილი

ანდერბრაუნდი

ბიჭს ერქვა ნოე. ვირთხას ერქვა ლაიამი.
ბიჭი ამ ოციოდე წლის წინ მოვიდა გვირაბში — ერთი-ორი წელი წაიმუშავებდა და მერე რაღაც შეიცვ-
ლებოდა, აბა, სულ ასე ხომ არ იქნებოდა.
ვირთხა აქ დახვდა — თბილისის მეტროს დაარსებიდან ამ გვირაბში ცხოვრობდა მისი მამა-პაპა.
ვირთხა ძირძველი გვირაბელი იყო, ნოე — ჩამოსული, საბურთალოდან ჩამოთრეული ჯინსებ და
ბოტასებზემოცვეთილი დამწყები პოეტ-მუსიკოსი. ძირძველი გვირაბელობისადმი მონივნის ნიშნად ნოე
ლაიამს ხანდახან „გვირთხასაც“ ეძახდა და პურის ნამცეცხვზე პატიუებდა.
როცა ბოლო, გამეჩხერებული მატარებელი ჩაივლიდა და ძილმორეული მეტროპოლიტენის მთქნარე-
ბასავით მიიღოდა, დაცარიელებულ გვირაბში აჩრდილები ჩამოდიოდნენ რელსების შესამონებლად.
ერთ აჩრდილს ერქვა ლევანა — აჩრდილობის 32-წლიანი სტაჟი ჰქონდა.
მეორე აჩრდილს ერქვა გრიშა — ბოთლიანი აჩრდილი იყო, ამოიღებდა, გადაჰკრავდა და რელსებს
გაუყვებოდა. 1997 წელს მეგობარმა აჩრდილებმა აჩუქეს გრიშას დაბადების დღეზე არაყი „საშა“ და გვი-
რაბშივე დალოცეს. მას შემდეგ გრიშა ჩამოსასხმელ არაყს ისხამს „საშას“ ბოთლში, იქიდან სვამს მეგო-
ბრების და ბოთლის პატივსაცემად.
მესამე აჩრდილს ჰქვია ნიკო — მას აჩრდილობის პატარა სტაჟი აქვს, სულ შვიდი წელი, მაგრამ უნივერ-
სიტეტის პროფესორობის სტაჟი აქვს დიდი და ცოტა უცნაური აჩრდილია, წიგნით დადის გვირაბში.
მეოთხე აჩრდილს ჰქვია სიმონა — აჩრდილობის ყველაზე დიდი, 52-წლიანი გამოცდილებით დამძიმე-
ბული ჩადის — სად მუშაობო, რომ ჰკითხავენ, მინაშიო, უპასუხებს. სიმონა ყველაზე პროფესიონალი
აჩრდილია, ძაფისოდენა ბზარსაც ვერ გამოაპარებს რელსი და შპალი. მის იმედად დაბორილობს რელსე-
ბზე მოვრალი გრიშა, მერე „საშა“-ჩახუტებული მიიძინებს სადმე რელსებზე. მის იმედად დაგრიალევენ
დღისით მატარებლები. სიმონა ყველაზე მშობარა აჩრდილია — „შემცირების“ გაგონებაზე კანკალებს. ხან-
დახან, როცა გრიშა გაყალბებული „საშას“ ყლუპს მოსვამს და ხუმრობის ხასიათზე დადგება, მიეპარება
სიმონას და ყურში ჩასძახებს: „შემცირება! შემცირება!“

IV-VI

ბესო ხვედელიძე

სტუმარი

ფრაგმენტი მომავალი წიგნიდან

— ვაიმე! რას გავხარ, გოგა?! რა მოხდა?!
— დაგვერხა, ნიცა! დაგვერხა!.. სადაა ჩემი რუკზაკი?
— რა ფერი გადევს! რა გჭირს?! რად გინდა რუკზაკი?
— გასაქცევი ვარ, ნიცა!
— სად გასაქცევი?! ამიხსენი, რა ხდება, გოგა?!
— ჩუმად! მეზობლებმა არ გაიგონ!
— მითხარი, გოგა!
— ...ბავშვი გავიტანე!
— რაო?!
— ველოსიპედით შემომასკდა ქუჩაში!.. გადაფრინდა ეგრევე! ბოძს
მიეხალა სახით და თავით ჩაერჭო ხრეშში... მაშინვე გადმოვედი... მივე-
დი... სუ სისხლში ცურავდა... არ სუნთქავდა!
— ღმერთო!
— შემეშინდა, ნიცა! წარმოვიდგინე საშინელებები! არავინ იყო ირგ-
ვლივ! ჩავჯექი და გამოვიქეცი...
— აუუ... ჩემი მანქანა სადაა?.. იქნებ დაგინახეს?
— არა მგონია!.. მეორე გარაჟშია!.. აგერ შენი მანქანის საბუთები!
მერე საბურავები გამოუცვალე. ახლები ხომაა მეორე გარაჟში?! ისი-
ნი დაუყენე!.. ძველები გადაყარე სადმე ქალაქგარე სანაგაოზე!
— აუუუუ!.. კი, მაგრამ... სად მოხდა?
— იქ სუ ცარიელი სახლები და აგარაკებია! ჩამილაგე დროზე! უნდა
გავიქცე!..
— შენი ბრალი იყო, გოგა?
— რა მნიშვნელობა აქვს, ნიცა?! უკაცრიელი ქუჩებია ძელდაბაში...
არავინ იყო, მეც უცებ შევვარდი მოსახვევში და თურმე ის ზემოდან
მოქრის ველოსიპედით!
— ღმერთო! რა უნდა ქნა?.. ეგებ...
— რა ეგებ, ნიცა?! რა ეგებ?! ბავშვის გატანას ვინ მაპატიებს!
— აბა, რა უნდა ქნა?
— ჩამილაგე-მეთქი!.. ციხე და უბედურება მინდა ახლა მე?!

VIII-IX

ზაზა ბიბილაშვილი

პოეზია, დანარჩენი ლიტერატურა, და დანარჩენი

2024

*

ახლახან რამდენიმე ახალგაზრდა პოეტის წიგნების წაკითხვა მო-
მინა — ყურადღებით, დაკვირვებით, პასუხისმგებლობით.

წაკითხავდი სუსტ, ზედმეტ, არაფრიდან მოტანილ და არაფრის
მომტან სიტყვას ან სტრიქონს, გულში მიემართავდი ავტორს: ეს სუს-
ტია, ზედმეტია, არაფრიდან მოტანილი და არაფრის მომტანია, ამის
ნაცვლად ასე და ასე უნდა გექნა, შემდეგში ასე და ასე ჰქენი ხოლმე...

მერე გავიფიქრებდი, იქნებ ეს ყველაფერი, და იქნებ სხვა ყველა-
ფერიც, რაც ამ საქმეში ვიცი, ამ ავტორებს როდისმე, გულში კი არა,
სინამდვილეში ვუთხრა-მეთქი.

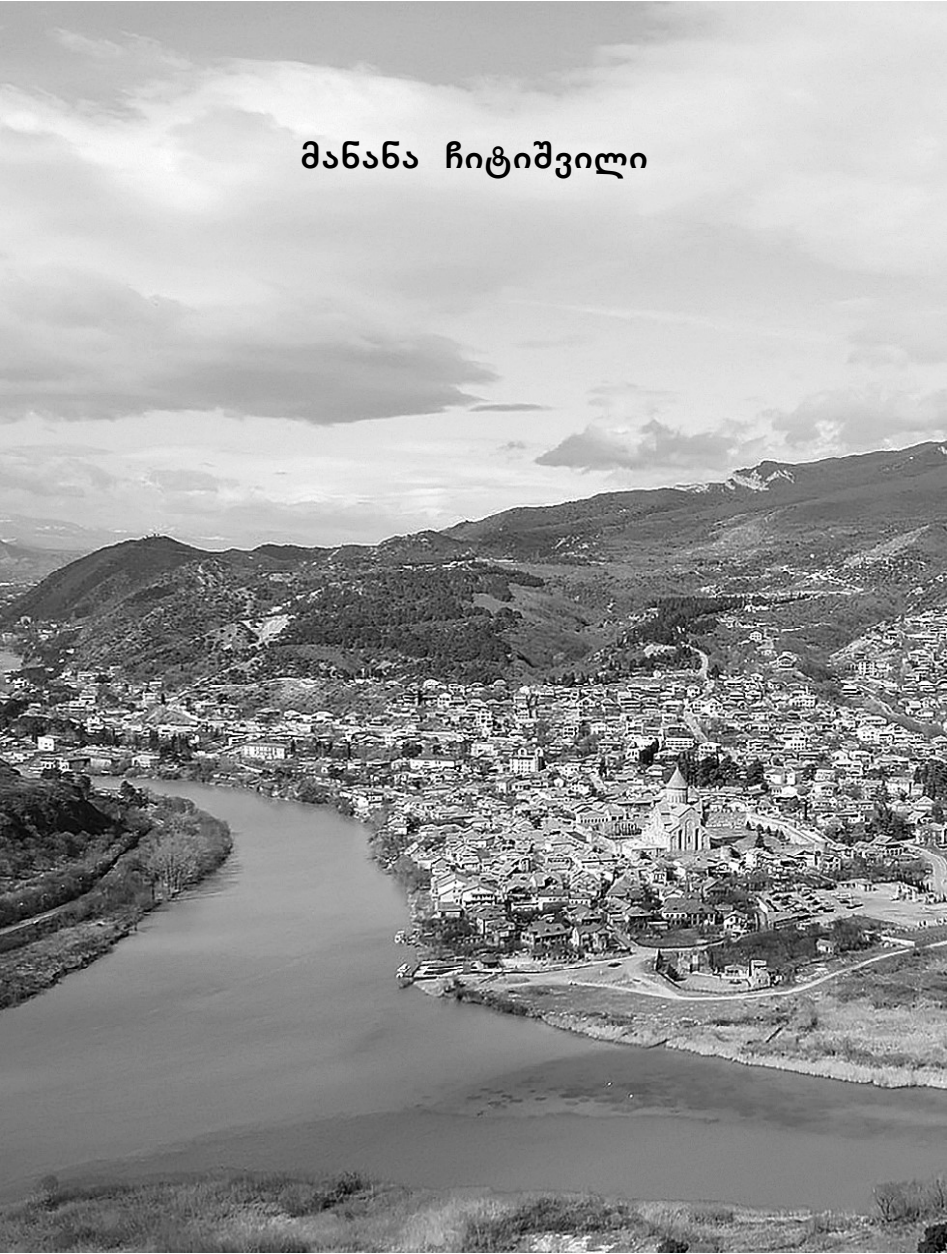
აი, ასე მახსენდებოდა სინამდვილე, რომელშიც სულ უფრო და უფ-
რო ნაკლები მნიშვნელობა აქვს იმის თქმას, რასაც ახალგაზრდა პოე-
ტებს გულში ვეუბნებოდი.

*

ძველი ბავშვობის დროინდელი „ლექსების“ რვეული გადავიკითხე.
არ მიშველა იმის ცოდნამ, რომ ის „ლექსები“ ბავშვობაში დავწერე.
ნეტავ მეცინა და ის საშინელებები არ შემეგრძნო.

და თავს ვინ დადებს, რომ შეუძლებელია ასაკის, გემოვნების, აზ-
როვნების იმ დონის არსებობა, რომელიც ჩვენს სოლიდურ ასაკს, გე-
მოვნებას, აზროვნებას ბავშვის ასაკად, გემოვნებად, აზროვნებად შე-
ისაბამებს? თუნდაც ყველაზე მოხუცი, გემოვნებიანი და მოაზროვნე
იყო, რა ვიცი, რომ ეს კონდიცია უკიდურესი საზღვარია? განა უფრო
იოლი, ადეკვატური, ჭკვიანური არ არის საპირისპირო შესაძლებლო-
ბის დაშვება მაშინ, როცა, ბავშვისგან განსხვავებით, ასე თუ ისე მოხუ-
ცი, გემოვნებიანი და მოაზროვნე ხარ და უკვე ძალიან კარგად იცი,
რომ ძალიან ბევრი რამე არ იცი?

X-XI

მანანა ჩიტიშვილი

ისევ ის ვარ

მცხეთას ჩამოტანილ კვართით, თბილისს აფრენილი ხოხბით, ქვას ვკვეთდი და ვჭედდი რკინას, ვყანობდი და ვვენახობდი.

მუხრანს ვახლდი აშოთანს და ქსნის ერისთავთ ქსანზე ავყევ, თმოგვის ციხეს რომ დასჭირდა, საძირკველში ჩავენაყე.

მე ვამწიფებ გრემში ყურძენს, გორში წითლად ვფერავ ატმებს, შენს საპატრონ-საერთგულოდ ცხრავე ზეცა ერთად დავთმე.

ვიდიდგორე, ვაამაყე საქართველოს დროშა სეფე, ხეკორძულას, ოსტატს — არა, მეღავი მამულს მომიკვეთეს.

მე მოვქარგე ქართვლი სრულად, — ვაგვირისტე ვეფხვის ტყავი, მე ვიყავი ხანძთელი და ცურტაველიც მე ვიყავი.

ხმელეთზე ხომ მგლის ლეკვს ვგავარ, ცაში ვედარები ქორებს, სისხლით ბევრჯერ დანანრეტმა ვიბასიან-ვიშამქორე.

ვერცროს სული გავიყიდე, ბევრჯერ მევნო თუმცა ბედი, იმ შირაზში, იმ კოცონზე უპერანგოდ მე ავედი.

აქა ვარ და ისევ ის ვარ, რაც ვიყავი უწინ, ადრე, საგზლად მარადისობისთვის შოთას წიგნი მოვინაგრე.

მცხეთას ჩამოტანილ კვართით, თბილისს აფრენილი ხოხბით, ქვას ვკვეთდი და ვჭედდი რკინას, ვყანობდი და ვვენახობდი.

გავშვობის სახლში

ვერ დაფარული დარდი და სევდა, ტანთ — გაუხდელი სამოსი თალხი, აღარც მამაა და აღარც დედა, მარტოდენ ჩემი ბავშვობის სახლი.

სხვენზე ძველ ვარცლს და სადლობელს სძინავთ, როგორ არ დამცდეს სანუთროს ძვირი... წვიმს, გატეხილი სარკმელის მინა უჩუმარ ცრემლით მოთქვამს და ტირის.

მაინც როდიდან, ან რომელ დროდან მოშრება თვალი, ცრემლებით სველი... კუთხეში, უწინ დედა რომ ქსოვდა, ახლა ობობას გაუბამს ქსელი.

არ ღამაჰინწყოს

ედება თვალებს დაღლილობის თრთოლა და თენთი და თუმც სანუთროს სრბოლას მივდექ ჯერაც ისევე, უკვე ბევრი რამ, სანუკვარი რაც იყო ჩემთვის, გადავივინწყე, ან ძალიან ძნელად ვიხსენებ.

ვითა მრავალი, ნუთისოფლის დაღმართს მივყვები, ირლევვა ჩემი აზრისა და სიფხიზლის ზღუდე და იმდაგვარად მიფრინავენ ჩემგან სიტყვები, ვით გადამფრენი ფრინველები ტოვებენ ბუდეს.

და ვიდრე ბინდი ამომივსებს თვალებს გახელილს, მხოლოდ ერთს შევთხოვ უზენაესს, ცად მორჭმით მჯდომარს, არ ამომიგდოს გონებიდან დედის სახელი, არ დამავინყოს, რუსთაველის პატრონი რომ ვარ.

ისა თოჰს

არეს ჯერ ფერი დაედო მრეში, მთებზე ჩამოწვა ნისლების გროვა და განთიადის წყნარ სიმშვიდეში ასევე წყნარად დაიწყო თოვა.

განათუ ბამბის ბარდანა გასკდა, ან გვირილები მოთიბეს შლილი, ისე თოვს, თითქოს სუყველა ვარსკვლავს ერთად შეაწყდა სუყველა ღილი.

სულ ერთ ცრემლში

ეს სანუთრო, ვითომ ტკბილი, მაინც შხამად დაღუული, დიდ-პატარა, ერი, ბერი, ერთუთრის სამტროდ დარეული. აღარც კრძალვა მანდილისა, აღარც მინა, მამეული, არსად სახნის-საკვეთელი, ნაოში და ანეული. ცოდვისა და მადლის მქნელი ერთმანეთში არეული, ვითომ ყველა მართალი და მაინც ყველა ბრალეული. დღე უმზეო, უამური, ღამე ვედარ გათეული და ზღვა სიმწრის — სულ ერთადერთ ობოლ ცრემლში ჩატეული.

ყაჰარისა და ლაქისისთვის

კოშკი რომ ზეცის თაღს გიდგას, ნაკლებს არც ჩემი კამარობს, გიჭედეს ცხრათა მჭედელთა, მე ლექსის დავდგი, ყაჰარო. ხან წვიმის ცრემლი ასველებს, ხან ცისკრისფერად მარმარობს, სხვის უარესი რითი ხარ, ჩემი ლექსების ჯავარო. არც მამა ღრუბელთ-ბატონობს, არც დედა მეფე-თამარობს, არც მე ვზი სავაზიროსა, არცვის ბედნავსი ყმა ვარო. ერში ერობას ვიქამ და ლექსის წერის დროს სხვა ვარო, ბევრჯერ სულ-ხორციტ მკვნესარი მას ჟამს მღელვარი ზღვა ვარო. ბობოქარობდეს მორევი, სტრიქონს დავკრავ და გავალო, მინდა, ცვრად მინდორს შევშრები, მინდა, ზეცაში ავალო.

უღაგნოეთი

თითქოსდა ეს მზეც ძველებურად არ დუღს და მწველობს, ღრუბლის ჩრდილები გაწოლილან გაღმა ახომდე, მე აღარ მინდა, შენზე ისევ ლექსები ვწერო, ანდა მაგ თვალთა უარაფრო მზერა მახსოვდეს.

იმდენჯერ მევნო ადრიდანვე დრო უნდობარი, იმდენჯერ ჩამწვა ცხელი ცრემლის ღვართი სახე და ბედი, ვითომდა ჩემ კართან რომ იყო მომდგარი, სულ სხვა კარებებს, მერე სულ სხვა ჭიშკრებს ალებდა.

ხშირმა წვიმებმა ლელიანი უკვე აჩაღეს, ვფიქრობ და შენში ახლა ისე ხშირად ვეჭვდები... ჩემს ბაგეებზე რა ხანია, უკვე წაეშაღე სუყველა კოცნის შენეული ანაბეჭდები.

ზოგჯერ შემაკრობს ქარიშხლების მიეთ-მოეთი, გავეყურებ შენს გზას, ასე შორს და ასე ლოდიანს და თვალთა ჩემთა უსასრულო უდაბნოეთში ცრემლების მძიმე ქარავნები მიდი-მოდიან.

მხოლოდ შენ უნაყი

დიმიტრი კორძაიას

არა მშურს ზეცის, ვარსკვლავების რომ ვისმენ სიცილს, თითქოს ოდესღაც მეც ამ ცისფერ თაღზე ვსახლობდი, თაფლისფერ მინდორს თაფლისფერი გადაჭრის კვიცი, ბედნიერი ვარ ამ მინდვრებით, ამ ტყით, ახოთი...

მხოლოდ შენ უნყი, სახიერო, მხოლოდ შენ იცი, „ვეფხისტყაოსნით“ უფალს როგორ მივუახლოვდი.

ჰინე ღამაცალა

ამ წეროებმაც დამტოვეს ცალად, უჩემოდ გაჰყვნენ სივრცეს შორეთის... მოვედი, მაგრამ ვინ დამაცალა, მეცხოვრა მხოლოდ ჩემი ცხოვრებით.

ვერცარა ავი ვერ ავიცილე და არც ფერადი სიზმრები ახდა... სულ სხვისთვის იყო ყველა სიცილი, ჩემი მარტოდენ ტირილი გახლდათ.

დრო დავინწყების ბურუსში გვმაღავს და ქარებს მიაქვთ ოქრო და ლალი და ფერმკრთალდება არლუნის ჭალა, ვით მომლოდინე თვალები ქალის.

შემოდგომის დღე

ისე ვწერ, თითქოს ვიმზადებ საგზალს, ხვალის დღე მაინც რომ მქონდეს მშვიდი, არ ვიცი, საით მივყავარ ამ გზას, ან ეს ბილიკი საითკენ მიდის.

სად არის ჩემი ყოფნის ნაპირი, სად ვნახავ მინდვრებს, მზით დაისრულებს, თუ გახსნოვს, რამდენ რამეს დამპირდი და რომ არც ერთი არ ამისრულე.

ვარდი მსურდა და ნარი შევკონე, გზა თუ აებნათ ბინდში ამ თვალებს.. რა სხვანაირი ვინმე მეგონე, როგორ სულ სხვაგვარ ვინმედ ჩავთვალე.

მზის სხივი ადგა ჩემს ცარგვალს ერთ დროს, თუმც ახლა ცრიატ დღეებს დავები... და შემოდგომის თრიმლიან ფერდობს მისძოვენ ნისლის თეთრი კრავები.

*** რა ღამაზია დიაცი, ამოუჩნდება უბე რო... სახლი უკაცო არ ვარგა, არც მონასტერი — უბერო, ვერ მოაწონებ ზოგს ვერას, რაც უნდა სული უბერო.

სიყვარულსა და ნითიელ ვარდებზე

რანაირ სევდით გავყურებთ წარსულს, ჩავლილ დღეებს და ჩამქრალ იმედებს, ხომ არის ვიღაც, ჩვენად რომ არ გვსურს, მაგრამ სხვისთვისაც რომ ვერ ვიმეტებთ.

ბედი ბევრს უცხო
ნაპირზე რიყავს,
ბუდეს დამკვდარიც
მახსოვს ნიბლია,
ზოგჯერ გგონია,
რომ აღარ გიყვარს,
თუმც უმისობაც
არ შეგიძლია.

ნეტავ ეს შაშვი
საით მაქეზებს,
ვის უძღვნის ღვთიურ
ჰანგსა და ბგერებს?!
სიყვარულსა და
წითელ ვარდებზე
დღეს პოეტები
ლექსს აღარ წერენ.

არც ოდებსა და
აღარც ბალადებს,
სულმა ზეცისკენ
როგორ იალოს?
და სიყვარული,
ჩვენ რომ გავაგდეთ,
დღეს ქუჩა-ქუჩა
დახეტიალობს.

გადაეყრები გზად
ზოგჯერ ავსულს,
მალვით მოშურნის
თვალით რომ გიმზერს,
რარიგ მძიმეა,
წასვლა რომ არ გასურს
და ვერც დარჩენის
ვერ ხედავ მიზეზს.

მიყვარს ცა,
უფლის თვალივით მშვიდი,
ფიფქს — ანგელოზთა
ცრემლს რომ გვათოვებს
და კიდევ კაცი,
ისე რომ მიდის,
უკან ტყუილს და
ღალატს არ ტოვებს.

ყველაფერს ალბათ
ვერ იტყვის ენა,
ხან — მოალერსე,
ხანაც — მგმობელი,
ზოგის მოსვლისთვის
მუხლს ვუყრით ზენას,
ზოგის — წასვლისთვის
ვართ მადლობელი.

*** * ***
არ ენდო სოფლის
ჭორს და გზა-ხიდებს,
არც — ბაგეს,
რაც უნდ ეშხით გიცინოს,
არის ჟამი, რომ
უნდა ნახვიდე,
თუ გინდა,
სული გადაირჩინო.

ღამეს სიცივე
მოაქვს სატევრის
და კარგად ვიცი,
რის თქმა და
რა სურს
და სიყვარული,
ნაღალატევი,
წინწოლასავით
ჰკიდია წარსულს.

სიყვარულის მდინარემა
*ქალო, შენი თეთრი კაბა
წყალს მიჰქონდა მდინარესა.*
ხალხური

წაიყოლა თეთრი კაბა
წყალმა, ჩამომდინარემა,
ეგებ კიდევ მაკოცე და
ვერა ვიგრძენ მძინარემა.
იქნებ ბაგემ არ დაიტყო,
თვალსუჩუმრად მღიმარემა,
არც რა უბემ შეიმჩნია,
საკინძჩაზსნით მჩინარემა.
მერამდენედ მიმტრო ბედმა,
ავის მოუწყინარემა,
გულმა იგრძნო ორგულობა,
თვალზე უფრო წინარემან.
მინდობილი განგიშორა
ღალატმოუხდინარემა,
მზის ამოსვლას
მოსვლა ჰგავდა,
ჯვარცმას — გაუჩინარება.

დრო კი თავის წესზე ქროდა,
ვითა არვე, გინა — რემა,
როგორ მღვრიედ ჩაგვიარა
სიყვარულის მდინარემა.

ნოემბრის ქარში

დგას ნოემბერი,
ცას წვიმების მძივი მოება,
გადაგივინწყე სამუდამოდ,
განა დროებით,
შენ ახლა ალბათ
ჩემი ლექსიც გეუცხოვება,
როგორც სსოვნაში ჩარჩენილი
მეუცხოვები.

შემჭკნარ ბალახებს
წვიმის წვეთი ვერცხლისფრად ქარგავს,
გაიშვიათდა თბილი მზე და
კარგი დარები,
ძველ ჟრუანტელს და ძველ ოცნებებს
თანდათან ვკარგავ,
დამდგარა ჟამი სიმარტოვის
და მღუშარების.

აღარ მსურს, ფიქრმა
ავად ჩავლილ წარსულს მიმგვაროს,
არ დაიღვრება ჩემს ლოცვაზე
ზეცა წყალობად...
ჩემი ლექსების იადონი
აღარ გიგალობს,
თუმც ვერც მიუხვდი,
ან აქამდე რას გიგალობდა.

აღარ ვკითხულობ
არც შენს გზა-კვალს
თუნდა შორიდან,
არც შენი ლანდი
ჩემს სიზმრებთან
ღამეს არ ათევს...
ნოემბრის ქარი
ჭადრის ყვითელ
ფოთლებს მომიტანს,
ვით მიჯნურისგან
გამოგზავნილ
ძვირფას ბარათებს.

ზამთრის ეს დილა

ზამთრის ეს დილაც
ძველებურ ბრიყვობს,
ცა მოიჭორფლა
შავი ჭილყვავით,
აღარც ის,
შენი ღირსი ვინც იყო,
არც — ის,
შენ რისი ღირსიც იყავი.

გრძელდება
მძიმე ცხოვრების დრამა,
შენმა სავალმაც
როდი ივარდა, —
თუ რამ გიყვარდა,
ნალექა ჟამმა,
ის დარჩა მხოლოდ,
რაც არ გიყვარდა.

ჯავრის ბეგთარი
ვინლა აგყაროს,
ან ვინ გიბოძოს
ფრთები ამურის,
გადასხვაფერდა
თითქოს სამყარო,
გაგვიუცხოვდა
თითქოს მამული.

შეცვალა ყოვლი
მტრობამ და ქიშპმა,
კაენი იწყებს
ავად ხეტიალს...
ხან უთქმელობა
თუ ღალატს ნიშნავს,
ზოგჯერ თქმა
ბევრად უფრო მეტია.

როგორ გასცდები
ყოფნის არეალს,
შორს ვარსკვლავების
ბრწყინავს ჯაგანი
და აღარ იცი,
ცაზე მთვარეა,
თუ მოქნეული
იატაგანი.

ზამთრის ეს დილაც
ძველებურ ბრიყვობს,

ცა მოიჭორფლა
შავი ჭილყვავით...
აღარც ის,
შენი ღირსი ვინც იყო,
არც — ის,
შენ რისი ღირსიც იყავი.

*** * ***
მოთელავს ქარი
ღრუბელთა თექას,
მყინვარი — ცის და
მინის ტიხარი...
რამდენი რამე
მინდოდა მეთქვა
და სულ ორიოდ
სიტყვა გითხარი.

წამიხდა ლექსის
შნო და ჯავარი
ტრფიალის ცეცხლით
ნათიბს და ნაჩალს,
ნეტავ რა იყო
შენთვის მთავარი,
რაც ვთქვი,
თუ ის, რაც
უთქმელი დამრჩა.

ჩვენ შორის

ყველა ოცნება
გამომიკეტე,
ჩვენ შორის
ყინვის ჩადგი მინები,
ხომ ისარგებლე
ჩემი სიკეთით,
ჩემი ღუმილით
და მოთმინებით.

ცაო, შენ რისლა
იყავ მდომელი,
საით მიგყავდით
ნეტავ, გზებო და
რად მიმაყენეთ
კარებს, რომელიც
ჩემთვის არასდროს
გაიღებოდა.

მაკრთობდა
ჩუმი გოდება ხეთა,
წამწამს გეკიდა
ცრემლი, ბალახო...
რამდენჯერ უნდა
მოვუკვდე ჩემ თავს
და გული
ჯავრის ფსკერზე
დავმარხო.

ფანჯრის მინებზე
ყინული-ბროლი,
ტყეზე მიგელავს
ქარის იაბო,
ჩუმი ჩურჩულით
ჩამოდის თოვლი

და ისიც თითქოს
შენზე მიაშობს.

ვინ შემარჩენდა
ყოფნას ინახად,
ჟამი გამეცრა
ხელში ქვიშადა,
მე რა ვიცოდი,
სიტყვა „მიყვარხარ“,
ზოგჯერ არაფერს
თუ არ ნიშნავდა.

ყველა ოცნება
გამომიკეტე,
ჩვენ შორის
ყინვის ჩადგი მინები,
ხომ ისარგებლე
ჩემი სიკეთით,
ჩემი ღუმილით
და მოთმინებით.

*** * ***
სანუთრო — ჭრელი,
ამნაირი არცრა მინახავს,
ცრუ და ამაო,
გაბნეული ქარში ნაცარი...
შენ კი არ მიხვალ,
თურმე მუდამ
იმას მიჰყავხარ,
შენი კითხული
არც ყოფილა
გზა და არც არი.

მზე აფრინდება ხოხობივით
მცხეთის გორიდან
და წამიერად შეიცვლება
არე მთლიანად...
რაც არა მსურდა,
იგი როგორ ადრე მოვიდა
და რაც მინდოდა,
რანაირად დააგვიანა.

სიკვდილის გარე

ქართლის მინდვრების
ყაყაჩო შლილი,
რკონის ტყეების
გრილი მყუდრო და
თვალზე თუ მადგა
ცრემლები წყვილი,
ერთი ყოველთვის
შენ გეკუთვნოდა.

გულს შენი ტრფობის
ზღუდე მოერტყა,
რაც ვწერე,
შენზე მოდარდემ ვწერე...
სხვას არაფერს გთხოვ,
ოღონდ პოეტად
დამტოვე
ჩემი სიკვდილის მერე.

ანდერბრაუნდი

დასაწყისი პირველ გვერდზე

და აჩრდილი სიმონა კანკალს იწყებს. სულ პირველად გვირაბში ჩასვლის წინ ნოეს თავს დაადგნენ ბრიგადის სტაჟიანი აჩრდილები საოსტატოში და უთხრეს:

— აქ რამ მოგიყვანა, ახალგაზრდა ბიჭი ხარ, ვარსკვლავები გცვივა თვალებიდან.

— ძალიან მჭირდება სამსახური, ცოლი მოვიყვანე, ბინას ვჭირაობ...

— რა გეჩქარებოდა ცოლის მოყვანა?

— ძალიან მიყვარს.

— მერე, ამ გვირაბიდან როგორ უნდა არჩინო? წადი, სხვა რამე ნახე.

— სხვა ვერაფერი ვნახე, ესეც მამაჩემის ძმაკაცმა მიშოვა.

— ეე, ჩვენ რო გვიყურებ, სულ ასეთი აჩრდილები კი არ ვიყავით... წადი, დროზე წადი აქედან, სახამ შენც აჩრდილად იქცევი.

— ერთი-ორი წელი ვიქნები და მერე რამე შეიცვლება. მაგარი როკ-ბენდი მყავს, ჩემი ცოლი ძალიან კარგი მხატვარია.

— ეეე, ბენდი და მხატვარიო! რა დრო იყო, ჩვენც ვუკრავდით და ვხატავდით, ლექსებსაც ვწერდით... — გაიცინეს აჩრდილებმა და ნოეს დეფექტოსკოპი ჩააბარეს.

ნოე სწრაფი იყო და ძალიან ჯანმრთელი, ხალისიანი. სირბილით დაავიწყდა დეფექტოსკოპს რელსებზე. ზურგზე გიტარა ეკიდა. შესვენებისას ჩამოჯდებოდა ბეტონის „ბანკეტკაზე“, გიტარის კეისის ჯიბიდან პურის ამოღებასაც არ აცლიდა ვირთხა ლაიამი, უცებ გამოცინცილდებოდა.

ნოე უკრავდა ლენონს, მორისონს, კობეინს, დილანს და ჰენდრიქსს. ლაიამი პურის ნამცეცებს ჭამდა და განსაკუთრებულ სიმპათიებს არცერთი მუსიკის მიმართ არ გამოხატავდა. გულში კი ფიქრობდა, რომ მორისონი და ჰენდრიქსი უფრო გვირაბულად ჟღერდა, ლენონი უფრო განათებულ სადგურს მოუხდებოდა, დილანი — საოსტატოს ან სარელეოს, კობეინი — ავტოკატასტროფას.

ერთ დღეს ნოემ თავისი საკუთარი სიმღერაც შეაპარა ვირთხას — ლაიამმა თავი ასწია, ჰაერი დაყნოსა და ისევ ნამცეცებს მიუბრუნდა.

რადგან ლაიამს საბოლოოდ არ გაუფუჟდა მაღა, ნოემ თავისი მეორე სიმღერაც მიაყოლა და ამის შემდეგ ლაიამი ნოეს რეპერტუარის შეთქმული მსმენელი გახდა.

უკრავდა ნოე, ჭამდა გვირთხა, შორს, გვირაბის მიღვედა ბინდ-ბუნდში გაიქცევიდნენ აჩრდილები, გრიშა — ბოთლით, ნიკო — წიგნით, სიმონა — შემცირების კანკალით... მიიმალეობდნენ...

თითქმის ყოველდღე მოჰყვებოდა ნოეს გვირაბში ძმაკაცი პავლე, ჯგუფის ბასისტი — უკრავდნენ, ლამის 24 საათი უკრავდნენ მამინ, მერე ლაპარაკობდნენ, არჩევდნენ აკორდებს, ერთმანეთს ვერ შორდებოდნენ.

გვირაბის აჩრდილებმა პავლეს ისე ჩაიამხანავეს, დღეს რატომ აცდენსო, იკითხავდნენ ხოლმე, როცა გვირაბის შემონმების შემდეგ საოსტატოში შეიკრიბებოდნენ და იქ პავლე არ დახვდებოდათ.

ნოე და პავლე სწრაფად მოირბენდნენ უბანს, რომელიც იმ ღამეს უნდა შეემონებინათ, გადაარიხინებდნენ დეფექტოსკოპს რელსებზე, მერე ჩამოსხდებოდნენ გვირაბში „ბანკეტკაზე“ და უკრავდნენ. გვირთხა ჭამდა.

ნეტა ახლა ბადრიც აქ იყოსო, მესამე ძმაკაცზე ამბობდნენ — გვირთხაც მოწმეა. დრამერი ბადრი ვერ ჩაიტყუეს გვირაბში.

მოდით, ეს იყოს ბადრიო, მაინც სულ ჩვენთანააო, პავლემ თქვა, და ვირთხას ბადრი დაარქვეს.

დღისით მიტინგებზე დადიოდნენ, საღამოს რეპეტიციაზე, ღამით — გვირაბში.

ბადრი ვერც მიტინგებზე გაიტყუეს — მოგცლიათ ერთი, ნეტა თქვენი, ბადრი ამბობდა, მიტინგებზე ყველა ანგარებით დადის, მარტო თქვენ დადიხართ არიფი პატრიოტებივით და ყველა თქვენნაირი არიფი გგონიათო.

მიტინგებზე ჩუმად იდგნენ, არავის სახელს ყვიროდნენ — უბრალოდ, გრძნობდნენ, რომ რალაც აუცილებლად უნდა შეცვლილიყო, და დადიოდნენ.

კონცერტებზე არ აკრვევინებდნენ ორგანიზატორები — გაალაითეთ ცოტა, ძალ-

ნინო გუგეშაშვილი

იან პირქუში ტექსტები და ჟღერადობა გაქვითო.

რადიოში არ ატრიალებდნენ — ჩვენს ფორმატში არ ჯდება, გაალაითეთ ცოტაო.

თქვენი ძალად ბედნიერი და შალახო დედაცო, ივინებოდა პავლე.

მორისონისთვის რო ეგრე ეთქვათ, გაალაითეთო, რას დაუკრავდა, ფანოლებსო?

ბადრი სულ უფრო იშვიათად მოდიოდა რეპეტიციებზე. ერთ დღეს დაურეკა პავლეს და კოსტიუმი სთხოვა, რალაც ისეთ საქმეზე მიდიოდა, რომ კოსტიუმი სჭირდებოდა. პავლეს ჰქონდა სკოლის გამოსაშვები საღამოსთვის ნაყიდი კოსტიუმი, სულ შენი იყოსო, მისცა, მე რა ჩემ ფეხებად მინდა კოსტიუმიო.

— ცოტაც და რამე შეიცვლება, — აწყნარებდა ცოლი ნოეს და ისევ სამი წლის წინ ნაყიდ კაბებს იცვამდა. კაბები ისევ ისე უხდებოდა.

შეიცვლება, აბა, სულ ასე ხომ არ იქნება! მართლა შეიცვალა — მალე ახალი მთავრობა მოვიდა და აჩრდილებს დილის 6 საათამდე გვირაბიდან ამოსვლა აუკრძალეს.

არ დაგინახოთ დასხდეთ, წამოწეეთ ან საოსტატოში შეიკრიბოთ და დომინო ითამაშოთო.

ხელფასი კაპიკითაც არ მოუმატეს.

მაგრამ ნოემ შავი გასასვლელები ზეპირად იცოდა — იმუშავებდა, დაუკრავდა, გვირთხას აჭმევდა და მერე შავი გასასვლელებით მიდიოდა, ღამის 3-4 საათისთვის ბრუნდებოდა სახლში. ცოლი ელოდა, ხატავდა.

იმ დღეებში ბადრი სულ გაქრა და, როცა ბიჭებმა დაურეკეს, მერიაში დავიწყე მუშაობა კულტურის სამსახურშიო.

ვაახ, შეჩემა, როდის და ვისთან იჩალიჩეო? — გაუხარდათ ბიჭებს, მიულოცეს.

რა ვიჩალიჩე, ვაკანსია იყო და კონკურსში გავიმარჯვეო, ბადრიმ.

განყდნენ ბიჭები სიცოლით — ნეტა რაში იყო კონკურსი, ბლუყუნში თუ ხინკლის ჭამაში და სლოკინშიო? მართლა ასეთი იყო ბადრი: ხინკალს ჭამდა კარგად, სლოკინებდა და ბლუყუნებდა. მაგრამ მისი ბლუყუნიც უყვარდათ ბიჭებს — ადრე სკოლიდან ერთად ბრუნდებოდნენ, ერთად აგროვებდნენ ნაწილებს მისი დრამისთვის, ერთად ოცნებობდნენ იმ დროზე, როცა გახდებოდნენ ისეთივე „სთარები“, როგორებსაც თავიანთ ოთახებში გამოკრულ პლაკატებზე ხედავდნენ, ერთად სჯეროდათ, რომ ეს დრო მალე დადგებოდა.

ცოტა ხნის მერე ბადრის კიდევ დაურეკეს. იმან ჰკითხა, რას შვრებით, ისევ უკრავთო?

რას ჰქვია, ისევ ვუკრავთ? ახლა ვინცებოთ, ამათ უპასუხეს.

გაალაითეთ ცოტა, აი, ბრიტნი სპირსის პონტში დაუკარიოთ, ურჩია ბადრიმ.

შენ ხო არ გძმარავსო, ნოემ უთხრა, რა გალაითდა, ცხოვრება გალაითდა თუ რა გალაითდა, მე რომ გავალაითო?

— აბა, ეგრე არავინ არ მოგისმენთ, ძმაო, ქართველს უნდა ჩახუტება და სიყვარული, როკიც უნდა იყოს ჩახუტების და სიყვარულის. საქეიფო როკი გვინდა ჩვენ!

— ჰო, ოცი წელია, ოდენ ჩახუტებას და

სიყვარულს ვჭვრეტთ, არ გაიპარო ჩახუტების კაიფში, — შეუღრინა ნოემ.

— არა უშავს, მალე ნელ-ნელა მიდგომები შეიცვლება, — ცოლმა თქვა. ერთი დღის წინ მისი პირველი ნახატი გაიყიდა 30 ლარად.

შეიცვლება, აბა, სულ ასე ხომ არ იქნება!

მალე მართლა შეიცვალა — ისევ ახალი მთავრობა მოვიდა და გვირაბების შავი გასასვლელიც ამოქოლა. ყველაზე პროფესიონალი აჩრდილი სიმონა შეამცირა. აკი აკანკალებდა სიმონას „შემცირების“ გაგონებაზე.

ახლა ლანდები დილის ექვს საათამდე გვირაბში დაბორიალობდნენ, თუმცა საქმეს 3-4 საათისთვის ამთავრებდნენ. მერე უბრალოდ ისხდნენ და თვლემდნენ გვირაბში, რადგან 6 საათამდე ბაქანზე და საოსტატოში ამოსვლაც ეკრძალებოდათ.

ახალმა ბანკებმა ახალი სერვისები შესთავაზეს და ნოემ სამი ბანკის კრედიტი მეოთხე ბანკის უფრო დიდი კრედიტით გადაფარა, ცოტა ხნით ამოისუნთქა.

ტელევიზიით გაიგეს, რომ ბადრი კულტურის სამსახურის უფროსად დანიშნეს.

აჩრდილებს ხელფასი 20 ლარით გაუზარდეს და ერთ ღამეს ჩუმად დაღვიძის უფლება მისცეს — 380 ლარი რომ 400-მდე გაეზრდებოდა ყოველდღე გვირაბში მობორიალდნენ აჩრდილს, უნდა აღნიშნოს, აბა, რა უნდა ქნას? იმ ღამეს აჩრდილებმა გვირაბში იცეკვეს და მოგუდულად იმღერეს კიდევაც. გვირთხა ისე გამოძლა არა მარტო პურის ნამცეცებით, რომ იქვე მიეძინა. ლევანას რომ არ ნაეკრა ფეხი და არ გაელვდიებინა, ალბათ დილის პირველი მატარებელი გაიტანდა. შენლა მაკლდი, გრიშა არ მეყოფოდაო, ლევანამ, რა ყველა ჩემი გასალვდიებელია, რაც სიმონა ნავიდაო.

ბიჭებმა ბანკის ვალები ისევ ახალი, უფრო დიდი ვალებით გადაფარეს და ცოტა ხნით ამოისუნთქეს.

ბადრის დაგურეკოთო, პავლემ თქვა, იქნებ რამე კონცერტებში ჩაგვსვასო.

ერთი მაგისიცო, ნოემ, თვითონ არა რეკავსო.

დაურეკე, სთხოვე, შენ მაგისთვის ავტორიტეტი ხარო, პავლემ უთხრა.

არ დაურეკა ნოემ.

ბოლოს პავლემ თვითონ დაურეკა. ბადრიმ ჰკითხა, ისევ უკრავთო? გაალაითეთ ცოტა, ქართველს ჩახუტება და სიყვარული უნდაო.

ჰო, ოცდახუთი წელია, ჩახუტებამ და სიყვარულმა დამახრჩოო — ნოემ თქვა.

და დადიოდა ქალაქი კვლავ მიტინგებზე.

მალე რამე შეიცვლებაო, ცოლმა — 50 ლარად გაიყიდა მისი მეორე ნახატი. ისევ უხდებოდა თხუთმეტი წლის წინანდელი კაბები.

შეიცვლება, აბა, სულ ასე ხომ არ იქნება!

მალე მართლაც შეიცვალა — ისევ ახალი მთავრობა მოვიდა და ბადრი დეპარტამენტის უფროსად გადაიყვანეს.

ბიჭებს უზომოდ გაუხარდათ — ჩვენია მაინც, ბლუყუნა კი არის, მაგრამ ხომ ერთად ვოცვარუდით უკეთეს ქვეყანაზე, რაც შეუძლია, იმას მაინც ხომ შეცვლისო...

ცოტა ხნის შემდეგ გვირაბიდან დილით დაბრუნებულმა ნოემ დილის ძილი გამოიძინა და ტელევიზორი ჩართო. წინა ღამის და წინა წლების უძილობისგან დაღლილობას უკვე რალაც ბუნდოვანი სიხარული უმსუბუქებდა — ახლა ნამდვილად რამე შეიცვლება!

პირველი, რაც გაიგო საინფორმაციოდან, ის იყო, რომ დეპარტამენტის უფროსის ხელფასი გაორმაგდა.

ნოეს ყბა ჩამოუვარდა და ცოლს მალულად გახედა — ოცი წლის წინანდელი კაბა ისევ უხდებოდა ცოლს.

ცოლი მოლბერტთან მშვიდად იდგა, ხატავდა, უხდებოდა...

ნოემ ტელეფონი აიღო:

— ვა, ნოე, როგორ ხარ, ძმა!

— ეს რა გააკეთეთ, ბადრი?!

— რა გავაკეთე?!

— რა შენი ხელფასის გაორმაგებით დაიწყე, ტო! გრიშას ხელფასის გაორმაგებით დაგეწყო, ნიკოს და ლევანას ხელფასის გაორმაგებით დაგეწყო, ტო! მთელი ცხოვრება ღამის გვირაბში დაძვრებიან 400 ლარად, ტრეფიკინგი გაქვთ ოფიციალური, თქვენ მართლა ხო არ გძმარავთ!.. ცხოვრება მანისი მოგცა, ვილაცას მიეშველო... დაგავიწყდა, საიდან მოდიხარ?..

— რანაირად მელაპარაკები!..

— რანაირადაც ღირსი ხარ, იმნაირად გელაპარაკები, შე ლენწო ბლუყუნა!.. — ნოემ მრავალსართულიანი მიუშვა. ამ მრავალსართულიანში, როგორც ბეტონის მოუთავებელი სახლის ფანჯრებში, ისე შემოიხედავდა დროდადრო ბადრის საპასუხო შეძახილები, მათ შორის ერთი: „შენ ისიც გეყოფა, ვირთხას რო დაარქვი ჩემი სახელი“...

— ვირთხას?! ვირთხა კი არა, იმ ვირთხის დინგიც არ ღირხარ, შე მართლა ვირთხის გაგდებულო, სულ მანდ კი არ ეგდები, შენი... — და ისევ მიუშვა მრავალსართულიანის ჯერი. მთელი არსენალი დააცალა.

— არ გაბოროტდე, ძალიან გთხოვ, არ გაბოროტდე! — მოეხვია ცოლი, — ნელ-ნელა რალაცები იცვლება. შეიცვლება, აბა, რას იზამს? ავერ, 70 ლარად გაიყიდა უკვე ნახატი. შენც მესამედ შეგიკეთეს სპექტაკლის მუსიკა.

— გავბოროტდე არა ერთი, ვირთხის გაგდებული ბადრიას გულისთვის გავბოროტდები კიდევ ახლა, — ტელეფონი დაადო ნოემ, — მაგათი კარგიც... სლოკინის გარდა არაფერი იცოდა, სლოკინის მინისტრად მაინც დაენიშნათ. ან ბლუყუნის პრეზიდენტად. გინდა ყავა?

როცა ყავას სვამდნენ, ნოემ თქვა:

— მართლა უნდა შეეუცვალო იმ ვირთხას სახელი. ცოდვანა მაგას ბადრიას სახელი ერქვას. ვინ იყო ყველაზე კარგი პრეზიდენტი?

— ჩვენთან თუ საერთოდ?

— საერთოდ, მსოფლიოში.

— რავი, რეიგანი, ლინკოლნი, კენედი... — კარგია, რეიგანი, ლინკოლნი, კენედი... — სამივეს ერთად დავარქმევ, „რელიკას“ დავუძახებ დღეიდან. ბადრი არა ისა! ძირძველი გვირაბელია, მაგის მამა-პაპა მანდ ცხოვრობდა. ბადრიასავით ცალ-ცალი კალოშით კი არ ჩამოსულა ზემო ტეტიეთიდან.

რალაც მართლა შეიცვალა — კაცს ერქვა ისევ ნოე, მაგრამ ვირთხას ერქვა უკვე რელიკა...

იზრდებოდა ქალაქი

ბაჰაჰეზი უყურებდნენ ბალეტს.

გოგოს ბალეტი უყვარდა, მაგრამ ქუჩაშიც ისროდნენ, ბალეტის თეატრთანაც ისროდნენ — ვერ გახდა ბალერინა.

ბიჭს ხატვა უყვარდა, მაგრამ უბანშიც ისროდნენ, სამხატვრო აკადემიასთანაც — ვერ გახდა აკადემიის სტუდენტი.

დაქორწინდნენ და ქალაქის გარეუბანში, უკაცრიელ ტბასთან იყიდეს პატარა სახლი. ცენტრში სკოლა იყო და ბინაც ძვირი ღირდა, ვერ იყიდეს.

ალბათ, იმიტომ ღირდა ძვირი, რომ იქ სულ ისროდნენ და სულ ერთმანეთს სცემდნენ ხალხის დიდი მასები — ექსტრემი ძვირია.

ქმარი, რომელიც ვერ გახდა აკადემიის სტუდენტი, ტბაში ანკესს ჩაუშვებდა, ნაპირზე ჩამოჯდებოდა და ხატავდა.

ცოლი, რომელიც ვერ გახდა ბალერი-

ნა, იქვე ბალახიან ბორცვზე შემოდგებოდა, წარმოიდგენდა, რომ ბალეტის თეატრის სცენაზე იდგა, და ცეკვას იწყებდა.

ამ დროს ბაყაყები ჩუმდებოდნენ და ბალეტს უყურებდნენ, დაჭაობებული ნაპირიდან თვალეზამოყოფილები.

ირგვლივ არავინ იყო — მხოლოდ ტბა, მინდვრები, ბაყაყები და ამათი ციცქნა სახლი.

შემდეგ ქალაქში სროლა შეწყდა. სანდო წყაროსავით უჩინარმა ვილაც ტიპმა მეზობლად მოზრდილი ორსართულიანი შენობა ააშენა და წითელი განათებით „პანორამა“ წაანერა. ძალიან გაურკვეველი შენობა იყო: ზედა სართული სასტუმროს ჰგავდა რესტორნით — იქიდან მუსიკა გამოგრიალებდა; ქვედა სართული ავტოპროფილაქტიკას წაგავდა — რალაც რკინები გრუხუნებდნენ, მანქანები ჩერდებოდნენ. მესერზე საქართველოს დროშა ეკიდა, ჭიშკარზე ეხატა საბურავი და ეწერა, „უფალო, შეგვიწყალებს!“

აბრაც, როგორც ჩანს, იაფფასიანი, უხარისხო ჰქონდა — წამდაუნუმ გამორჩეულით ქრებოდა და ინთებოდა ასოები, ყოველდანახვაზე სხვადასხვა რამეს ამოიკითხავდი.

— ეს რა ააშენეს? მგონი შენ აგიშენეს სამხატვრო სკოლა, „პანორამა“ აწერია, — იხუმრა ცოლმა.

— ბორდელია, — მშვიდად უპასუხა ქმარმა.

— პროფილაქტიკაა, — დაიჟინა ცოლმა, ქვეცნობიერად ქალების ინტერესებს იცავდა.

— ნუ, ჰო, ბორდელია და თანაც პროფილაქტიკა, შევთანხმდეთ.

ვერ შეთანხმდნენ, ვერც გამოიცნეს შენობის დანიშნულება, და დროებით „ბორდელაქტიკა“ შეარქვეს.

მაღე იქვე კიდევ ერთი სახლი გაჩნდა, მერე — მეორე, მესამე...

ბორდელაქტიკიდან მთელი ზაფხული მუსიკა და მანქანების მაღალი წნევით რეცხვის აპარატი, ჩვენებურად „კერხერი“, ერთ ხმაზე გამოვრიალებდა.

ზაფხულის ბოლოს, ბექტემბრის შუა რიცხვებიდან, მუსიკა მისუსტდა და „კერხერი“ მოძლიერდა.

— ხო ვთქვი, პროფილაქტიკაა, — თქვა ცოლმა.

ამის თქმა იყო და წითელი წარწერიდან „პანორამა“, „პა“ ჩამოვარდა, თუ ჩაქრა, მოკლედ, მარტო „ნორამა“ დარჩა.

— ხო, ვთქვი, ბორდელია, — თქვა ქმარმა.

ისევ ტბასთან იჯდა და შებინდებას ხატავდა.

— არა, პროფილაქტიკაა, — ცოლი ისევ ბორცვზე იდგა და შებინდების ცეკვას ცეკვავდა.

ბაყაყები უყურებდნენ ბალეტს. — ნორამაო, გოგო, ნორამაო, ბორდელია, გაიგე!

— მერე რა, ნორამ რა? იქნებ მანქანა შეაკეთა ნორამ და წავიდა! — ქალებს იცავდა ქალი.

ისევ ვერ შეთანხმდნენ და ისევ „ბორდელაქტიკა“ დატოვეს ძალაში სხვა ასოების ჩაქრობამდე ან სხვა მინიშნებამდე.

მხოლოდ იმაზე შეთანხმდნენ, რომ ბედს მიენდობიან და დააკვირდებიან ამ დარჩენილ „ნორამა“-ს. თუ „მა“-ც ჩამოვარდება და მარტო „ნორა“ დარჩება, ესე იგი მართლა ბორდელია. თუ „ნო“ ჩაქრება და „რამა“ დარჩება, ესე იგი — პროფილაქტიკაა.

ამასობაში გაურკვეველი შენობის უჩინარმა პატრონმა „პა“ შეაკეთა. და როცა „პა“ აანთო, „რამა“ გადაინვა და „პანო“ დარჩა.

— გითხარი, სამხატვრო სკოლაა-მეთქი, შეიარე ხოლმე, — დასცინა ცოლმა.

ამის თქმა იყო და „ნო“-ც გადაინვა, დარჩა მხოლოდ ის ახალი შეკეთებული „პა“.

— მე მგონი, საბალეტო სკოლაა, შენ შეიარე ხოლმე.

მერე მეოთხე სახლი აშენდა — უფრო მაღალი. მერე, მეხუთე, მეათე, ორმოცდამეათე — ყოველი ახალი მეზობელი ერთი სართულით მაინც ჩაგრავდა სიმაღლეში წინა მეზობელს. მხოლოდ მათი პანანა სახლი დარჩა ერთსართულიანი, ოროთახიანი.

ბოლოს ვილაც სანდო წყაროსავით უჩინარმა ტიპმა ტბა მთლიანად იყიდა, შემოლობა და „ვირჯინ ლეიკი“ დაარქვა. სასწრაფოდ საიდანღაც გააჩინა მეორადი შეზ-

ლონგები, გამხმარი პალმები და ქარში გაწენილი ქათმებივით მიბრეცილი ბუნგალოები.

ახლა ცოლ-ქმარს თითო ლარი უნდა გადაეხადა იქ შესასვლელად.

ხოლო იმ ადგილზე მოსახვედრად, სადაც ადრე ქმარი იჯდა და ხატავდა, ცოლი კი იდგა და ცეკვავდა — ხუთ-ხუთი ლარი.

იქ ახლა სახელდახელო სცენა იყო მონყობილი და სანახევროდ მიშველი ქალები მუცლის ცეკვას ცეკვავდნენ, მათ იქით უხდიდნენ 50 ლარს მუცლის ცახცახში.

„ვირჯინ ლეიკის“ ბაყაყები ახლა მუცლის ცეკვას უყურებდნენ, არადა ისევ ბალეტეი და სიჩუმე უყვარდათ.

მთელი ღამე გუფუნებდა „ვირჯინ ლეიკი“ და აზანზარებდა ბეტონის გიგანტებს შორის ჩაჭედილ ციცქნა სახლს, რომელსაც აღარც ტბაზე ჰქონდა ხედი, აღარც ცაზე, აღარც არსაით — მხოლოდ განათებული ასოებით მოთამაშე მაგიურ სასტუმრო-პროფილაქტიკას გაჰყურებდა კორპუსებს შორის მონენკებულ ვიწრო ლიობში.

ამასობაში თავიდან შეკეთებულ წარწერა „პანორამას“ ისევ ჩაუქრა „პა“ და შუანა „ა“ — დარჩა მარტო „ნორმა“.

— ჩვენ რომ ბორდელაქტიკა ვევგონა, ის ნორმა ყოფილა, — თქვა ცოლმა და თავის აივანზე იცეკვა.

„ვირჯინ ლეიკის“ ბაყაყებმა ჯერ არ იცოდნენ, რომ გაყიდულები იყვნენ ტბასთან ერთად და ტბის ფსკერი ეკუთვნოდა ერთ მფლობელს, ხოლო წყლის ზედაპირი — მეორეს. არც ის იცოდნენ, რომ იმ გოგოს, რომელიც ადრე მათთვის უფასოდ ცეკვავდა ბალეტს, ახლა 5 ლარი უნდა გადაეხადა მათთან შესასვლელად, უბრალოდ, შესასვლელად და ნაცნობი ბაყაყების სანახავად.

მხოლოდ შესასვლელად — იქ ვინლა აცეკვებდა? მით უმეტეს, უფასოდ?

განა უსაქმოდ აცახცახებდნენ 50-ლარიან მუცლებს ნახევრად მიშველი ქალები.

კიდევ უფრო მიშველი ქალები და კაცები საქმიანად ინვნენ მეორად შეზღონგებზე გამხმარი პალმების ქვეშ და ქარში განწენილი ქათმებივით მიბრეცილი ბუნგალოების კონტურებში ბორა-ბორა და იბიცა ელანდებოდათ.

მარჯვენანთ ვეფხვია

ამნაირი ჯერ არაფერი ენახა ფიზკულტურის მასწავლებელს — მეხუთეკლასელი მარჯვენანთ ვეფხვია მარცხნისაკენ არ ტრიალდებოდა. ცოცხალი თავით არ ტრიალდებოდა.

— მარცხნისაკენ! — მთელი კლასი შეტრიალდა, ვეფხვია დარჩა ადგილზე, ვითომც არაფერი, გაჯიქებული მზერით მთებს გახედა.

— ვეფხვია, არ გეყურება? მარცხნისაკენ!

— არ შეეტრიალდები, მასწ, მარცხნისაკენ.

— რათა ვითომ?

— მარცხნისკენ შეტრიალებამ მარცხი იცის.

— აბა, ეგრე იდგები?

— ვიდგები, მასწ, მარცხს ხო ჯობია!

— მარჯვნისაკენ! — კლასი ისევ შემოტრიალდა მასწავლებლისკენ, მაგრამ ახლა ვეფხვია შეტრიალდა მარჯვნისაკენ და დადგა გვერდულად. მწკრივის ერთი ნაწილი მის ზურგში მოექცა, ხოლო მეორე — მის ცხვირწინ.

— რას შვრები, ბიჭო, ვეფხვია, აკი არ შეეტრიალდებო?

— მარჯვნისაკენ კი ვტრიალდები — გამარჯვება იცის.

— მარცხნისაკენ! — ისევ თქვა გაოცებულმა მასწავლებელმა და კლასი ისევ მარცხნისკენ შებრუნდა, ხოლო გვერდულად მდგომი ვეფხვია არც განძრეულა, თვალი თვალში გაუყარა მისკენ შემობრუნებულ თანაკლასელს.

— მარჯვნისაკენ! — კლასი ისევ მასწავლებლისკენ შებრუნდა, ხოლო მარჯვენანთ ვეფხვია მარჯვნისაკენ, და ზურგით დაუდგა მასწავლებელს. ახლა ნაღმა-უკულმა იდგნენ ის და კლასი. ბავშვები ფხუკუნს ძლივს იკავებდნენ.

— რა გჭირს, ბიჭო, მოიხედე აქით შენ!

— ორჯერ მითხარი „მარჯვნისაკენ, მარჯვნისაკენ“ და მოვიხედავ, მასწ!

— მარჯვნისაკენ და კიდე მარჯვნისაკენ! — ვეფხვია ორჯერ შემოტრიალდა და, როგორც იქნა, კლასს გაუსწორდა.

— რა გჭირს შენ, რავა ჩამორჩენილი საათივით იქცევი?

— მასწავლებელო, მე მარცხნისაკენ არ ვტრიალდები სეერთოთ.

— ვითომ, რატომარ?

— მარცხნისაკენ შეტრიალება არის დამარცხებისკენ შეტრიალება.

— ეგ ვინ გითხრა?

— ბაბუაჩემმა ვეფხვიამ. აი აგრე რო ვტრიალომთ მარცხნივ, იმიტომ ვკარგავთ მიწებს.

— რა მიწებს, ბიჭო?

— ახლა ჩვენი სოფლის ტბას და სათიბებს გვეცილებიან რუსები. ეგეც რო წაგვართვან, მერე ჩვენმა ნიკორამ სადღა იბალახოს და წყალი სადღა დალიოს?

ბავშვებმა გაიცინეს. მასწავლებელმა ჩაფიქრებით გაიარ-გამოიარა მწკრივის წინ.

— მომისმინე, მარცხნივ თუ არ შეტრიალდები, ასე სულ აცილებული იქნები კლასთან, ხან ზურგით იდგები, ხან გვერდულად...

ვეფხვია ჩაფიქრდა.

— ვიყო მერე.

— ეგრე არ გამოვა.

— მაშინ კლასიც მარჯვნივ დაატრიალე, მასწ. სუყველამ მარჯვნივ ვიტრიალოთ.

— იმ სკოლაში როგორ იქცეოდით, დანყებითებში, მთელი კლასი მარჯვნივ ტრიალებდით?

— იქ მარტო ვიყავი კლასში, მასწ!..

— აქ არ გამოვა ეგრე, აქ უკვე ბევრნი ხართ და ყველას რომ შევატრიალებ, დაეუშვათ, სტადიონისკენ და ყველა იქით წავა, შენ უკულმა წამოხვალ, მდინარისკენ?

მასწავლებელს ისეთი თავსატეხი დაეხატა სახეზე, რომ პატარა ვეფხვიამ თვითონვე მონახა გამოსავალი.

— მასწ, „მარცხნისაკენო“ რო იტყვი, კლასი შეტრიალდეს მარცხნისაკენ და მე სამჯერ სწრაფად მარჯვნისკენ დავკვინი-აღდები და გავსწორდებით.

— ეგ როგორ?

— აი, ასე, მარჯვნივ, მარჯვნივ და მარჯვნივ! — სამჯერ შეტრიალდა ვეფხვია მარჯვნივ და აღმოჩნდა მარცხნივ.

— ეგრე არ გამოვა, შენ გელოდოს მერე მთელი კლასი?

— რა მელოდოს, მასწ, ისე ჩქარა დაეკვინიალდები, როო! აბა, თქვი „მარცხნისაკენ“!

— მარცხნისაკენ!

ვეფხვია მარჯვნისკენ ისე სწრაფად დაბზრიალდა, რომ ვერც გააჩჩიეს, საით შეტრიალდა და კლასს დაასწრო მარცხნისკენ პირით დადგომა. ბავშვები ჩაბჟირდნენ, მასწავლებელმაც ვერ შეიკავა სიცილი.

— მართლა რა ჩქარა დაბზრიალდა, კაცო!

— ცეკვას მასწავლის მამაჩემი, მასწ, სამტრიალებს ვაკეთებ.

— აბა, კიდე! მარცხნისაკენ!

კლასი ისევ მარცხნივ შებრუნდა, ვეფხვია ისევ მარჯვნიდან შემობზრიალდა და კლასს გაუსწორდა.

— და ახლა ასე უნდა იბზრიალო პლანეტასავით?

ბავშვები მიწდორზე დაეყარნენ სიცილისაგან. ამ დროს სკოლის დირექტორმა ჩაიარა შორიახლოს, ბალისკენ მიდიოდა.

— რა ხდება აქანა? — შორიდან დაიძახა. ფიზკულტურის მასწავლებელი მიუახლოვდა და რალაც ჩუმად აუხსნა.

— რომელია, აბა, რომელი? ესა? ახალი გადმოსული? რას ჰქვია, მარცხნისკენ არ ტრიალდება? — მრისხანედ იკითხა დირექტორმა და დაიქუხა, — მარცხნისაკენ!

დამფრთხალი ბავშვები სასწრაფოდ შეტრიალდნენ მარცხნივ და თავზარდაცემული ვეფხვიაც ისეთი მონდომებით დაბზრიალდა მარჯვნისკენ, რომ ერთ ბრუნზე თავი ვერ დაიმუხრუჭა და ბარემ მეორე ბრუნიც მიაყოლა. ის და კლასი ერთდროულად დადგნენ სწორ ხაზზე.

— ვაჰ! — შესძახა დირექტორმა. მერე მასწავლებელმა გადახედა, მერე ისევ კლასს და ბოლოს ვეფხვიას დააკვირდა.

— ვისი ბიჭი ხარ შენ?

— ლომეკაცა ტოგონიძის.

— ააჰა, ეგრეც ვიეჭვე. წამო შენ ჩემთან, წამო, — მერე მასწავლებელს მიუბრუნდა,

— შენც წამოდი ერთი, ეს სერიოზული საქმეა...

მასწავლებელმა კლასს ბურთი გაუგორა, ახლავე მოვალ, თქვენ ითამაშეთო. დირექტორის კაბინეტის წინ ვეფხვიას უთხრეს, აქ დაგველოდეო, და დირექტორი და მასწავლებელი კაბინეტში შევიდნენ. დირექტორმა ტელეფონზე დარეკა:

— ქალბატონო ქეთო, როგორ გიკითხოთ?... მე და ფიზკულტურის მასწავლებელი განუხებთ... თქვენი დაწყებითი სკოლიდან ახლა ბავშვი გადმოვიდა ჩვენთან, მეხუთე კლასში...

— ჰო, ვეფხვია? რა იყო, მარცხნისკენ არ შეტრიალდა?

— მაგ საკითხზე გირეკავთ, თქვენი პედაგოგიური გამოცდილება გვჭირდება...

— მაგათი ჯიშის ამბავი ხო იცით, დათა-ბატონო! მარცხნისკენ არ შეეტრიალდებო, ტბას და სათიბებს წაგვართმევნ რუსებიო და მერე ჩემმა ნიკორამ რა ჭამოს და რა დალიოსო!

— და თქვენ როგორ ავარჯიშებდით ფიზკულტურაზე?

— ძალიან ადვილად, დათა-ბატონო! სულ არ უხსენით მარჯვენა და მარცხენა. ხო იცნობს მადაურობას კარგად?

— კი კაცო, მაგის დედულეთი აქაა.

— ჰოდა, უთხარით, „გოგიაანთკენ!“

„იაშვილებისკენ!“ „მიტუშანთკენ!“ მიტრიალდება და მოტრიალდება უპრობლემოდ. მე ასე ვეუბნებოდი: „ჩვენიიანთკენ!“ „ლუხუშაანთკენ!“

— კი, მარა, თქვენთან მარტო იყო კლასში და აქ მთელი კლასი მაგ ტერმინებით აღვზარდოთ? „გოგიაანთკენ“ და „მიტუშანთკენ?“...

— რა გითხრათ, აბა, მარცხნივ რომ ვტრიალდებოდით და ბაბუაჩემს არ დაუჯერეთ, იმიტომ მოვიდნენ რუსები აქამდეო, არაფრით არ ტრიალდება მარცხნივ...

დირექტორმა ტელეფონი გათიშა.

— აი, რა არის ჯიშო! ბაბუამისი ვეფხვიაც ასე იყო სკოლაში, ვერაფრით ვერ შეატრიალეს მარცხნივ. იმიტომ ჰქვიათ „მარჯვენაანთები“. ახლა ეს სასაზღვრო ზონის სოფლიდანაა და გონია, რო თუ მარჯვნივ იტრიალებს, მაგის ნიკორას სულ ექნება საბალახო და სარწყულებელი...

— მერე, სკოლაში ჰე, და ჯარში რალაქნა ბაბუამისმა? იქ ვინლა აპატიებდა?

— ეეე, ჯარში ერთად ვიყავით და გამაჭლარავა მაგის ნერვიულობამ. მე ვთქვი, რამე თუ არ მოვიფიქრე, გაოზახტში ამოხდება სული-თქვა. მთელი გზა მაგას ვვიქრობდი და იცი, რა მოვიფიქრე? იქ ხო „ნაპრავო“, „ნალევო“ იციან რუსულად, მარჯვნივ და მარცხნივ ხო არ ამბობენ. ჰოდა, რო ავეხსენი, „ნალევო“ „მარცხი“-დან კი არ მოდის, „ლეე“-იდან მოდის-მეთქი, „ლეევი“ რა არისო, მკითხა. მთელი რუსულად ლომია და მამაშენსაც ხო ლომეკაცი ერქვა, მამაშენს ეცი პატივი და შეტრიალდი-თქვა. იცი რა მიპასუხა? დაფიქრდები, გადავზარშავო! ჰოდა, გზაში ეტყობა გადახარშა და იქ მერე, „სტროიში“ „ნალევოზე“ თავისუფლად შეტრიალდა... ამასაც რამე უნდა მოვუფიქროთ, ისეთი ჯიშისაა, ასე ადვილად არ შეტრიალდება... ფეხბურთი უყვარს? — იკითხა უცებ დირექტორმა.

— რა ვიცი, აბა, ფეხბურთი ვის არ უყვარს.

— დაუძახე ერთი!..

ვეფხვია შემოვიდა და ისეთი მზერით შეათვალიერა მასწავლებლები, რომ მოსყიდვას არ ვექვემდებარებო, აგრძნობინა.

— ვეფხვია, შენ ფიზკულტურა არ გიყვარს? — შორიდან დაიწყო დირექტორმა.

— კი მასწ, ძაან მიყვარს, ყველა გაკვეთილს მირჩევნია.

— რატომ გირჩევნია ყველა გაკვეთილს?

— რა ვიცი, მასწ, დავალება არ გვაქ ხოლმე ფიზკულტურაში და კიდე, ფეხბურთს რო ვთამაშობთ ხოლმე ბავშვები.

— ფეხბურთი გიყვარს?

— კი, მასწ, ძალიან.

— რომელი გუნდი გიყვარს, რომელი ფეხბურთელი?

— „პარსა“ მიყვარს და მესი.

— მერე, იცი, რო მესის გოლები სულ მარცხენა ფეხით გააქვს?

— მარცხენა?... კი, ვიცი... — დაიბნა ვეფხვია.

— შენმა დიდმა ბაბუამ, ლომეკაცმა რომ წააქცია ფარახელი მოჭიდავე ცალი ხელით, რომელი ხელი აუკრეს მაშინ ბაბუაშენს, იცი?

მარჯვენასი პეფხვია

დასასრული

— მარჯვენა...
— ანუ რომელი ხელით გაიმარჯვა?
— მარცხენათი... — სულ უფრო იბნეო-და ვეფხვია და თვალებს აფახურებდა.
— ესე იგი, მარცხენათი გაიმარჯვა ბა-ბუაშენმაც, მესიმაც, „ბარსამაც“...
— მარცხენათი გაიმარჯვა?... — თით-ქოს თავის თავს ჰკითხა ვეფხვიამ.
— ჰო. მარცხნისკენ შეტრიალება დამ-არცხებისკენ მიბრუნებას კი არ ნიშნავს. ეს ნიშნავს, რომ შენ შეტრიალდი მარცხე-ნა ხელისკენ და მარცხენა ფეხისკენ, რომ-ლითაც შეგიძლია გაიმარჯვო, როგორც ბაბუაშენმა და მესიმ გაიმარჯვეს, გაიგე?... შენ ამით ამტკიცებ, რომ მარცხენათიც მაგარი ხარ და, მარჯვენასაც რო მიაშვე-ლებ... ეე, მტერს გული გაუსკდება!
ვეფხვია ჩუმად დადგა, ფიქრიანად აფ-ახურა თვალები. ცოტა ხანში თქვა:
— დაეფიქრდები მე მაგაზე, მასწ, გადა-ეხარშავ.
— კაი ბიჭი ხარ. ნადი ახლა და ჩვენ რო გაგვეხარება, ისე გადახარშე, აპა ჰე!
როცა ვეფხვია გავიდა, დირექტორმა შუბლიდან ხვითი გადანიშნა, სკამზე დაეშვა და მასწავლებელს შეხედა:
— ახლა, სანამ ეგ ხარშავს, შენ მოძებნე ინტერნეტში და თუ ვინმე ცაცია ბოქსიო-რი და ფეხბურთელი ნახო, სუყველა თავზე დააყარე, აზრზე მოსვლა არ აცადო. სპო-რტის მასწავლებელი შენა ხარ, ბოლო-ბო-ლო, თუ მე? მე სულ ორი სპორტსმენი ვი-ცოდი — მესი და ბაბუამისი ლომკაცა. კიდე კაი, მესი ჰყვარებია, თუარა რა უნდა მექ-ნა, მარტო ლომკაცას აპარა დავრჩებოდი.
— მაგარი კი ჩაუტარე, აი, დავით-ბა-ტონო.
— მიდი, მიდი, ჰე, სანამ ეგ ხარშავს, შენ დაგუგლე.

მასწავლებელი უკან მიჰყვებოდა კლა-სისკენ ზღაზვნით მიმავალ ბიჭს. როცა წა-მოენია და გვერდულად გახედა, დაინახა: ისეთი ღრმა ჩაფიქრება და ღარი ეხატა წა-რბთაშორის მეზუთეკლასელ ვეფხვიას, ის-ეთი ალმური ასდოდა თავზე, რომ ამჟარ-ად იქ რაღაცას ხარშავდა.

წმინდა წყლის ნიკორები

დილაადრიან ჩაანყო ზურგჩანთაში საძილე ტომარა, სამი დღის საგზალი და ტანსაცმელი.

— არც წიგნი მიგაქ, არც მობილური. ძაან მოგძულებია ცივილიზაცია, — ასან-თი მიაწოდა მამამ.

— რამდენიმე დღე დავისვენებ სისუ-ფთავეში, სიჩუმეში. წმინდა წყალივით მჭი-რდება.

— გავიგე. რა მყავხართ ასეთები შენ და შენი სეხნია! ისიც სულ წმინდა წყალს ეძებს.

— რომელი სეხნია?

— ნიკორა. საქონელს რო გავდენი, ღე-ლიდან კი არ დაღვეს. აუყვება, აუყვება, ყნოსავს ამ გაკრიბულ ღელეს, გეგონე-ბა, წუმზე იყოს ან კანალიზაცია სადმე უე-რთდებოდეს.

— დიდი გაიზარდა ნიკორა? სულ ისეთ დროს ჩამოვდივარ, ეგ მთაშია.

— უჰ, ხარია! ნიკორიც გაეზარდა, ნამ-გალა მთვარე და ერთი ვარსკვლავა შუბლ-ზე. ყველა საქონელი ღელიდანა სვამს, ეს აუყვება, აუყვება წყალს და საღაციდან დაღვეს. ნეტაი, სადა სვამს? ან რას უწუ-ნებს ამ კამკამა ღელეს, წყაროს წყალია. ჩვენ ზევითაც აღარავინ ცხოვრობს, რო რამე ეროდეს...
მამა-შვილმა ერთნაირად გაიცინა.

— მაინც რა გლლით თბილისში, ვერ გა-ვიგე. გუშინ ჩამოხვედი და დღეს მთაში მი-დხარ დასასვენებლად. ამ მწერლებს და პოეტებს მაინც რა გლლით? — ზურგჩანთ-ას კრავდა მამა.

— მწერლებს და პოეტებს ღლიან მწე-რლები და პოეტები... არც მოგიყვები, არ გაგიმეტებ. კვირას ჩამოვალ და კარგ რამე-ებზე ვილაპარაკოთ.

— კარავი მიგაქ?

— არა, ხულას დავდგამ.

ნინო გუგეშაშვილი

სახაზოში ასული ნიკა საღამომდე სახე-ლდახელო ხულას დგამდა იქვე მოჭრილი ტოტებისა და ნათიბი ბალახისგან. მერე პურის ყუა შეჭამა, პირდაპირ წყაროდან პეშვით წყალი მიაყოლა და ისე დაიძინა, ცეცხლიც არ დაუნთია. დილით ქორის კი-ვილმა გააღვიძა. ადგა. მარტო ის და ქორე-ბი იყვნენ. ჭიქაც არ წამოუღია, დიშელას ფოთლით ან პეშვით დაღვეს წყალს, ანდა პირდაპირ დაეყუდება გვრიმეს — აქ რისი-ნას და წირწკილას სათავეა, ვილაც მად-ლიანს პატარა ხის ღარიც გამოუწოქნია. ბილიკს ჩაუყვანია, გვრიმესთან მუხლებ-ზე დადგა და დაიხარა, პირდაპირ წყალს დაადო ტუჩი. თან სვამდა, თან სახეს იგრი-ლებდა. ერთ ყურში ღარიდან გადმოსული წყლის შხიპინი ესმოდა, მეორეში უცებ ნე-ლა მომავალი ფლოქვების ხმა შემოვიდა. ნიკამ თავი ასწია, წამით გუბეში თავისი სახ-ის და ხარის რქების გამსხვრეულ ანარე-კლს მოჰკრა თვალი. მეორე ნაპირის ბუჩქე-ბიდან ჩამომავალ ბილიკზე ხარს გამოეყო თავი და ნიკას უყურებდა. შუბლზე თეთრი ნამგალა მთვარე და პატარა ვარსკვლავი ეხატა.

— ნიკორა! აქა სვამ წყალს?!. ამსიმაღ-ლეზე ამოდიხარ წყლის დასაღვეად?! — აღმოხდა ნიკას, — აგიმღვრიე წყალი, ნი-კორა? ტუჩი ჩაყვავი, ბოდიში!.. ახლა სად უნდა დალიო? ამის ზემოთ აღარაფერია, — ნიკა ისევ მუხლებზე იდგა და თითქოს ლოცულობსო, ხელაპყრობილი ეღაღადე-ბოდა ნიკორას.

ნიკორამ ერთხანს უყურა, მერე მოვი-და, თავზე დაყნოსა, კისერი დაიგრძელა და თავის წილ ნაპირზე დაადო დრუნჩი წყალს. წამიც და, ერთად სვამდნენ ერთი გუბიდან. ხან ნიკორა ასწევდა თავს, ნიკას დაყნოსავდა, ენას რიგ-რიგობით შეიყოფ-და ნესტოებში და ისევ ჩაყოფდა დრუნჩს წყალში, ხან ნიკა ახედავდა, ნიკორას შუბ-ლზე აკოცებდა და ისევ გუბეს დაემხობო-და.

„ახლა მამაჩემს დაანახა მისი ორი წმინ-და წყლის ნიკორა“ — გაიფიქრა ნიკამ, როცა შუბლზე ხარის შუბლის შეხება იგრ-ძნო. აღარ სწყუროდა, მაგრამ თითქოს ეს-ათრებოდა, ხარზე ადრე შეენწყვიტა სმა. როცა წმინდა წყლის ნიკორა თავის სწო-რად ჩაგთვლის და შენთან საერთო გუბური-დან სვამს, მაშინ მასზე ადრე არ უნდა შენ-ყვიტო, ხარისოდენა წმინდა წყალი უნდა დალიო.

(მთვ)არეულების ბაქანი

ველოდით. ვიდექით. მხოლოდ ერთი ბიჭი დადიოდა, მწვანე „პანამა“ ეხურა, ქუ-დექვემ გრძელი, თხილისფერი თმა უბზი-ნავდა. ისეთი ბიჭი იყო — რეჟისორი რომ ვყოფილიყავი, რობინ ჰუდს ვათამაშებდი. აჩქარებულ მოუყვებოდა მეტროს ბაქანს, სხივიანი თვალებით ლიანდაგს აკვირდე-ბოდა და იმეორებდა: „აქ რას უნდა გაყვეს ადამიანი?“

იგრძნო, რომ ვუყურებდი — ჩემ წინ შე-ჩერდა, გვირაბს გახედ-გამოხედა და მკი-თხა:

— აქ რას უნდა გაყვეს ადამიანი?

— რას უნდა გაყვეს და მატარებელს! — მკვახედ მიახალა თმაში ბუმბულებგაჩ-რილმა უცხო ქალმა და ხელი ჩამავლო მკ-ლავეში, — მოინი, შვილო, ათასი გადარეუ-ლი და იარაღიანი დადის.

— ადრე რელსები იყო და იმას გაჰყვე-ბოდი. ახლა რელსებიც არ არის, — ქალს არც შეხედა ბიჭმა.

— როგორ არ არის? აბა, ეს რა არის?!

— გვირაბში ჩაიხედა ქალმა. ხელში ეპოქ-ის ფუფუნება და სიამაყე — სახელურიანი მწვანე ნავთქურა ეჭირა და აქანავებდა.

— აღარ არის რელსები. ახლა რას გავ-ყვე? — გაიმეორა ბიჭმა და გაიარა.

— ყაჩაღია ვილაცა! მოდი, შვილო, აქ-ეთ, — ისევ გამქაჩა ნავთქურიანმა და ფრ-თა-ბუმბულიანმა ქალმა.

— ფსიქიატრიულიდანაა გამოპარული, — ფეტრისქუდიანმა კაცმა აგვიხსნა, — ადრე ტრამვაის ლიანდაგს მოჰყვებოდნენ კლინიკიდან, ასე აგნებდნენ გზას. ახლა აყარეს ტრამვაის ხაზი გლდანში...

— მერე, ასე თავისუფლად უნდა იარონ გიჟებმა? — ნარბი ისე აზიდა ქალმა, თავის ბუმბულს აარტყა.

— გიჟი თავისუფალია, ქალბატონო! — გაუღიმა ბიჭმა შორიდან და მარცხენა ხე-ლის საჩვენებელი და შუანა თითებით „V“ ნიშანი აჩვენა.

— ნახე! რაც უნდა, გადასარევად ესმ-ის, — კიდევ უფრო დაეჭვდა ქალი.

— რა ქნან? აღარც ოჯახს აქვს ამათი თავი, აღარც ქვეყანას. ღიაა ფსიქიატრიუ-ლის კარი, ვისაც უნდა შედის და გამოდის, — თქვა კაცმა. მერე მოახლოებულ ბიჭს ჰკითხა, — საით მიდიხარ?

— ან ბეგიაჩემთან, იქა, თევზის მეტრო-სთან. ან მამაჩემთან... რა ჰქვია?... პაოლო რო წევს, — ბიჭი ახლა უკვე მოკლე ბოლო-ებით დადიოდა ჩვენ სიახლოვეს, თითებს ატკაცუნებდა.

— ნახე, მაშაყირებს! რა თევზი?! რა პა-ოლო?! — ქალმა ბუმბული მოიჩეჩა, მერე უცებ ფეტრისქუდიან კაცს მიუბრუნდა, — თავის მოკვლა ხომ არ უნდა?

— თევზი, თევზი! თევზის მეტრო! ტე-ვზ! — დაიძახა ბიჭმა და ისევ მოკლე ბოლ-თაზე მოუხვია.

— ესე იგი, ბებია ცხოვრობს თემქის მე-ტროსთან, მამა — დიდუბის პანთეონთან, — გვითარგმნა კაცმა, — მეც თემქაზე მივ-დივარ, მივაცილებ სახლამდე.

— თქვენ რა კარგად უგებთ. ძაან არეუ-ლია, სანყალი. არადა, შეხედავ — მზეჭაბუ-კივით ბიჭია!

— ჰო, ვუგებ. მეც მყავს ასეთი ბიჭი, — თავი გაიქნია ფეტრისქუდიანმა იქით, სად-აც გლდანის ფსიქიატრიული ეგულებოდა, — იქიდან მოვდივარ.

— უი!.. თქვეენც?... უჰ, რამდენი არეუ-ლია, — თავ-ბუმბულები სინანულით გადა-აქნია ქალმა.

მეორე მხარეს ისეთი გადაჭედილი მა-ტარებელი ჩამოდგა, ვაგონებს შორისაც იდგა ხალხი.

90-იანი წლები იყო, მთვარეული ქვეყა-ნა. ვის ვახსოვდით ან არეულები, ან დალა-გებულები? ისეთები ვიყავით, თავისუფ-ლად შეგვეძლო, ყველა ერთად გავყოლო-დით ლიანდაგს და მივდგომოდით ფსიქი-ატრიულს, ან იქიდან აყრილი რელსებით გამოვექცეულიყავით.

ჭინკები

ისპ დაიცალა ჩემი სოფელი, რომ ჭინ-კებს გამვლელი ენატრებათ.

ისვრიან კენჭებს — არავის ხვდება, არ-ავინ გარბის, ვერავინ გადარიცს შიშით, ვე-რავის დააყარეს სიცილი.

ზოგჯერ იტყვიან:

— ჩვენც ქალაქში ხომ არ წავიდეთ? იქ ბევრი გამვლელია, ვესროლოთ და ვესრო-ლოთ კენჭები, რამდენიც გვინდა.

— გამვლელი ბევრია, მაგრამ კენჭები არ არის.

— იქ ბოროტი ჭინკები ცხოვრობენ, და-ნიანები, თოფიანები, გამვლელებს კლავენ, ჩვენც რომ მოგვკლან?

— ვერ მოგვერევიან.

— ჩვენ აქ სოფლელი ჭინკები ვართ, უწ-ყინარები, უბრალოდ კენჭებს ვისვრით და ვიცინით.

ზოგჯერ ისე მოსწყინდებათ, რომ თვით-ონ იწყებენ გამვლელობას თამაშს, გაი-თვლიან ანთა-ბენთელზე:

„ენთელ-ბენთელ, ვარსკვლავენთელ, ლამელ მთაზელ დაიღვენთელ, ღვინკა-რინკა, გრამაციინკა, გადის მგ ზავრი, რჩება ჭინკა“...

და როგორც მოუწევთ — გამვლელებ-ად და ჭინკებად გადანაწილებიან.

გაივლის ვითომ მგ ზავრი რისინას ღე-ლეში და ნამდვილი ჭინკები კენჭს დააყრი-ან.

ის გაიქცევა, ნაძალადევად შეშინებული ვითომმგ ზავრი, და ესენი ნაძალადევი სი-ცილით იჭაჭებიან.

მერე თვითონვე მობეზრდებათ ეს თამა-ში და უფრო მოიწყენენ — ნაღდი ცხოვრე-ბა ენატრებათ, ნაღდი გამვლელი.

რისინაც აღარ გადაირია! ეს რისინა მა-ინც მოდიდდეს, წყალი მოიტანოს! როგო-რი გადარევა იცოდა, ხარ-ურმიანი კაცი წაიღო ერთხელ. მაგრამ იქ ჭინკების ხელი არ ერია, სულ ტყუილად დაბრალოდა...

რა ქნან, რა წყალში ჩაცვივდნენ? უწყ-ლო ღელეში როგორ ჩაცვივდნენ?

— სოფელში კენჭებია და გამვლელი არ არის.

— ქალაქში გამვლელია და კენჭები არ არის...

წამო, ჩვენ წავიდეთ, ჭინკების ხათრით მაინც ვნახოთ სოფელი.

გავიაროთ რისინაში, ნაძრახ ღელეში. წამომყევი, თორემ მარტო წავალ და ისე გაუზნადებთ ჩემი დანახვა, რომ ყვე-ლა ჭინკა მარტო მე შემომახტება.

და იქნებ ისე შევუყვარდე, ყელგამოწე-ვით შემევედრონ, ჩვენთან დარჩიო და მა-რთლა დავრჩე მათი გამოგონილი თამაშე-ბის ნამდვილ გამვლელებად.

და იქნებ ისე შევუყვარდე, რომ მე გავი-არო და მათ კენჭიც აღარ მესროლონ.

გალაჰტიონის მონოლოგი...

განა რა გახდა, ღმერთო, ეს პალტო
(სხვა სიკეთეზე თქმაც ზედმეტია...)
რით ჩავათბუნო ერთობ დესპოტი
სული — ნაჩვევი ხრამ-ხრამ ხეტიალს?!

ვხედავ, ცრემლი სდით წლებს და არ კურნავს
(ვერც თვლებჩაცვივნულ ხიდებს ამრთელებს),
დრო, სითავხედე, მათ რომ არგუნე —
პირმოქუფრული თუ პირნათელი...

განა სალბუნი „ტკბილ ხმებს“ აწყენდათ?
თუ უნყ, შენდარად ჯვარზე აცვამენ,
ყველა „ავაზაკს“ კალამწანყმედილს
ერთი ლექსიც რომ ღმერთს განაცვალეს?!

გავაუხეშე სული აზიზი
ჩემში ისე, ვით ღამეს ნებავდა,
ალარ იღვიძებს მთვარე საზიზღრად,
არც წამებს ვითვლი გათენებამდის...

ტყვია ცამეტი სადაც გაჭრილა,
ჩქეფს აგონიად სისხლის „ფანტანი“...
ყველა ოცნება სადად აჭრილი
კვლავ მდის სიზმრებში გაუფანტავად...

ო, სივრცეები ჩემი მტერია,
ვებრძვი არტახებს, რითმებს, სტრიქონებს...
დღესაც თუ შევრჩი ამ ისტერიას
და სხვა სამყარო გამოვიგონე,

ხვალ შემინული სილალით ისევ
მწყურვალ ხარივით შევსვამ მზეს, მლაშეს,
კვლავ მწუხარების ჩრდილებს დავისევ
და დემონთ ჩემსავ მეკრდს ვუფეშქაშებ...

დღეს კი...
ეჰჰ...
პალტო...
ღმერთო, ეს პალტო,
რით ვერ მალირსე წამლად რეტიანს,
რომ მოვირჩინო ერთობ დესპოტი
ხორცი — ჩვეული ხრამ-ხრამ ხეტიალს...

სიჩუმა საჯღაგნეთში...

იქ — უფლის სახლი:
მოლიპული ბილიკით, ვინრო,
აქ — სუფრა, დახლი...
ოლიმპური სიმშვიდით გიმზერს...
მშვენიერება მგესლავივით ტყავს თავად იძრობს
და მონყვეტილი ჩანჩქერივით წვება კლდის ქიმზე...

დაგვიანება — უმეცარი ნამყო, ნაგაზი,
ჩაფშვნილ ეშვებით იდეალებს ჩემობს მკვდრადშობილს,
ფერიცვალეზას ფერუცვლელი ამკობს ლაგაზი
და მონატრებას — მოძმარული გემო ბავშვობის...

ვით ლომის ფიტულს, დაბზუიან ფანდით, ალებით,
ახლადგამომცხვარ იმპერიებს ხარბი ბუზები...
კარდინალურად შიშვლდეზიან კარდინალები,
ხოლო ფრანტები ჰალსტუხიან შაბიტუსებით
ჩეხენ თვის გამზრდელს —
ღრმად აჭდობენ ლახვარს მუხაში,
რის ვარჯებქვეშაც შეიმეცნეს, რაც რომ იდიეს,
მათ ყოველ ჟესტში იხატება ზრახვა უხამსი,
მათი ყოველი გაელვება აკრთობს მიწიერთ
და მუხას ვნებულს, თითო, ორ-ორ ვარჯად უჯდება
ვერგამეტება, ვერგათელვა და დამუნჯება...

ეჰ... წარმავალთა მომავალი ადგენს მკვდართ სიას
და წამებულში მის ყოფილ „მე“-ს —
მკვდარ ლომს უსმენენ,
რადგან სიჩუმე საჯღაბნეთში ვისთვის ფარსია,
ვისთვის კი მხოლოდ სამარეა ამოუცხები...

და მაინც...
ნინ გზა — მოლიპული, ბილიკით ვინრო,
რაც ყოველ მოკვდავს ოლიმპური სიმშვიდით ავსებს...
ბედნიერება? — მგესლავივით ტყავს თავად იძრობს
და მოსხლეტილი მენყერივით
ემეება ხრამზე...

აქ არც დელია, არც მარსელი, არც ციურიხი...
აქ სხვა ფერია დაჰკანკალებს ღპობილ მატერიკს...
თეთრი სიკვდილი (შავ მორალში) რეკს ციური ხმით
და სულს ისრუტავს ფერნასული
ოზივატელის...

აქ, რახანია, აიფუტკნა ლაფანის კოშკი
და სხვა ჭია ღრღნის უნახნავო ანწყოს — თოთო ყვავს...
ვერც დიდებულთა სილუეტებს დალანდავ დროშკით,
ვერც გამაძღართა გაუმაძღარ „ალერსს“ მოთოკავ...

და უმეტესად მზეჭაბუკის ამო მხარულით
ბრმა სიძაბუნე გეგებება გაშლილ ხელებით...
აქ სამოთხეა — სამოთხიდან გამოპარული,
გამოძიძგნილი ევებით და ვაშლის ხეებით...

...და წამით წამზე ამოლამბულ ჩრდილებს მიათრევს
სისხლდანრეტილი ანგარება, ლხინით სუფრულით...

...თუმცა ხანდისხან ღვთის განგებით ჩნდება სინათლეც
და სინედლისგან დაცლილ გულებს
ფეთქვას უბრუნებს...

იღუშალავა უზენაესი...

ტიციან ტაბიძეს

ძველ დროს ყოველთვის მომეტებით მისტირის კაცი
(თუ მკითხავ: ანწყო უპირობოდ მოსასპობია!..)
და ამ უსაზღვრო, შეუფარდავ „ისტერიკაში“
ფერუმარილით კეთროვანი მოსავს ჭორფლიანს...

აღლო სილალის სანყისშივე მომსპობ არჩევანს
აქვს შეუმცდარი, მისკენ ლექსით თუ გაიჭერი...
იცი? — უმანკო ცრემლთა დენის მოსკოვს არ სჯერა,
ჩვენ კი ნიანგის სისხლმელოპრილ
ცრემლზეც გვიჭერენ...

...განა შეიძენს მიწიერი ვერცხლით მზის იერს,
როს მის საქმენი იმთავითვე აუგს ჩარხავენ?!
თვით ლექსიც მიტომ ეთვისება მენყერს მყისიერ,
რომ ვერ გადურჩეს მოყმე ცოცხლად დაუმარხავი...

დასაშვებია: ცა განუდგეს მძებნელს გალეშილს,
ეთიოპია ხვატს გაექცეს, ან მზე ლუგანოს,
თუმცა ფასს ჰპარგავს პედესტალი
მსხვერპლის გარეშე,
როგორც მუშტრისგან უარყოფილი ხრამზე დუქანი...

მსხვერპლის გარეშე უღმერთობაც უფასურდება,
ერთი ტყვია კი ათას კურდღელს უთხრის სამარეს...
არ ემძიმება სიმართლისთვის უფალს ხუნდები,
არ ემცილება სინათლისთვის ფურთხი ამ არეს...

...წყალმა წაიღოს ჩრდილოეთიც, ეთიოპიაც,
სჯობს თავს საკუთარს რომც გაექცე, არ დაუმალო,

რომ ეს ცხოვრება უჟამკარო, ერთი „ჰოპ!“-ია:
დანარცხებამდის დამარცხება გარდაუვალი...

...და სააქაო უმზეობის ფურთხში ამოთხვრილ
ყოფიერებას როს წილ შხამთან მიაგუნდავენ,
ეტყვი, რომ ჰპოვე
სიზმარეთში კუთხე სამოთხის,
რომ იმ სამოთხეს საქართველო ჰქვია უდავოდ...
...და მხოლოდ მენყერს თუ გაანდობ წმინდა იმ ალაგს
შენში, როს ლექსად აიძულებ მის დაფასებას...

...ბედნიერებას კი აქ ვერვინ ვერ დაგიმაღავს,
რადგან, უბრალოდ, ჯოჯოხეთში
ის არ არსებობს...

- - -

...იქნებ როდისმე მზემ მოაშთოს ურცხვად ეს ჩერო,
ხორცს დაენაფოს უკვდავება, როგორც მხეცი რომს,
მოსკოვს თუნდაც ზღვა ცრემლთა დენის
ნურც ხვალ ეჯეროს,
მაგრამ ნიანგის მკვდარადშობილ ცრემლზე ეცინოს...

P.S.

...დაჩქქვილ სულებს დამსხვრეული ძვლების ტკაცანი,
წარბშეუხრელი მძვინვარება მუზებრ ჩაესმით
და შეწირულთა მდუმარებას წლებით ნაცადი
იდუმალეზა ესალტება უზენაესი...

მასე...

სიყვარული მახე არი...
ალიარე!
გრძნეულება — მწუხრთა რისხვა უხალასო,
ჭირხლმა: „რული, სახის არეს (დალიანი),
ჩვეულ ვნებას უხარისხოდ
უხალავსო“...

მოლაცბეთა ცეცხლი ზღავის რიხიანად,
მოცინართა ღიმი ჭკნება შროშნისდარი,
ჰფონავს დღეთა — „მერცხალთ“ ავი გზით ყიალი:
დაშაშრული ფრთებითა და დროშის ტარით...

თუ ფსკერს ელტვი, მოჰიკანო, ეს ფსკერია
(აბა, ციურ შარავანდედს ბრმას ვინ ანდობს?!).
ვნების ალი
აფეტიშებს „ექსტერიერს“, —
ნდომის ალი — შემლილ გრძნობის ასპირანტი...

ჭრელ ნიღებში ჩაკირული, ლალი ფარით,
სულთა წვისთვის რაც აროდეს არ დასჯილა:
სიყვარული —
ეს უზადო მახე არი:
სიკვდილამდის რომ ატყავებს კაცთა ჯილაგს...

P.S.

...ვისლა ვეცეკვოთ?..
ალარც ვუწყით...
ამდენი როკვით
შემოგვეყვლიფა უსუსური ტერფის თავები...
მგლის გვარზე ხტის-თქო, დავასკვენით,
ასპიტთან ძლოკვი

და გმობის ნაცვლად
მგლეზაბქცეულთ ვეფლირტავებით...

მარტის არტი

ყველაზე მარტივი მოტივი მარტია...
გიო საჯაია

მარტივი
მარტო
მარტის
არტია,
მარტინესივით
მარტინნასვამი,
სიყრმით ორსული,
სიძვაფანტია,
თან მარტოსული
მარტინასავით...

პარალელური ხაზები...

თუ ქარს მოიმკი, ქარიშხალს დასთეს
(აქ მე ნიავის დამთესს რა ვუთხარ!..)
და მერე იმ კრულ ქარიშხლის დასტებს
ღრმა და შეუვალ სამარხს გაუთხრი
შენში... დაცეცხლავ არყით და ჯინით
შეშლილთ, დააცვამ მაუდის ხურჯინს
და საარაკო ალხით დასჯილი
იმედვენებას დაუდებ ბურჯად...
- - -
...მე კი წვიმებში ჩაძირული, მორცხვის მანევრით,
სულს ვექაჩები წლებდაზაფრულს,
ხოცი მანელებს...

...დავაპაუზე ცხოვრება და მეც დავაპაუზდი:
დამხრჩვალ თევზივით ვილუმპები დამშრალ აუზში...

ბესო ხვედელიძე სტუმარი ფრაგმენტი მომავალი წიგნიდან

იმდენი ტყუილი მოროშა, თითონაც დეიჯერაო...
იმერული ანდაზა

დასაწყისი პირველ გვერდზე

— ძელდაბაში რა სიკვდილი გინდოდა?! გირეკავდი! სულ გათიშული გქონდა! — რამდენჯერ უნდა გამამეორებინო, ნიცა? კორპორატიულს ვგეგმავდით და საქირავებელი სახლის სანახავად ავედი... პირადად!

— სხვა ვერავინ ნახე იქ გასაგზავნად, გოგა?

— მძღოლს ხომ არ გავაგზავნიდი? ნიცა?! რეებს ბოდავ? დაბალ პოზიციებზე ვინც მყავს, იმათ რა იციან — რაა კაი, და რა — ცუდი? სად აქვთ გემოვნება და თვალი? მაგიტომაც არიან, როგორც არიან! უფროსმა ავიღე თავზე!.. რა გიკვირს? ჩემში როდიდან გეპარება ეჭვი, ვერ გავიგე?! — ვაიმე-ვაიმე! წაგეყვანა ვინმე!

— რაში მჭირდებოდა? 15 წუთის სავალია ცენტრიდან მანქანით... შესვენებაზე გამოვვარდი... არც მითქვია არავისთან, სად მივდიოდი...

— და ახლა რას იფიქრებენ? რო არ მიხვალ...

— მივალ, ნიცა! ყველაფერი მოვიფიქრე! ჯერ ისევ სამსახურში გავივლი! დავენახები ხელქვეითებს!.. არ ვეტყვი არაფერს! დროზე! სადაა ჩემი პასპორტი? არქეო-ცენტრის ბეჭდით მივლინების შაბლონი ამომიბეჭდე ინტერნეტიდან!

— რა არქეო-ცენტრი? გაგიჟდი? — ინტერნეტში ნახე მაგათი ლოგოიანი სამივლინებო ბლანკი. ოთხი დღის წინანდელი თარიღი დაანერგე!.. ალიბივით მექნება... შენი ძმის არქი-აპარატი სადაა?

— რად გინდა გიას აპარატი? ვერაფერს ველარ ვხვდები!

— ნუ მეკითხები! უნდა გადავრჩეთ! ყველაფერი მოვიფიქრე!

— გოგა, ლოგოიანი ბლანკის პოვნას, ტექსტის შედგენას და ამობეჭდვას ოცი წუთი მაინც უნდა!..

— მიდი, მერე!.. მე გამოვიცვლი და გადავივლებ! დროზე ქენი! შევვარდი მე აბა-ზანაში!

— კარგი, გოგა! — სააგენტოში ვიტყვი, რომ სასწრაფოდ გამომიძახეს რეგიონში ინსპექტირებაზე! მივლინება ერთკვირიანი ჩანერგე! ტექსტი ჩემი სამივლინებო ტექსტებიდან დააკოპირე! თარიღები შეცვალე!.. ოთხი დღის წინანდელი თარიღი დასვიი!

— და მივლინება სად ჩავწერო?

— ესე იგი... ხარაგაულის რაიონი! სოფელი ვარძია!

— აქ რომ მომადგნენ — რა ვუთხრა?

— მივლინებაშია უკვე მეოთხე დღეთქო. თუ გკითხეს — სად? უთხარი — რეგიონში! თუ ჩაგეძიენ — სააგენტოში მივიდნენ და იქ მოიკითხონ! შენ არ იცი! მანქანა თუ მოიკითხეს — არ იცი სადაა... ის გარაჟი ჩვენზე მაინც არაა! უნდა გავვარდე, ნიცა! ყველაფერი კარგად იქნება!

— რაღა უნდა იყოს კარგად? რა გვევლება, გოგა? რა ვარძია? გამოქვამულე-ბში მიდიხარ?

— ეს სხვა ვარძიაა!.. ტელევიზორს უყურე! გამოაცხადებენ უეჭველი იმ ბავშვზე! დაგირეკავ! შენ რაც გითხარი — ის ქენი! მანქანას საბურავები შეუცვალე! გარეცხე სადმე მოიკაში.

— არ ეტყობა რამე? ნაკანრი ან შეჭეჭყილი!

— ისევ ისეთია!

— გოგა, სულ ვერავინ დაგინახა?.. ან კამერები არ იყო სადმე?..

— რა კამერები, ნიცა! მიგდებული დაბაა... ადგილობრივები ყველა გადახვეწილია უცხოეთში! აგარაკები აქვთ ცარიელი სხვა იქაურებს და აქირავენ თბილისელებზე!

— მერე?.. იქნებ მაგათ ჰქონდათ?

— რა?

— სათვალთვალ კამერები!

— ამდენი დრო არ მაქვს! წავედი! გაკოცე! ხაზზე ვარ მოკლედ!

— მიყვარხარ, გოგა!

ლამის სოფელი ისეთ ხმაზე ხვრინავდა, ცაზე ვარსკვლავები მთვარესთან ერთად თრთოდნენ.

— მასპინძლო! — ხრინნით შეუძახა პირველივე მხვრინავ სახლს ზურგჩანთიანმა წვეროსანმა, ხის ღობეს მკლავებით ჩამოეყრდნო და ყური მიუგდო. სახლში ჯერ სანოლმა გაიჭრიალა, მერე ბაცი ჩრდილები შეირხნენ. სახლიდან გამომავალი ხვრინვა მაინც არ განელეზულა.

— გადაინაცვლა წვეროსანმა მეზობელი სახლის ღობესთან.

იქაც მთელ ხმაზე ხვრინავდნენ.

— ალოო!.. რა გძინავთ ეგეთი ყველას ერთად?!

ცოტა ხანში სახლის კარი ტვინისგამანვრილებელი ჭრილით გაიღო და ბნელში ვილაცამ გარეთ გამოყო თავი.

— რომელი ხარ მადანა? — იკითხა ქალის გაბზარულმა ხმამ.

— მაპატიეთ, ასე გვიანობას რომ გაწუხებთ!..

— რომელი ხარ-თქვა მადანა?!

— არ ვარ, ქალბატონო, აქაური!.. არქეოლოგიური პროექტით გამანაწილეს თქვენკენ!.. — დაიწყო წვეროსანმა ახსნა, — ვინმე მინდოდა მენახა, უფროსი!..

— რასაა რო ღრიალებ მერე ატრუებუ-ლი?!

— გვიანია, და არ ვიცოდი, ვის მივდგომოდი!

— ჩვენ უკვე გვძინავს! ნოდარი წყაროზეა! — თქვა ხმამ ცივად და კარიც მიიკეტა.

წვეროსანი ღობეს მოშორდა და დაფიქრდასაყენ. სავსე მთვარის შუქით განათებული სახლები ისევ უცნაურად ხვრინავდ-

ნენ. შუალამის სიომ უცებ სულ სხვა მხრიდან სიცილ-ხითხითის ბუნდოვანი ხმებიც მოიტანა. წვეროსანი რაღაც ხანს ერთ ადგილას იდგა, მერე უცებ ტელეფონი აუწკრილდა ჯიბეში.

— ჰო, ნატო... — აჩურჩულდა წვეროსანი მობილურში, — კი... ყველაფერი მოვაგვარე!.. კარგი რა? ხომ იცი, რა ჩურჩუტაცაა! დიჯერა! მენატრები უკეი!.. კორპორატიულისთვის დაჩის სანახავად ვიყავი მარტო-მეთქი... ძელდაბაში... კაი რა! საერთოდ არ არსებობს ეგეთი! აბა, იმას ხომ არ ვეტყვოდი, სადაც ვიყავით!.. სააგენტოში რა ხდებოდა?.. მიყვარხარ! არ ინერვიულო, ნატო... თუ რამე და — ნიცას ჩასვამენ!.. ამოვიდა მაინც ყელში! შენმა ბანძმა რამე ხომ არ შეგატყო?.. აუ, ახლა აქ იყო, რას გიზამდი! თან ტყეში ვარ, სიბნელეში!.. ჰაჰა!.. კაი! სააგენტოს მიხედე!.. აღარ დამირეკო! მე გამოვალ კავშირზე! მჟუა!

წვეროსანმა მობილური გათიშა, ხელი გაბზრებულმა ჩაიქნია და სიცილ-ხითხითიანი ხმებისკენ ორღობის გავლით გაეშურა. გზას ხელისცეცებით იკვალავდა. სახეში ალაგშემომზხუილებულ ფოთლოვან ხეთა ტოტებს ხელისგულებით იგერიებდა და განზე სწევდა. ხმები სულ უფრო და უფრო ახლოვდებოდა. ბნელი ორღობიდან გაძრომას რომ აპირებდა, უეცრად, წინ, საგრძნობლად იმატა სინათლემ. წვეროსანმა სიბნელიდან განათებული სოფლის წყარო დაინახა და გაინახა. მჭევრარე წყაროსთან მომცრო კოცონი ენთო, წყაროსთავე ოცვოლტიანი ნათურა ბუტავდა. იქვე სოფლის კაცები შეგროვილიყვნენ, მათი განელილი და გაგანიერებული ჩრდილები ერთმანეთს ეტმასნებოდა. ფეხზე მდგომებს სავსე ჭიქები ეჭირათ. რამდენიმე იჯდა. იქნებოდნენ, ასე, ათამდე. წვეროსანმა შვებით ამოისუნთქა, ბნელი ორღობიდან გამოვიდა და წყაროსკენ შინაურულად გაუყვა.

ფეხის ხმაზე, და მერე სულაც უცხოს დანახვაზე, სოფლელები უწესრიგოდ აწრილდნენ და ყველამ საკუთარ თოფ-იარაღს დაუწყო ძებნა. მთვარის შუქზე გამოსულმა წვეროსანმა მისკენ მიშვერილი ლულები რომ დაინახა, ადგილზე გახევდა, ზურგჩანთა ძირს დააგდო და ხელები ასწია.

— რა ხდება? ჰეი!.. არ მესროლოთ! სტუმარი ვარ!

სოფლელებმა ერთმანეთს გადახედეს. მერე ნოდარა-უფროსი გამოვიდა წინ და წვეროსანს თოფის ლულა მუცელზე მიაღო.

— შენი ფეხით მოდი, არა? — ჰკითხა მერე ეჭვიანი ქირქილით და თავისიანებს გახედა.

— ვინ?.. რა ჩემი ფეხით? — დაიბნა წვეროსანი.

— გამოტყდი ეხლა და არ გინდა ლაქი-ლუქი!..

— გაგიმარჯოთ, ხალხო! — მისალმა დაბნეული წვეროსანი კაცებს, — რაში უნდა გამოეტყდე? თქვენ საიდან უნდა მიცნობდეთ?.. არქეოლოგიური გათხრების საერთაშორისო პროექტმა გამომანაწილა თქვენკენ... პირველად ვარ ამ მხარეში!.. ავტომობილს საბურავმა დაუშვა და აღარ გარისკა მძღოლმა! უკან გაბრუნდა... მე ძველი სასაფლაოს მხრიდან გადმოვედი... ძველი სასაფლაოს სხენებაზე სოფლელები ერთხმად აშარიშურდნენ და წვეროსანს წრე შემოარტყეს.

— აჰა! ძველი სასაფლაოო! — ნიშნის-მოგებით გადახედა სხვებს ყველაზე მაღალმა.

— თავისი პირით თქვა! — დაუკრა კვერი მეორემ.

— რა გაქვს გუდაში? — მიარტყა თოფის ლულა ძირს დადებულ ზურგჩანთას ფეხი მესამემ.

— ნეიკუნცხე და გახსენი შენი ხელით! — ნოდარა-უფროსმა წვეროსანს უბიძგა, მანაც მაშინვე ზურგჩანთასთან წაიწოქა.

— რა გჭირთ, ხალხო?.. — ამოიხედა მერე ქვემოდან შიშით, — არქეოლოგიური პროგრამის ღია ტენდერში მივიღე მომანაწილება და თქვენთან გამანაწილეს!..

— გახსენი-თქვა, თვარა მიგჰვერე ჩემი ხელით!

აფთრებულმა წვეროსანმა უცებ ამოაღა ყველაფერი ზურგჩანთიდან.

— აგი რაია? — მიაღო თოფის ლულა ნოდარა-უფროსმა მომცრო შავ ყუთს.

— არქეოლოგი ვარ-მეთქი!.. გათხრების კერძო პროექტებში ვმუშაობ!

— აგი რაია-თქვა?!

— შავი და თეთრი არქეოლოგიის შესახებ თუ გსმენიათ?.. — მთლად დამფრთხალმა წვეროსანმა რიგრიგობით მოუთვალერა სოფლელებს სახეები, — ეს ჩემი სამუშაო აპარატი და მისი თანმხლები, დამხმარე ხელსაწყოებია!.. მეტალის და სხვა ლითონის საგნების მაძიებელი აპარატი თავისი არქეოლოგიური კომპლექტით: Bounty Hunter!.. უფრო გასაგებად რომ ვთქვა, არქი-მეტალ-დეტექტორი!..

— შავი და თეთრი — სამღვდელოება ვიცით ჩვენ! — დამცინავად დაიროხროხა ნოდარა-უფროსმა და ყველანი ერთხმად ახითხითდნენ.

— რას იბრიშტები აქანა?!.. — გამოინია კიდევ ერთი ადგილობრივი, — ვინ ოხერი ხარ, პირდაპირ თქვი, დელიოცე, გადაყლურნე და მოძუძე უკან! ამ ჯერზე მაინც არავის გაგატანთ! — მიანოდა წვეროსანს იქვე ღვინით სავსე სასმისი. წვეროსანი ფეხზე წამოიმართა და გამონვდილი ჭიქა ჩამოართვა.

— ხალხო, სოფელი ვარძია არაა ეს?.. ბორჯომ-ხარაგაულის ნაკრძალის ბოლო სოფელი! აგერ ა, ნახეთ!.. — მიანოდა თან უბიდან ამოღებული ბლანკი ერთ-ერთს.

— მაგი რაღა ოხრობაა? — დაეჭვდა უცებ ნოდარა-უფროსი და ძველი სასაფლაოსკენ გაიხედა.

— ფიციალური საბუთია, რომ წარმოვადგენ არქი-ცენტრის საერთაშორისო განყოფილებას. ძველ სასაფლაოს, ჩემზე უკეთ გეცოდინებათ, იქედანაც უდგება გრუნტის გზა. ეგრე ამომიყვანა მანქანამ და ველარ წამოვიდა მეთქი... მენყერი შეგვხვდა... — თქვა წვეროსანმა და ჭიქა ასწია, — დალოცვლები ყოფილიყავით!.. მაღლი თქვენ, სიკეთე და ბარაქა! გაგაბრუნე ტაქსი უკან, მარტომ მოვიგდე ჩემი ნივთები მხარზე და წამოვედი ფეხით. ბილიკს გამოყვევი... კი ჩამომალამდა ამასობაში! — წვეროსანმა სასმისი მოიყუდა და ბოლომდე გამოცალა.

სოფლელები მაინც ეჭვის თვალთი უყურებდნენ.

პირველი ზორო გამოერკვა და იარაღი დაუშვა.

— არქეოლოგია, კაცო, გონია მართლა... — გადაუჩურჩულა გვერდით მდგომს, — რას ჩავაჭიჭინდით?.. საბუთიც უჭირავს...

— რაფერ ვიქცევით, ხალხო, სირცხვილია! — აჰყვა ზოროს ის გვერდით მდგომი. სოფლელებმა ერთმანეთს გადახედეს და უხერხულადაც შეიმუშნენ.

— რა გჭირთ, ადამიანებო? მოხდა, კი მაგრამ, რამე? — გაშალა ხელები გაკვირვებული სახით წვეროსანმა. ყველანი დუმდნენ და განზე გაუბრბოდათ დარცხვენილი მზერა.

— ომი ხომ არ დაიწყო? — ხმაში შფოთი ჩაუდგა წვეროსანს.

წყაროელები ამ კითხვის გაგონებაზე უნესრიგოდ აწრიალდნენ. სირცხვილის აღმურმა თითქოს ერთდროულად დაურბინათ სახეებზე. წვეროსანმა ნივთები ზურგჩანთაში უცებ ჩააბრუნა და იქვე დაჯდა.

— გააპიპინე კიდო ერთი, ზორბა-სარდონა! — უბრძანა ზორომ ბოცასთან მჯდომ მოდღეზილ კაცს.

— არქეოლო-ლოგოი?... და რა უნდა იპოვო აქ ეგე-გეთი?! — სიმთვრალისგან ამკარად ენას უკიდებდა სოფლის მხატვარ-ვეტერინარი მურმანა, — ერთი გაუ-გაუ-კაცუ-კაცურებული სოფელია!..

— ჩვენ სრულიად სხვა მონაცემებს ვეყრდნობით, მეგობრებო!.. იმერეთის სოფელი ვარძია დიდი თამარის დროს გაჩნდა აქ მე-12 საუკუნეში. თამარისვე ბრძანებით აშენდა აქ თქვენი ისტორიული ტაძარი — ეს მისი პირველი ბრძოლის შემდეგ მოხდა ურჯულოებთან, რომელშიც 16 წლის თამარი დამარცხდა მესხეთის ვარძიის გამოქვაბულებთან. უკან დახევისას ჩვენებმა თან გამოიყოლეს იქ მომლოცველი 400-მდე ქრისტიანი ბერ-მონაზონი. ვიდრე ის ნამდვილი, მესხეთის გამოქვაბულებიანი ვარძია უკან დაიბრუნეს, გეო-პოლიტიკური მნიშვნელობა რომ არ დაეკარგა, აქაურობასაც ვარძია ეწოდა! სწორედ აქ, იმერეთის ვარძიაში მოილოცავდა იმვარძიელი, ანუ იქიდან წამოყვანილი 400-მდე ბერ-მონაზონი... ნელა-ნელა გაჩნდა ტაძრის გარშემო დასახლება და შემდგომ სოფელი... კი უნდა იცოდეთ ეს ამბავი თქვენ! მე კიდევ, მეგონა, გზა ამებნა!.. — მიმოიხედა წვეროსანმა და ჯიბიდან ორად გაკეცილი ფურცელი ამოიღო, — აგერ თქვენ კიდევ ერთი საბუთი!..

გაგონილისგან სულ მთლად დაპატარავებულმა ბიჩოკიემ ნაბიჯი წინ გადმოღვა, წვეროსანს ფურცელი ჩამოართვა, გაშალა და ჩაიხედა. ცოტა ხანს ტუჩებს ჩუმად ბრეცდა. ბოლოს, ჩასწვდა რა დაწერილის შინაარსს, სხვებს დარცხვენით გახედა.

— ბექედიც ასვია გერბიანი!

— სოფლის უძველესი ლეგენდაა ამფერი... — მორცხვად გაბედა კოლამ.

— რამფერი? — კილოზე გასცინა წვეროსანმა, მაგრამ იქაურებს ვითომც არაფერი გაუგიათ, ისე გაუტარეს უკბილო კბენა.

— ასეა ჩვენკენ: ხანდისხან, აგვისტოს ბოლო სავსემთვარობას, ძველი სასაფლაოდან სიკვდილი მოდის... ხან დაიყანთრება და დაიჯღვარკება, ხანაც დაკვარკვალიტებული დაბაჩუნობს!..

— ჰაჰა! — გაეცინა წვეროსანს, მაგრამ სოფლელებს არც ამ სიცილისთვის მიუქცევიათ ყურადღება.

— ხანაც დაფსხლიკული და დაკუნტული დაკვინტრიშებს!.. — ჩამოართვა სიტყვა კოლას ნოდარამ.

— ჰაჰაჰა! — კიდევ უფრო ხმამალა გაეცინა წვეროსანს.

— ხანაც გამოსკვანწული დაიკვანწება! — დაამატა ბიჩოკიემ, — გადაიხლინინებს სოფელს... დაფოთიალობს მასე და ვისაც ქე შეიგულებს ქენქერას, გააცუცურაკებს და გეიყოლებს!..

— მოიცათ! ვინ სიკვდილი? — შეჭმუხნა შუბლი წვეროსანმა.

— სამი წლის უკან მოხუცი ელენა წააშტრიკინა!.. ვერ ვნახეთ ვერსად. ქალაქის პატრულიც კი ჩეერთო!

— ჩამოვასხათ ელენა ბებოს ხსოვნის! — გასცა ბრძანება ნოდარა-უფროსმა და ზორომაც ყველას ჩამოუსხა.

— გაანათლოს-გაანათლოს! — ადუღუნდნენ წყაროელები.

— იმის ორი წლის წინ ქერა ლია წეიყვანა... — განაგრძო კოლამ თხრობა, — ძროხებმა ჩეიჯლიგინეს მისი ფანჯრის წინ... ჩვენმა მურმანამ ზედ სიყვარულის ახსნა დოუნერა, აბდღვიალებულ ქერა ლიას კიდევ, ამის გადამკიდე, სიხარულისგან გეესკლიცა გული... ასე დაგვირჩა მურმანა უცოლოდ და უსიყვარულოდ!..

— ჩამოვასხათ ლიასიც! — გასცა ისევ ბრძანება ნოდარა-უფროსმა და ზორომაც შეასრულა.

ლიას სახელის გაგონებაზე სოფლის მხატვარ-ვეტერინარი მურმანა ფეხზე წამოხარბაცდა, ჭიქა ასწია, თითქოს რაღაცის თქმა უნდოდა, მაგრამ გატიალებულმა თავი ვერ შეიმავრა და ჭიქიანად წყაროში გაადინა ტყაპანი.

— გეითხლიმა, გიო ბიძაშენი უკეე!.. — მიმართა ბიჩოკიემ იქ მყოფ სოფელთაგან ყველაზე ახალგაზრდას, — გადაიკიდე და წეილე სახლში. ეგ დილამდე მაინც ვერ გამოიშვინტილებს! ლიას ხსოვნა იყვეს!

ახალგაზრდა მაშინვე დამორჩილა ასაკით უფროსს, წყალში ჩავარდნილი მურმანა კანშესავით მოიგდო კისერზე და სიბნელეში გაქრა.

— ექვსი წლის უკან შერმადინი ჩენმაში გაბოდილდა შუალამისას, — განაგრძო კოლამ სოფლის ეპისტოლე, — ცოლმაც დეინახა ფანჯრიდან, მარა უკან გამობრუცუნებული აღარავის უნახია!..

— შიდაც არ დაგვხვდა!.. — ჩამოართვა სიტყვა ზორომ, — დირეში რაფერ გაძვრებოდა ტრაქტორივით კაცი? მაინც მევემალეთ!.. ფიცრები ავყარეთ... იქ რომელი ჩახტებოდა?... აგერ ზორბა-სარდონამ კი, მაინც კაცურად ისკუპა!.. ამეიგანგლა, მარა ვერაფერი ნახა...

— მასე იყო ზუსტად! ის ზმურტლი ეხლაც ამდის!.. — ამოიროხროხა წყაროსთავზე აქამდე ჩუმად მყოფმა დიდრონმა სარდონამ, — არადა, ნეესი ხომ არ იყო, იმოდენა კაცი ძლერეში დაკარქულიყო?..

— დღეს მეოთხე დღეა ამა წლის აგვისტოს სავსემთვარეობის!.. დღესაც ვუდარაჯებთ და მორჩა!.. დევისვენებთ ერთი წლით! სახლებში გვყავს მთელი სოფელი — ქალები, მოხუცები, ბოვშეები გამომწყვდეული, — დაასრულა თხრობა ნოდარამ და წვეროსანს გახედა, — ვითომ ძინავთ!.. ხვრინვით ატყუებენ სიკვტილს! ჩვენ კილო ასე გამოხლუნუნებულები ვდარაჯობთ აქ... ვინ მოგვერევა?

— თან ხომ მიარონიებს და მიარონიებს! — განაგრძო ბიჩოკიემ, — რაც ჩვენ გვახსოვს, მასეა! იმის წინა, უფრო ძველ გაქრობებზე რა სიკვტილი ვთქვართ?..

— ჰე-ჰე! — გაუნათდა მზერა წვეროსანს, — მოიცა! მართლა სიკვდილი გეგონეთ ანუ?

— თავიდან მართლა ვინცხა სიკვტილი და უბედურობა გვეგონე, ძამია! — უპასუხა ზორომ, — რაევარია, შუალამით მოზოდაილებს სოფელში ვინცხა გაბლენძილი, მარა გიყურებთ და საბუთიანი, პატიოსანი კაცი ჩანხარ! აპარატიო ხარ თან... ზორბა-სარდონა!.. დაუქიქინა უკვე, რო კუსავ თვალეებს ინდოურივით — შენთან დარჩეს ამელამ სტუმარი!.. კინკილად ხარ მაინც! დანარჩენს ხვალე მიგხედავთ... ადე, ჰა!

— რავა?

— რავა და იმფრა!

ზორბა-სარდონი ფეხზე წამოიზლაზნა. ის და წვეროსანი, ერთმანეთთან შედარებით, პარამეტრებში ისე ჩანდნენ, როგორც იმერული ინდაური და იაპონური ქათამი.

ეზოს სუფრა ბევრი არაფერი: თეფშით ფხალი, შოთი პურის რამდენიმე ნაგლეჯი, წყალ-წყალა წითელი ლობიო და პომიდვრის მუხავე კიდევ. ჟანგისფერი ღვინო საესე გრაფინიც იდო ტაბლაზე, პირმოქერცლილი ორი თეფშიც იყო მოღრეცილ ჩანგლებიანად. წვეროსანი იქვე იჯდა და წერზე ხელს ნერვიულად ისვამდა.

— ძამია-იმანი, შენი სახელის კითხვა ქე დამეჩნყდა!

— გოგა! — გაუნოდა ხელი წვეროსანმა თავზე წამომდგარ ზორბა-სარდონს.

— უხ! ჩემს დიშვილსაც გოგლიკო ქეია...

— მე მაინც უფრო გოგა ვარ, მასპინძელი!..

— რაფერც შენ იტყვი, ძამია!.. დღეს ჩამომდის! ერთადერთი დიშვილი მყავს! იმფერი კვინტრიშაა, იმფერი! დოუზარელი! ყველაფერს მიგონებს... წყალზე მეგზავნება, პურზეც... თხილსაც მიბოჭავს ხოლმე. ხეზეც უყვარს ძრომიალი!

— რამდენისაა?

— ა, ემხელა! — აჩვენა ხელით ზორბა-სარდონმა.

— ეგ რამდენი გამოდის?! ჰა-ჰა!

— ცხრის! ბიძიას ოქროა! ჩამომივა გადუღდნული და ჩემი ხელით უნდა ვაღვრიჭინო წყაროს წყალში.

— ჰოო... ეს ყარაულობა როდისღა რჩება? — სიცილს ძლივას იკავებდა წვეროსანი.

— მეოთხე მამალი ქე რო დეიყივლებს!.. — უპასუხა ზორბა-სარდონმა და თავადაც ჩამოჯდა ტაბლასთან, — შუადლის ავტობუსს გამოაყოლებენ ალბათ!

პირველი მამლის ყივილი მალევე გაისმა. პირველს მეორე აჰყვა. სადღაც გაღმა სოფლიდან მესამე მამალი აყივლდა. მეოთხე მეზობლად იყო. ეს იყო და მთელ სოფელში ხვრინვა ერთბაშად შეწყდა. წვეროსანს გაეცინა.

— ნელსაც გადავრჩით! — დაირტყა მუხლისძვზე ხელისგული ზორბა-სარდონმა და მეორე ფეხი გაიქნია.

დუნედ თენდებოდა. კაცები საპატიო ყარაულიდან შინ დინჯად ბრუნდებოდნენ. ზორბა-სარდონთან ჯერ კოლამ შემოჰყო ცხვირი წველა ყველით ხელში. მას ზორო და ბიჩოკიე მოჰყვნენ პრას-ხახვ-ნივრით და კიტრ-პამიდვრით სავსე ჯიბეებით. ნოდარამ ჭყინტი სიმინდები მოიტანა, ვაშლი და თხილიც... ჭიქებიც მაშინვე აჭახუნდა და სადღეგრძელოებიც ჩამორიგდა:

— შენი სტუმრობისა იყოს, გოგა-ბატონო! კილამ სიკვტილი და უბედურობა გვეგონე!.. მაგნაირების აქანა არ გაგვიკვირდეს!.. მთაა. ძველ ადამ-წესებზე ვართ მიმბული! — იმორცხვებდა კოლა და ისედაც მოკუნტული, კიდევ უფრო მოკუნტული ჩანდა, — აგერ, ჭყინტი ყველი გადაილე! ჩემი ამოყვანილია... რას ამბობდი? რა უნდა ვიპოვო?

— გაგიმარჯოთ, ხალხო! მაღლობა მასპინძლობისთვის! იდღეგრძელებთ-ამენდით!.. — მოიყუდა ჭიქა წვეროსანმა და ბოლომდე გამოსცალა.

— ემასე! — გაეხარდა ზოროს, — პესოკი ზომიზე აქვს. არ გაგვულებს!

— ჯერ მე თვითონაც არ ვიცი, რას ვიპოვი!.. — წამოდგა ფეხზე წვეროსანი, — მაგრამ ისტორიას თუ დავეყრდნობით, აქ მართლაც მნიშვნელოვანი რამ შეიძლება აღმოჩნდეს მინის სიღრმეში... მაგას აპარატი გვეტყვის!

— ჩვენ მინაში საუნჯეს რა გამოლევს! კაი დაქეილი კი ჩანხარ, ისე! — ჩაეცინა ნოდარა-უფროსს.

— ჰოდა, ვინ იცის... სახელი. ისტორია. ტაძარი. თამარი!.. ყველაფერი დიდი საიდუმლოსკენ გვიბიძგებს! — მედიდურად დაიწყო ჩამოთვლა წვეროსანმა.

— დაჯე-დაჯე! — დაუყვავა ხელით ბიჩოკიემ, — იშვიათად თუ ამოვა ვინცხა უცხო აქ მასე დასარჩენად. ცხრა თვე ცარიელია აქოურობა. თხუთმეტი სული ვრჩებით ხოლმე, ვადაგასული ბებრები და ერთიც ვატატყია დედაკაცი!.. ახლა არ უშავს — კია ჟრიამული, მაგრამ იმფერი ველარ, უწინ რო იყო!

— სულ ერთნაირად ხომ არ იქნება?... — გამოთქვა აზრი კოლამ ქალაქურ კილოზე და ყველა გააღმა.

— სნაკვი შენ! გადაშენდი აქიდან, რო იმწლიკენი უშნოდ! — დაუბრიალა თვალი ზორომ, — ჰოდა, აგერ კაცი რაცხა საინტერესოს პირებს... ვუტოო! სტუმარ-მასპინძლობა ქე ვიცით და არ გვეშლება მაგიამბავი...

— მე ამ კაი კაცს არ გოვუშვებ არსად! — გამოიღო თავი ზორბა-სარდონმა, — ისეც მოყირჭებული მაქვს კინკილა თავი!

— გაიხარეთ!.. — გაუხარდა წვეროსანს, — დანარჩენი — აპარატი თავის დამხმარე ხელსაწყოებით აგერ მაქვს... ხვალი-დანვე შევათვალეიერებ სოფელს... ტაძარს... რამე სხვა ადგილებიც გეცოდინებათ!

— ჩვენც რომ გამოგყვეთ? — შეეკითხა

ნოდარა, — თან გზას გასწავლით... მაინც ყურპაინტურს არ ხარ, რა საითაა!.. აგერ, ბიჩოკიე თავის მჭავე ღვინოს გამეიყოლებს და მევირთხათ მერე ფეხი წყაროსთავზე...

— ეგ მეც მინდოდა მეთხოვა!.. რომელი ორდობე საით მიდის, საიდან უნდა ვიცოდე?... ემანდ, მეც სიკვდილმა არ მომიტაცოს!

— ან ვახტანგიც ძროხამ გირქინოს პატრონივით! — გაეცინა ბიჩოკიეს.

— სუყველა გვიგულე!.. მე ზოროს მეძახიან! ზაურა ვარ ისე! მჭედელი!

— მერაბია ვარ მე! გოუმარჯოს! სოფლის მწყემსი ვარ მე!

— ისე ბიჩოკიეს ემძახით შინაურობაში!

— კოლა გახლავარ მე, ჩემო ბატონო! სოფლის ბიბლიოთეკარი. ოლონდ ბიბლიოთეკა აღარა გვაქვს. დეინვა პანდემიის დროს.

— გოგა! — ჰო. ხომ მშვიდობაა, ნიცა? — ტელევიზორში ანახეს ის ბავშვი!.. დამნაშავეს ეძებენ!

— მოკვდა?

— 48 საათია კლინიკური გათიშვა აქვს... ცხრა წლის ყოფილა. დიღმის რესპუბლიკურში ყავთ... ბავშვთაში. გადარჩებაო!.. შენ სად ხარ?

— სოფელში... გათხრებზე... ხომ გითხარი?

— რა იცი შენ გათხრების? — ალიბია ეს, ნიცა! — ვის თხრი, კი მაგრამ?

— თამარ მეფეს!.. კაი, ნიცა! გაკოცე! აქ დენი არაა და ყველგან არ იჭერს ტელეფონს. დილაობით გამოვალ ხოლმე წყაროსთან და დაგელაპარაკებ!

— მოიცა, გოგა!.. ვინაა აკაკი შადური? — ააა... ევე... ჩემი მოადგილის მეუღლეა! აკაკი შადური საიდანღა იცი?

— ნელან დარეკა — და მე ყველაფერი ვიცო, რაც მოხდა წყნეთშიო და გამითიშა!

— ...

— გოგა, მთელი ცხოვრება რატომ მატყუებ?! რა ძელდაბა? ტელევიზორშიც წყნეთი თქვეს!

— ძელდაბა გვერდითაა!

— გადავამოწმე, გოგა! ტყუილია ეგეც! არ არსებობს ეგეთი დასახლება!..

— შენ თავს გეფიცები, ნიცა!

— კიდევ რა მომბატყუე, შე ავადმყოფო-იდიოტო?!

— რაფერ მობლაზული შემოდი, გოგა-ძამია? — შეეკითხა ეზოში შემობრუნებულ წვეროსანს ზორო.

— არ ვიცი, აღარაფერი ვიცი! — ამოთქვა დაღონებულმა წვეროსანმა.

— რა არ იცი, ძამია? — ჩაეძია უფრო ღრმად ნოდარა-უფროსი.

— რაც მთავარია, მგონი, გადავრჩი! — თქვა წვეროსანმა და ჯირკზე მძიმედ დაეშვა.

— აბა, ყველა აქ ამომსვლელ ნაღდ სტუმარს გოუმარჯოს! — ასწია ჭიქა ბიჩოკიემ და უცებ გამოერკვა, — მეიცა, რას გადარჩი მაგისთანას, გოგა-ბატონო?

— სიკვდილში! — ამოიოხრა წვეროსანმა და სახე ხელისგულეში ჩარგო...

*
თქვენი ახალი ნაწერის პირველნამკითხველად თქვენც იმ ადამიანს ამჯობინებთ, ვის გემოვნებასაც ენდობით, ვისაც ძალიან არ შეაწუხებთ, ვინც ნაწერს გულწრფელად შეგიფასებთ და ვისაც თქვენი ნაწერი მოეწონება?

*
კრიტიკის ერთ-ერთი მთავარი საზოგადო ნაკლი:
უარყოფითი გწყინს, დადებითი გწყენს.

*
ხელოვნურ ინტელექტს რამდენიმე ლექსი წავაკითხე და ვთხოვე, განეხილა. იმის შთაბეჭდილებებს არ მოგიყვებით, ჩემი შთაბეჭდილება კი ასეთია:
აი, მაგის მასტურბირებალა გვაკლდა ლიტერატურაზე!

*
პოეტი რომ ბოდავს, რალაცნაირად კიდევ გასაგებია — აკი ბევრისთვის პოეტი, საზოგადოდ, ბოდავს. მაგრამ აი, კრიტიკოსის, ლიტმცოდნის ბოდავა მართლა რა უბედურებაა?!

*
როცა ვინმე გეტყვის, რომ ძალიან მაგარი პოეტი ხარ, სანამ თავში აგივარდებოდეს, ჯერ გაარკვიე, ამ ვინმეს სხვებისთვის რა უთქვამს მათი პოეტური შესაძლებლობების თაობაზე. შანსია, აღმოაჩინო, რომ „ძალიან მაგარი პოეტის“ ეპითეტს იმათთან გენიოსის წოდება ცვლის.
ან პირიქით — თუ გინდა, რომ თავში აგივარდეს, არაფერიც არ გაარკვიო.

*
თუ პოეტი გქვია და „მთა და მდელი“ და „საქართველო“ არასდროს გაგირიტმავს, ჩემგან მინიმუმ ერთი პლუსი გაქვს.

*
„იმითმ ვნერ, რომ არ შემოიძლია, არ ვნერო“ — ამის მოსმენა იმისგან ხომ გამაღიზიანებელია, ვისაც შეუძლია, არ წეროს და მაინც წერს, მაგრამ იმისგან მაინც განსაკუთრებით, ვინც წერს, მიუხედავად იმისა, რომ არ შეუძლია, წეროს.

*
სხვათა შორის, „მზე ჩადის“, „მზე ამოდის“, „ვარსკვლავი მოწყდა“, ცისა და დედამიწის ანტონიმებად შეპირისპირება და სხვა ასეთები, უბრალოდ, სინამდვილის აღწერა კი არაა, მეტაფორებია, პოეზიაა. ეგ — როდღიდანო? — თუ იკითხავენ, ვუპასუხებ: — ჯერ კიდევ იმ დროიდან, როცა შევითქვეთ, რომ მზე კი არ ბრუნავს დედამიწის გარშემო, არამედ პირიქით; რომ ატმოსფეროში მოხვედრის გამო აალებულ მეტეორს ვარსკვლავისა არაფერი სცხია; რომ ცა და დედამიწა თავთავიანთი მასშტაბებით ყოვლად შეუდარებელი ობიექტებია...

პოდა, იქნებ დროა, რომ პოეზიამ ეს ამბავი გაითვალისწინოს და ამ მეტაფორების გამეორებას თუ არ მოუშვება, ის მაინც აღიაროს, რომ უკვე მემრავალმილიარდეჯერ იმეორებს.
სხვათა შორის, ამაზე ლექსის დაწერაც შეიძლებოდა.
საერთოდ, შეიძლებოდა ახალ პოეზიაზე ფიქრი, იმის ფიქრიც რომ შეიძლებოდა, რომ ამაზე ფიქრს რაიმე აზრი აქვს.

*
არის სიტყვები, რომლებმაც ჩვენ თვალწინ შეიცვალეს მნიშვნელობა. არის სიტყვები, რომელთა მნიშვნელობები ჩვენი არსებობის ათწლეულების განმავლობაში მყარია, მაგრამ ამკარაა, რომ ოდესღაც საფუძვლიანად შეცვლილა.
შეიძლება, ერთი შეხედვით ასეთებად არც მოგვეჩვენოს, მაგრამ მცირე დაკვირვება დაგვიდასტურებს, რომ „შესანიშნავი“ და „არაჩვეულებრივი“ ნამდვილად უკანასკნელი ტიპის სიტყვების რიგიდანაა.
უბრალოდ, დაუჯერებელია, რომ მათით თავიდანვე აღტაცება, აღმატებული ქება გამოიხატებოდა და ერთიც და მეორეც მხოლოდ იმას არ ამბობდა, რომ საზღვრული ობიექტი მთლად ჩვეულებრივი, შეუმჩნეველი რამე (ან ვინმე) არ არის, რაც უთუოდ დადებით შეფასებასაც კი არ გულისხმობს.
მაშ, როგორ განვითარდა და შეიცვალა ამ სიტყვების ბედი? ზუსტად, აბა, მე რა ვიცი. წარმოდგენით კი ასეთი რამის წარმოდგენა შემოიძლია:

„— ჰა, როგორია?!“ — ჰკითხა თავის რომელიმე საკუთრებაზე, ნაქნარზე ან ქმნილებაზე მავანმა მავანს. კითხვადსმულმა მავანმა მიზეზთა გამო ვერ უპასუხა — ბევრი არაფერიოა და მით უმეტეს — არაფრად ვარგაო. ამიტომ პასუხად „არაჩვეულებრივია“ და „შესანიშნავია“ მოიფიქრა. ანუ მაგ შენს საკუთრებას, ნაქნარსა თუ ქმნილებას გვერდზე ისე ვერ ჩაუვლი, როგორც არაფერსო, შენიშნავო, რა. იქნებ ცოტათი დასცინა კიდევ შემკითხველს. აი, ისე, როგორც იმ ფილმში მოცარტმა — სალიერს, როცა მეორემ პირველს თავის ნაწარმოებზე აზრის გამოთქმა სთხოვა, პირველმა კი მიუგო: — როგორც კი მოვისმინე, მაშინვე მიგხვდი, რომ ეს... ეს... სალიერიაო! ასეა თუ ისე, მთქმელის ნებით თუ უნებურად, მცირე ირონია „არაჩვეულებრივია-შესანიშნავიაშიც“ ნამდვილად იგრძნობა...

მაგრამ ეტყობა, ყველაფერი ამით ვერ დამთავრდა. მიღებულმა პასუხმა აბეზარი მავანი ვერ დააკმაყოფილა (ან რას უნდა დაეკმაყოფილებინა — ვითომდადებით შეფასებას თუ ირონიას?). ამიტომ მორიგი „როგორიას“ მოსმენისას მოპასუხე მავანი იძულებული გახდა, ნათქვამისთვის ინტონაცია წაემეფლებინა, რაც ჩვენ შეგვიძლია, პუნქტუაციით გამოვხატოთ: „შესანიშნავია! არაჩვეულებრივია!“ ამასთან, არაფერი გვაიძულებს, გამოვრიცხოთ, რომ ამ

ინტონაციით მოპასუხე მავანმა მხოლოდ გააძლიერა ირონია. სამაგიეროდ, მეჩრე და მეჩრე — იქნებ ისეთი დროის დადგომისას, როცა ქვეტექსტები ნაკლებად ესმით ხოლმე — ამ სიტყვებმა დღევანდელი მნიშვნელობა მიიღო.
რა თქმა უნდა, უფრო სავარაუდოა, რომ ყველაფერი სხვანაირად მოხდა, მაგრამ ლოგიკა არც ზემოთ წარმოდგენილ ვარიანტს ეწინააღმდეგება.

*
„არ შემოიღიას“ მოსმენა კიდევ შემოიძლია და აი, „შეულებელიასი“ — უკვე შეუძლებელია.

*
არ ვიცი, დღევანდელ ქართულ შემოქმედებით ენერგიას თეორიულად „ფაუსტის“ მხოლოდ თარგმნა შეუძლია თუ დაწერაც, მაგრამ იმას კი ვხვდები, რომ დღეს ჩვენში „ფაუსტის“ თარგმნა კიდევ შეიძლება დაფინანსდეს, მისი დაწერისგან განსხვავებით.

*
მწერალმაც უნდა იცხოვროს, რა თქმა უნდა, მაგრამ ეს — ცხოვრება — მწერლის, როგორც ასეთის, პირდაპირი მიზანი, „საქმე“ არ უნდა იყოს.
მწერლის საქმეა, ეცადოს, გაერკვეს, რა არის ეს — ცხოვრება.

*
ერთმა სპორტულმა პორტალმა გურამ კაშიას ეროვნული საფეხბურთო ნაკრების კაპიტნობიდან გადაყენება მოითხოვა — იმის გამო, რომ კაშიამ ხვირა კვარაცხელის მსოფლიოს საუკეთესო ფეხბურთელად არ დაასახელა (და დაასახელა „მხოლოდ“ მესამე საუკეთესოდ მსოფლიოში!).
ამ ფაქტმა კიდევ ერთხელ დამანახა, თუ ჩვენი აზრით რისთვის არსებობენ მსაჯები, მოსამართლეები, ჟიური თუ საგანგებო კომისიები: არა იმისთვის, რომ მტყუნ-მართალი, სიმართლე-სიცრუე, უკეთესი-უარესი გამოავლინონ და შესაბამისი შედეგი განაპირობონ, არამედ იმისთვის, რომ, უბრალოდ, ვინმეს მიემხრონ; თანაც, ნებისმიერ ვინმეს კი არა — ჩვენი მოსაზრება-დამოკიდებულებები გააფორმონ ოფიციალურად.

*
იმისთვის, რომ სპორტში ვინმეს რამე მოუგო, აუცილებელი არ არის, ის ვინმე გაჟღედეს.
ასე გამოვა, რომ მხოლოდ იმას უნდა მოუგო, ვინც გაჟღედეს; ან არავინ გიყვარდეს.
*
ევროპის საფეხბურთო ჩემპიონატის ფინალურ ეტაპზე გასვლის სიკეთეებიდან: ერთ-ორ დღეს ხომ გვეყვარება ერთმანეთი.

მერე კიდევ მოვიგებთ რამეს — ძიუდო, ისა, ესა.

*
საფრანგეთი თავისი კოლონიური პოლიტიკის შედეგებს ახლა იმკის!.. ოლიმპიური მედლების სახით.

*
მარაზში კია ამდენი საზამთრო დღესასწაული, მაგრამ ისიც მართალია, რომ ამ ცანცარში, სულ ცოტა, ნახევარი ზამთარი გადის ხოლმე.

*
8 მარტი არის „დღესასწაული“, რომელიც ქალთა და მამაკაცთა გათანასწოების მოსურნე საზოგადოებამ, წესით, მალე უნდა გააუქმოს.
უბრალოდ, უხერხულია, ვთქვათ, მელიორატორებს, სამთო ინჟინრებსა და ქალებს თითო დღე „ჰქონდეთ“ წელიწადში, რაც, ბუნებრივად, იმას ნიშნავს, რომ დანარჩენი დღეები არამელიორატორების, არასამთოინჟინრების და არაქალებისაა. ეს მოვლენა ჩვეულებრივად ჯდება იმავე კონტექსტში, რომელშიც ზის ერთი ცნობილი ფეხბურთელის ნათქვამი (სხვათა შორის, ქალების მხარდასაჭერად), რომ „ქალები ცხოვრებას გვილამაზებენ“, ან სულაც იუმორისტული ფილმიდან ფრაზა — „ქალი ადამიანის მეგობარია“.

რა უჭირდა, ამ დღის აღნიშვნა ქალთა უუფლებობას, მამაკაცებთან მათი გათანასწოების მცდელობასა და ამისთანებს რომ გულისხმობდეს, და არა ქალებისთვის რალაც საოცარი დღის მილოცვას და ამით მათ გაბედნიერებას (თუნდაც საჩუქრის დამატებით და იმის გათვალისწინებითაც, რომ ზოგ საჩუქარს შეუძლია, სიხარულის საფუძველი შეიქნას).
აქვე ვაღიარებ, რომ მილოცვის კატეგორიულად მომხრე ქალებისთვის ამასაც არ დავინანებ, მაგრამ შევეცდები, რამენაირად ისიც გამოვხატო, რომ მათ იმაზე გაცილებით სერიოზულად აღვიქვამ და ვეკიდები, ვიდრე ეს მათთვის „ქალთა დღის“ მილოცვით გამოიხატება.

*
ეჰ, ამ საბანკო ბარათებმა გააფუჭა საქმე, თორემ ადრე სეზონების ცვლილებისას ტანსაცმელში იმდენ ფულს პოულობდი, საერთოდ აღარ გჭირდებოდა მუშაობა.

*
ბინაში (და თითქმის მთელ ქალაქში) წყლის მონოდების შეწყვეტიდან რამდენიმე დღეში მივხვდი: კონდიციონერის მთავარი სიკეთე ის კი არ არის, ჰაერს რომ აგრილებს, არამედ ის, რომ წყალი გასდის.

*
„განკითხვის დღე“ ან „საშინელი სამსჯავრო“ — დაარქვი, რა, შესაფერისი სახელი.
რა — „ფეისბუქი“, რისი — „მეტა“.

*
ყველაზე დიდი საშინელება, იცით, რა არის?
ფეისბუქის გათიშვის გამო პანიკაში რომ ხარ და ისიც არ შეგიძლია, ეს პანიკა ფეისბუქზე გამოხატო!

*
სოციალურ ქსელში ერთს ვუთხარი — შენი აზრები ზუსტად იმდენად მაინტერესებს, რამდენადაც შენ გაინტერესებს ჩემი აზრები-მეთქი და „ფრენდებიდან“ წამშალა.

რა თქმა უნდა, ვიაზრებ და ვაღიარებ ჩემს დანაშაულს.
შესაბამისად, საჯაროდ ვაცხადებ, რომ დანარჩენი „ფრენდების“ აზრები იმაზე ზუსტად ორჯერ უფრო მეტად მაინტერესებს, ვიდრე იმათ აინტერესებთ ჩემი!

*
რომ ვაკვირდები, საფეისბუქე პოსტი ლექსზე ადვილად ინერუება. არადა, „ამოგება“ ლექსზე მეტი აქვს.

*
ზოგჯერ მგონია, რომ ფეისბუქზე ჩემს პოსტებს თითქმის ვერავინ ხედავს, რაც მაქეზებს, უფრო თამამად ვწერო სიმართლებები.

არანაირი აზრი არა აქვს კამათს ფეის-ბუქზე.
ზუსტად ისევე, როგორც ნებისმიერ სხვა ადგილზე.

ზოგი სანამ არ გადაგებს, კი ვერ მიხვდები, რომ როცა გაქებდა, მაშინაც ბრიყვი იყო.

იმდენი ჭკუა რომ გვქონდეს, რამდენსაც ვარიგებთ, ჭკუის დასარიგებელი არავინ იქნებოდა.

მიუტევე მოყვასს პოლიტიკური სიბეცე, სიჩლუნგე თუ გულუბრყვილობა.
მით უმეტეს, რომ ბოლოს შეიძლება ეს ყველაფერი, მას კი არა, შენ დაგიდასტურდეს.

სულ ამ მოვლენაზე ვლაპარაკობთ და მასაც ვერ დავარქვით წესიერი სახელი.
რა „არჩევნები“?
რა თქმა უნდა, კალკია. სინამდვილეში, ეს პროცესია, ზმნაა — არჩევაა, და არა არსებითი — არჩევანი.

ვიცი, აუტანელია, სხვა რომ შენს მხარეზე არ არის. ამიტომ ძალიან მინდა, თქვენს მხარეზე ვიყო. მაგრამ ერთი პრობლემაა: სხვადასხვა მხარეზე ხართ.

განა შესაძლებელია განსაზღვრა, როდის რისი, რა თანმიმდევრობით სწავლებაა სწორი, ოპტიმალური? საერთოდ, რა უნდა ასწავლო და რა არა? განა შეიძლება, არ შეცდე?
უამრავი ფაქტორის გამო არა ვარ მასწავლებელი. მათ შორის ეს კითხვებიც იგულისხმება.

თუ გვინდა, სამართლიანები ვიყოთ, ვიდრე ბავშვების სათნო და კეთილ ადამიანებად აღზრდას შევუდგებოდეთ, ჯერ ერთი საშინელი საქმე უნდა ჩავიდინოთ — ისინი უნდა გადავარჩიოთ. ყველას ერთად თუ დავუწყეთ სიკეთისა და სათნოების ჩანერგვა, ასეთ შედეგს მივიღებთ: ჩვენი მცდელობა სიკეთისა და სათნოებისადმი ბუნებრივად მიდრეკილ ბავშვებზე გაჭრის, სხვებზე კი, ასე ვთქვათ — ნაკლებად. შესაბამისად, გავზრდით შანსს, მომავალში მეორეებმა დაჩაგრონ პირველები. ხოლო თუ კონტინგენტს წინასწარ გადავარჩევთ და სიკეთისა და სათნოების ჩანერგვას მხოლოდ ბუნებით სასტიკ ბავშვებში შევეცდებით, ზემოხსენებულ შანსს, პირიქით — მცირედით მაინც შევამცირებთ.

მთავარი პრობლემა ის არის, რომ ეს უფრო ბელეტრისტული იდეაა, ვიდრე რეალისტური. დაახლოებით სწორედ ამაზე დავნერე კიდეც „ნახევარზღაპარა“...

კითხვის რა მოგახსენოთ, მაგრამ, აი, წერა სულ, სულ ბოლოს უნდა ასწავლო ადამიანს — სხვა ყველაფერს რომ ისწავლის, მერე.

„დრო რომ იტყვის თავის სათქმელს“ და სიცოცხლეში დაუფასებელსა და გაჭირვებულს სიკვდილის მერე აღიარებენ, ადამიანის თავს მომხდარი ამაზე დიდი უსინდისობებიც არსებობს, მაგრამ ამის ზომასაც არაფერი დაენუნება.
სიცოცხლეში ხომ მიჩქმალეს, სიცოცხლის მერე უკვე მისი დანატოვრით სარგებლობენ: ზოგი ამ დანატოვარს სწავლობს; ზოგი ამ დანატოვარს ასწავლის; ზოგს ამ დანატოვრის შესწავლა და ანალიზი თავის შემოსავლიან საქმიანობად უქცევია; ზოგს დროშად უჭირავს ეს დანატოვარი თუ მისი ბუტაფორია...
ან სიცოცხლეში დაფასება ვის შერჩენია და სიცოცხლის მერე ვის გამოსდგომა. და სიცოცხლის მერე დაფასება — ხომ საერთოდ...

ადამიანების მიმართ დამოკიდებულებ-ის ორი ტიპია განსაკუთრებით მნიშვნელოვანი და იქნებ ძირითადიც:
1. ადამიანებს (ან ადამიანების კონკრეტულ ჯგუფს) უყურებ, როგორც გამოყენების ობიექტს, სარგებლის მოპოვების წყაროს, საკუთარი სიკეთის მიღწევის საშუალებას.
2. ადამიანებს (ან ადამიანების კონკრეტულ ჯგუფს) უყურებ, როგორც თანამოძმეებს, ვისთან ერთადაც უნდა მიაღწიო რაიმე სიკეთეს, სარგებელს, ვისი გაზრდა, კარგად ყოფნა, წარმატება შენი კარგად ყოფნისა და წარმატების აუცილებელი პირობაა.
თუკი შენი დამოკიდებულება პირველი ტიპისაა, შენთვის უმჯობესია, საქმე გქონდეს რაც შეიძლება ბრიყვ, გონებაშეზღუდულ, მორჩილ მასასთან. მეორე შემთხვევაში — პირიქით. და რაკი პირველი ტიპის შემთხვევა გაცილებით უფრო ხშირია, ვიდრე მეორე, ისინი უფრო ხშირად აღწევენ წარმატებას, ვისი ცხოვრებაც ადამიანებთან პირველი ტიპის დამოკიდებულებას ეყრდნობა, ვიდრე მეორენი.

მიიღო ადამიანი ისეთი, როგორიც არის.
ხინჯს ვერ უპოვი, ისეთი დამოკიდებულებაა — დიდსულოვანი და, რაც მთავარია, სწორი: ვინ ხარ, რა უფლება გაქვს, სხვისი გადაკეთება მოინდომო და იკისრო?

თან, ობიექტურად ვინ დაადგინა, რომ ამა თუ იმ ადამიანის შენთვის სასურველი ვერსია მის რეალურ ვერსიას სჯობია?

მაგრამ მე მაშინაც არ გაგაკიცხავ, თუ ვერ ახერხებ ამას — მიიღო ადამიანი, კონკრეტული ადამიანი ისეთი, როგორიც არის. არ გაგაკიცხავ იმიტომ, რომ შეიძლება ეს, ზემოთ ნახსენების საპირისპირო — სულმოკლე დამოკიდებულების გამოხატულება კი არა, შენი პირადი ტრაგედიის ნიშანია. შენი, ვისაც ზოგადად ადამიანზე ზოგადად უკეთესი წარმოდგენა გქონდა, გინდა — მისი ღვთიური წარმოშობის რწმენისგან, გინდა — ბავშვობაში ჩანერგილი ცოდნისგან, გინდა — წიგნებისგან ნაწყალობევი. ასე იცოდ: ადამიანი კარგია, სიკეთეს ემსახურება, გაჭირვებულს ეხმარება, ბოროტებას ებრძვის და, რა თქმა უნდა, ამარცხებს კიდეც. ადამიანთაგან თუ მაინც ვინმეა ავის მსახური — ცოტაა და გზას აცდენილი, და ბოლოს ისიც, კეთილი უმრავლესობის ძალისხმევით, ან გამოსწორდება, ან (რას იზამ) გაირიყება...

აი, აქ ხარ ცოდო. აქ ხარ დამარცხებული. განწირული ხარ, ვერასდროს მიხვდე და თუ მიხვდი — დაიჯერო, სინამდვილეში ვინ, რა, როგორი არის ადამიანი; შესაბამისად, ვერასდროს მიიღო ის ისეთი, როგორიც სინამდვილეშია.

აკი მხოლოდ ჩვენ — ადამიანები — ვცხოვრობთ და დანარჩენი — ცოცხალიც, არაცოცხალიც — ამ ცხოვრების ანტურაჟია. მათი არსებობის მნიშვნელობას ჩვენ მიმართ მათი პოზიცია განაპირობებს: შინაური ცხოველები, მავნე მწერები, სასარგებლო წიაღისეული, ბოროტი სული...
და სინამდვილეში სულ სხვა ვიდაცები რომ ცხოვრობდნენ და ჩვენ — ადამიანებიც — მათი ცხოვრების ანტურაჟის ნაწილი ვიყოთ — რატომ ვერა ვითომ?

ვამბობთ, ვწერთ — „ჩვენ, ადამიანები“. და არ ვიაზრებთ, რომ ამ გამონათქვამში, წესით, ერთად ვიგულისხმებით ის კონკრეტულებიც, ვინც ამას ვამბობთ და ვწერთ, მოსეც, იუდაც... იესოზე თავს ვერ დავდებ... პილატეც, სოკრატეც, ესქილეც, ევრიპიდეც, ალექსანდრე მაკედონელიც, იულიუს კეისარიც, კლეოპატრაც, ბრუტუსიც, ნაპოლეონიც, ჟოზეფინაც, შოთა რუსთაველიც, უსახელო უფლისციხელიც, ჰიტლერიც, სტალინიც, ლოთი, ნარკომანი თუ ცხოვრების ჯანსაღი წესის მიმდევარი მეზობლებიც... და კიდეც უამრავი ვინმე, ვისაც არ ვიცნობთ ან ვინც ასეთი ჩანაწერების ჩანერის დროს არ გვახსენდება.

ჰოდა, რა ვიცი, რანაირად უნდა გააგრძელო ფრაზა — „ჩვენ, ადამიანები“?

წარმოიდგინეთ: ზოოპარკის ცხოველი კარგად მოქცევას ცდილობს, თან ცალი

თვალი მომვლელზე უჭირავს და ფიქრობს: „ხომ ხედავ, რა კარგად ვიქცევი? ამიტომ იქნებ ცოტა მეტი მაჭამო“... ეს „კარგად მოქცევა“ შეიძლება ისეთი საეჭვო რამ იყოს, როგორიც მომვლელისადმი ლაქუცი, მისი ფეხების ლოკვა, მისი მოსახიბლი ჰანგის ყმუილია...
რამეს (ან ვინმეს) ხომ არ გაგონებთ?

დავაკვირდი და რატომღაც ასე მომეჩვენა:

რამე ნაგავი უნდა აკეთო, ფული რომ იშოვო — საარსებოდ აუცილებელი ფულიც კი, გამდიდრებას არ ვგულისხმობ. და მერე როგორმე უნდა გამოწახო დრო იმისთვის, რომ ნამდვილი რამეც გააკეთო.
თანდათან ერგევი კიდეც ამას, თითქოს ასეც უნდა იყოს.
მაგრამ რატომ? რატომ არ ღირს არაფერი ის, რაც „ღირებულია“?
ვაზუსტებ — პათეტიკის გარეშე ვკითხულობ.
წესით, ღირებული ხომ ღირებული უნდა იყოს, იაფი — იაფი და უფასო — უფასო?

მარტოობის ერთი საჭოჭმანო საჩუქარი ყველას და ყველაფრის ობიექტურად დაკვირვების შესაძლებლობაა (დაზღვევისთვის, აბსოლუტურ ობიექტურობას ნუ ვიგულისხმებთ).

აქ არ არის ურთიერთობები — ობიექტურობის პირველი მტრები. შესაბამისად, ისინი ვერ გაიძულებენ, ადამიანების, ფაქტების, მოვლენების მიმართ კონკრეტულ მომენტში შენთვის სასარგებლო პოზიციის შესაბამისად ან მათი შენდამი დამოკიდებულების მიხედვით განწყო. ამასთან, როცა არ მოქმედებ, უფრო მახვილად ჭვრეტ.

საჭოჭმანო კი შეიძლება ამისგან გამოწვეული შედეგი იყოს: ცინიზმი, გაბოროტება, სასოწარკვეთა ან კიდეც ერთი-ორი სხვა უვარგისი რამე.

შენი თავი თუ არ გიყვარს, არავის ეყვარებო. ეგ არ ვიცი, მაგრამ ეს ხომ ფაქტია: შენი თავი თუ გიყვარს — მინიმუმ, ერთ ვინმეს უყვარხარ.

ვინმეს ერთგულება თუ შეჰფიცე, სიმაართლის ერთგულებას ნულარ შეჰფიცავ; იქით სიმართლესაც ნულარ შეჰფიცავ, შენი ერთული ვიქნებო.
არ ხდება ეგრე — სიმართლე ყოველთვის ერთი ვინმეს მხარეს არ არის ხოლმე.

სიმართლის მთქმელს ცხენი და კაი ცხოვრება ვინ მიაშავაო.
ასეც შეიძებოდა თქმულიყო.

კაცო, როცა აზრის გამოთქმას გთხოვ, ჩემი აზრი უნდა გამოთქვა, თორემ შენი აზრი რაში მაინტერესებს?!

აზრის გამოთქმის თანაბარი უფლება გამოთქმული აზრების თანაბარ ღირებულებას არ ნიშნავს.

აზრის გამოთქმის საყოველთაო უფლება იმას არ ნიშნავს (არ განაპირობებს), რომ გამოთქმული აზრების უმეტესობა სისულელე არ არის.
თუ ჩავუღრმავდებით, პირიქითაც კია.

ცხოვრება გრაფომანის დაწერილ წიგნს ჰგავს — შიგ თითქოს ყველაფერია, გამოტენილია ამბებით, დიალოგებით, ტრაგედია-კომედიებით... დაამთავრებ და საბოლოოდ მიხვდები, რომ სისულელე ნაიკითხე.

ადრე მეგონა, სამოთხეში დავიბადე. მერე მეგონა, სამოთხეს ავაშენებდით. ახლა მგონია, სამოთხეში მოვხვდები.
რა ვიცი, რალაცაში როგორ არ გამიმართლებს?

მეზღვაური

მეზღვაური გემბანზეა, მას აღარაფერი აშფოთებს, მხოლოდ სინანულით იხსენებს ფრაგმენტებს თავისი ცხოვრებიდან: სახლს, რომელიც გაჭირვების გამო გაყიდა, შეყვარებულს, რომელმაც მიატოვა, მშობლებს, რომელთა სულელები მაღლა აფარფატდა და საყვარელ ქალაქს, რომელიც დატოვა... მიდის. მუსიკას უკრავენ, ზღვა სიშავეშია ჩაკარგული, მისი სინანულიც ზღვისტოლია, ისიც სიბნელეშია ჩაკარგული...

ჩაი

ჩაი... ვდგამ, ორთქლი სახეზე მეხვევა, ნამწამებზე მედება, ოდნავ სიმძიმეს ვგრძნობ, ნელ-ნელა იწყებს თვლემა მოსვლას, მიტყუებს, მეპარება როგორც მელია ჩიტს, მერე ვფხიზლდები. მხნედ ვარ, მოგონებები მოდიან, დიდად არ ვუკვირდები შინაარსს, სწრაფად ენაცვლებიან ერთმანეთს, მე დისტანცირებული ვარ ყველაფერთან და ეს დისტანცირება წარსულთან შვებას მგვრის. უემოციო ვარ, ახლა ამ მოთენთვას თითქმის ყველანაირი მოგონება უხდება, განსაკუთრებით მოგონება ზამთარზე, დათოვლილ ხეებსა და გულში არეკლილ ოცნებებზე. ჩაის კვამლში ჩავიძირე. მედიტაციას ჰგავს... როცა უბრალოდ კმაყოფილი ხარ არსებობით, როცა ყველაფერი უბრალოა, უგრძნობლობით ხარ ბედნიერი...

ასე იყო

ღაჰჰჰჰჰი... დავლიე რძიანი ლიქიორი... შეეჭამე ნუშის ნამცხვარი და გავიხსენე რაღაცები ღრმა ბავშვობიდან... აქ დგას ლარნაკი დიდი მწვანე ბალახებით... აქ დგას წიგნების კარადა და შავი პიანინო... აგხადე პიანინო, ნელა დავყარე თითები ზედ... გავიხსენე ძველი წიგნები... შევურიე ეს გახსენებები ბავშვობის მოგონებებს... აირია ლიქიორი... მოგონებები და გული გახდა ანდრე ფრენოს პოეზიასავით მელანქოლიური... რატომ ფრენო? არ ვიცი... პიანინომ აახმაურა სევდა... კარადიდან წამოსულმა მტვრის სუნმა აანთო სული... ასე იყო ეს ყოველივე...

ხმაები შორიდან

— რბ არის ცხოვრება?
 — ცხოვრება? მე ასეთ რამეს არ ვიცნობ...
 — აბა, რას იცნობ?

თორნიკე გოგნიაშვილი

— მე არაფერს ვიცნობ...
 — არც საკუთარ თავს?
 — კი!
 — ვინ ხარ?
 — ლახვარი ვარ ფარისეველთა და ცრუთა გულში!

აურა

ნიჰომ სიგარეტს მოუკიდა და გზას გახედა, აქეთ ქვიანი, უშნო გზა იყო, უფრო იქით პატარა კორომივით. აივანზე იდგა, თავისი მეუღლეც იქ იყო, ისიც გზას უყურებდა...

ნიკო, ნაძველებიჭარი, ემოციური ახალგაზრდა კაცი იყო, ათას ქაოსში გამოვლილი და ათასი სიტუაციიდან გამომძვრალი, ქალაქელი... ახლა, რაც ასაკი მოემატა, რაღაცებს სხვა თვალით შეხედა — მოუწდა, ქალაქთან ახლოს პატარა სახლი ეყიდა, მეუღლესთან, შვილებთან ერთად წასულიყო და დაესვენა ზაფხულის ცხელ დღეებში. ახლა განცხადება ნახა და ამის გამო იყო ამ აივანზე. ძველი სახლი გახლდათ, შელახული კედლებით, შელახული ჭერით, მორყეული ჭოშკრით — პატარა ბალი ჰქონდა, მაგრამ ნიკო ფიქრობდა, რომ ესეც საკმარისი იყო; ხეებს განახლება სჭირდებოდა. უკვე გადაწყვიტა, ეზოში რამდენიმე ძირი ვაშლი, ატამი და ალუბალი დაერგა, კიდევ რამდენიმე სხვა ხეც... სახლის მეპატრონე ტანდაბალი, მსუქანი კაცი იყო, იგი აქვე ახლოს იდგა და გამტერებული ადევნებდა თვალს გზას, აივნის მეორე მხარე სხვის სახლს გადაჰყურებდა, უფრო სწორად, აივანს, აივანი აივანზე იყო მიბჯენილი, აქ რამდენიმე ადამიანი იჯდა და ფუსფუსებდა. სიცილის და ლაპარაკის ხმა ისმოდა...

— მოკლედ, ასეა რა, რაც ნახეთ ეგ არის! მოიფიქრეთ! — თქვა მეპატრონემ. ნიკომ თავი დაუქნია... ნიკოს მეუღლე ნიკოსთან მივიდა:
 — რას იტყვი?
 — ვნახოთ... — უთხრა ნიკომ.

ნიკო ორჭოფობდა — თან მოსწონდა, ლამაზი ეზო ჰქონდა სახლს, მაგრამ თან სახლი ზედმეტად შუღახულ-შელანძლული ერჩვნა, გაკეთებაში ბევრს გამოართმევდნენ...

აივანზე ნუში გადმონეულიყო, გაზაფხული იყო, ყვაოდა ნუში... ნიკოს მეუღლე ყვავილებისკენ ნავიდა, ნიკოც გაჰყვა ინსტინქტურად, ნიკო იქით შეტრიალდა. უცებ მეზობლების აივანზე ერთ ქალს მოჰკრა თვალი, ქალი გამხდარი იყო, შავგვრემანი, მოკლედ შეჭრილი თმა ჰქონდა, თავად ქალს აქეთ არ ამოუხედავს, მხოლოდ ნიკომ შეამჩნია — საიდან ეცნობოდა? ნიკო შეცბა, მერე ფიქრებში ნავიდა, ვერ გაიხსენა, ნუშის ყვავილებისკენ ნავიდა, მეუღლემ გაუღიმა, მერე სახლის მეპატრონე მათთან მივიდა და უთხრა:

— გაცინოთ?
 უკვე გაეცინათ.
 — დაიხ! — მიუგო ნიკომ.
 — ერთხელ ამ ზეზე ავედი, ბურთი გაი-

ჭედა ტოტებში, ჩამოვევარდი და ძაღლს დავეცი ზედ! საცოდავი ძაღლი, ვაიმე, რომ მახსენდება ხოლმე! — კაცმა ხმამაღლა გაიცინა.

ქალმა გაიცინა, ნიკომ თავშეკავებულად, მან ისევ იქითკენ გაიხედა — არა, ეცნობოდა ეს ქალი და აი, უცებ მოაგონდა... რამდენიმე წლის წინათ ერთ ოჯახში მოხვდა — საქართველოში როგორც ხდება ხოლმე ჩანგალზე; იქ ჩხუბი დაიწყო, ნიკოს ერთმა უხეში სიტყვა უთხრა, სიტუაცია აიწენწა, საქმე იქამდეც კი მივიდა, რომ იარალზე გაივლეს ხელი. იქვე ერთი ქალი იყო — უშნოდ, თავაშეებულად ხუმრობდა, მერე პიანინოზე დაუკრა და იმერა... აქ საიდან? აქ საიდან ეს ქალი? ფიქრებიდან გამოფხიზლდა, მეუღლეს ხელკავი გაუყარა და სთხოვა, წასულიყვნენ.

— კარგი, კიდევ რამდენიმე სახლი უნდა ვნახოთ და თუ რამეა!.. — უთხრა სახლის მეპატრონეს.

— კეთილი და პატიოსანი! — უთხრა მეპატრონემ. ქალმა ჩუმად უთხრა ნიკოს.
 — მოხდა რამე?
 — არაა...

ჩამოვიდნენ, მეპატრონეს დაემშვიდობნენ. ლამაზი, პატარა გზა გადიოდა, ნიკოს მოსწონდა ეს გზა, ეს გარემო, ეზოც. არ მოსწონდა მხოლოდ ზედმეტად შელახული სახლი და აურა; განცდა, რომელიც უცებ დატრიალდა იქ, მეუღლე ცნობისმოყვარე, გამტერებული თვალებით უყურებდა ქმარს და კითხვებს სვამდა. ნიკო ჯერ თავდახრილი მიდიოდა, მერე მოტრიალდა და ქალს უთხრა.

— აურა არ მომეწონა...
 — აურა?

— ჰო, აურა. ხომ იცი ჩემი ხასიათი?! ნამოდი, რა, სხვებიც ვნახოთ...

ქალი მიხვდა, რომ რაღაც ვერ იყო რიგზე, მაგრამ აღარ გამოეკიდა სიტყვებზე, დაუჯერა, დამორჩილდა და თავდახრილი გაუყვა გზას — როცა მოუწდება, მაშინ მითხრასო, გაიფიქრა. ნიკო წინ მიდიოდა, ნელა მიადგამდა ფეხებს, ის ახლა არც ფიქრებში იყო, არც განცდებში. ანკი რა იყო განსაცდელი? მხოლოდ ირონიული ღიმილი გადაჰყენოდა სახეზე...

პარკ სახლში...

ოჰ, ეს მარადმწვანე მოგონებები, სულ აქ არიან, სულ გულში აქვთ ატეხილი ხმაური... ასეთი სახლები ძალიან მომწონს: სოფელში ძველებური სტილის რემონტი, ყვითელი პარკეტი, ტყავის საფარძლები, ძველი წიგნების კარადა, სადაც ფერად-ფერადი ყდებია წარმორჩენილი, ძველებური, ბროლის ჭურჭელი, ათასნაირი ძველმანი, ჩუქურთმებიანი ნივთები, ეზო, რომელშიც ნაძვებია და, რა თქმა უნდა, აუზი... ასეთ სახლებში მგონია, რომ სულ საინტერესო რამეები ხდება, ამაღლებული რამეები, მე ვიხსენებ დაუარ ცეკვებს, წვეულებებს, მინების ხმას, ლაპარაკებს, პოეზიას და თრობას, სქელ, თრობანარევ სუნთქვას და ჩოჩქოლს წვრილმანი შეკამათებების გამო, ლურჯ გიტარას, რომელიც ერთს ჰქონდა და დაბალ, სევდიან ხმას, რომელიც სავსე იყო მელანქოლიის ფერებით...

აივანზე გამოვედი — ნაძვები იდგა თეთრ კედელთან, მაღლა ატყორცნილი, მედიდური ხეები, რომელიც მტვრით იყო სავსე; ეს მტვერიც უხდებოდა თითქოს. სიგარეტს მოეუკიდე... კვამლი მაღლა ავიდა, ცა მოლურჯო, მონაცრისფრო იყო. ნასვამი ვიყავი, შიგნიდან ფუსფუსის ხმა გამოდიოდა; ამ ხმას მუსიკა ერთოდა, კიდევ ჭიქების ერთმანეთზე მირტყმის ხმა, ზამთარი დგებოდა, ციოდა — სიცივე, თრობა და დაღლილობა ერთმანეთს ხვდებოდა გულში, ხავერდის მუქი პიჯაკი მეცვა, მძაფრ სუნამოს სურნელს ვგრძნობდი, კიდევ სასმლის სუნს, კიდევ... კიდევ იყო რაღაც სურნელი, რაღაც უჩვეულო, დღემდე ვცდილობ ამ სურნელის გახსენებას, დღემდე მინდა, გავიხსენო, რა ერქვა იმ სურნელს, ვანილივით რომ დაყრილიყო სულზე...

კრავაი და შერმაზანი

მარჰჰნივ უხვევდა გზა, მარცხნივ დიდი ტინნარევი გორაკები იყო; ცოტა იქ-

ით — ტყე, ბინდში საშინლად მომზირალი. ციოდა, ქარიანი ამინდი იყო, შემოდგომის ფოთლებს მტვრიანი ტალღები დააქროლებდნენ ჰაერში.

შერმაზანმა ხელი გაუშვა კრავაის და ჯოხს კარგად დაეყრდნო, კრავაიმ ღრმად ამოიოხრა და შედგა.

— კარგა გზა გამოვიარეთ, — თქვა შერმაზანმა.

— ჰო...
 — ხომ არ გეშინია?
 — არა, რისი?
 — რალა დარჩა, აბა? ეს დახვეული გზაც და მერე სახლში ვართ, თითქმის რა.
 — ჰო...
 — რალაც უხასიათოდ მეჩვენები!
 — არა, რატომ ფიქრობ ასე?
 — რა ვიცი, მთელი საღამო ასე იყავი, ხმას არ იღებდი...
 — ცოტა უგუნებოდ ვარ, არ ვიცი, რატომ, გამივლის, გინდა, დავისვენოთ ცოტა?

— როგორც გინდა...
 შერმაზანი ქვაზე დაჯდა, კრავაიც მიუჯდა, ერთხანს დუმდნენ, მერე შერმაზანმა ჯოხი ისევ აიღო და თქვა.
 — ხომ არ სჯობია, გზა გავაგრძელოთ? რაც მალე მივალთ...
 — მგონი, ეგრე სჯობია.

კრავაიმ გადაიხედა იქით, გორაკის ოდნავ მოშორებით, პატარა ორლობესავით იყო. გაახსენდა, ბავშვობაში ურბენია ამ ადგილებში — „გზას დავიმოკლებ, მგონი, ესე სჯობს, კარგი დროა“ — გაიფიქრა და შერმაზანს უთხრა.

— ერთი წამით გავალ და მოვალ! შერმაზანმა შეხედა.
 — სად გახვალ?

კრავაი იქით გაიქცა, ტყისკენ, შევარდა და ხეებში დაიმალა, შერმაზანი აყვირდა, კრავაის ეძახდა, კრავაიმ ქურთუკის ჯიბიდან საშიში ნილაბი ამოიღო, გაიკეთა და გაჩერდა, შერმაზანი ჯერ ისევ გზაზე იდგა და იქიდან ეძახდა კრავაის.
 — აქ ვარ, აქ, გზის პირას რომ ქვაა! — დაუძახა ქალმა.

— სად? რა მოიფიქრე? რას ჰგავს ეს, გადაირიე? რას აკეთებ? ეს რა არის?

შერმაზანი ქვასთან გაჩერდა, კრავაი ჩუმად გავიდა და ზურგს უკნიდან ტამი შემოკრა, შერმაზანი მოტრიალდა და შეხედა სამიშ სახეს. რამდენიმე წამს იდგა, მერე უეცრად დაცა გონდაკარგული.

კრავაიმ ნილაბი მოიხსნა, ჯიბეში ჩაიღო და იმ ორლობისკენ გაიქცა. გაძვრა. აქეთ ბაღები იყო, დახუნძლული, სავსე, ნაყოფით ტოტებდაზნექილი. გაირბინა ეს ბაღებიც, გავიდა კიდევ. გული ყელში უცმვდა, ოხრავდა, ხმამაღლა ბოდავდა გაუაზრებლად. მერე როგორც იყო, დადგა სწორ გზაზე, ტრასაზე. ცოტა ხანს იდგა, მერე დაიხარა, ჩამოჯდა. ცოტა რომ დაისვენა, გზა გააგრძელა, მალე გაჩერებას მიადგა. აქ გაჩერდა. მანქანის ფარები დაინახა, გზაზე გადგა და ხელი დაუქნია.

მანქანა გაჩერდა, კრავაი ჩაჯდა. მანქანაში ქალი იჯდა.
 — გამარჯობა, დაიკო!
 — გამარჯობა!
 — რა ქენი?

— ის, რაც საჭირო იყო. ეგ მე გავაფრთხილე, თუ გააგრძელებდა იმ ქალთან სიარულს, დაისჯებოდა მწარედ! სვალ ან ზეგ ჩემ ძმას გავგზავნი და ჩემს ნივთებს წამოვიღებ.

კრავაის დამ გაიცინა და მანქანა დაძრა.

ცხოვრება

დაღლილი ვარ მდუმარებით, ხმაურით, ოცნებებით, სიზმრებით, დარდით... ახლა აქ, ხის მაგიდასთან ვზივარ, ვუყურებ ბალს, შინდა. ნელან ვნახე შინდის ქვეშ ჭიანჭველების ბუდე, დადიან, ფუსფუსებენ... იქვე სხვა მწერებიც არიან, ალბათ მხნეები არიან, დაუღლელები... მთელი ცხოვრებაა, ცხოვრებაზე ფიქრობ, მთელი ცხოვრებაა, წამების დერეფანში დავაბიჯებ... აი, ახლა ვუყურებ... ქვები ყრია, ფოთლები, მტვერი... მინდა ამ მტვერში... ჭიანჭველებში გავერიო, აქ შევიდე, ჭიანჭველად ვიქცე, ინსტინქტებით ვიცხოვრო...აღარ მინდა, გული მტკიოდეს... ამ ქვებში, ამ სიმყუდროვეში, ამ მდუმარებაში მინდა, დავივანო... გამონათებს მზე, გამოვალ, დავნვები ქვაზე, წამილებს რული, არ მეცოდინება არაფერი,

არაფერზე ვიფიქრებ, გული არაფერზე დამწყდება...

ისევე ფილოსოფია

ისევე ფილოსოფია სჯობს, ცხოვრების ფილოსოფია... უცნაური განცდები მაქვს; მინდა, ცხოვრებაზე ვიფიქრო და ვილაპა-რაკო... რა აღარ წამიკითხავს, რა აღარ გა-მიგია, მაგრამ ყველაფერი ტყუილია... ვე-რც ხელოვნება, ვერც ლიტერატურა ვერ მპასუშობს ვერცერთ კითხვაზე. მგონია, რომ ადამიანების, პატარა ადამიანების მოგონილია ეგ ზემთაბეჭდილება. არ წა-მიკითხავს მწერალი, რომელიც ჩემს გა-ოცებას შეძლებდა. არ მინახავს მხატვარი, რომელიც სასწაულს ჩაიდენდა. ჯაზზე ლაპარაკობენ, ეგეც ალიაქოთია! ჭეშმარი-ტება ის შუქია, მე რომ მეფინა! იქ იყო სიმა-რთლე, ანკი რა არის სიმართლე? იქნებ ტყუილი სჯობს ამ ყველაფერს? მთელი დღე იჯდე, სვამდე, ან კარტს თამაშობდე და უყურებდე მზის სხივებს! გაზაფხული მიყვარს! გაზაფხულზე ყველაფერი ადვი-ლია... სკოლასთან ერთი სახლი იყო, მიტო-ვებული, იქ ვიჯექი ხოლმე ეზოში, როცა სკოლაში წასვლა არ მინდოდა, დავჯდებო-დი, თავს მივადებდი კედელს და თვალებს დავხუჭავდი... ვიყავი ასე... მზიანი დღე იყო, ვიჯექი, მზე თვალებზე მეფარებოდა, დიდი, კაშკაშა შუქი იდგა დახუჭულ თვა-ლებში... აი, ახლა რომ ვუყურებ ცხოვრე-ბას, ის შუქი იყო ყველაზე საინტერესო რამ, რაც კი ვნახე... უმიზნოდ ვცხოვრობ! დღეს ფილოსოფიის ხასიათზე ვარ... ხან თითქოს მწამს, ხან ისიც არ ვიცი, რა არის ღმერთი... გუშინ მთელი დღე მინდვრებში ვიხეტიალე, ბალახი მაღალია, სურნელია ბალახის, მა-რტოობა, სიცხე, ფიქრი... მერე არხის წყა-ლს მივაჩერდი, მსიამოვნება წყლის ყურე-ბა... ძილი მომერია, გავირინდე, ისეთი შვე-ბა და სიამე იყო... ხომ შეიძლება, იზადებო-დე წყლის ყურებისთვის, გარინდებისთვის და არა ტკივილისთვის?! ხომ შეიძლება?..

ფოთოლცვენა

მე მიყვარს ეს ფოთოლცვენა, ახლა რომ დულს, მიყვარს მისი სიყვითლე... იდი-ნეთ, ფოთლებო, იტირო, შემოდგომავე, შენ დროის მარგალიტი ხარ და გიხდება ტირი-ლი, შენი ფოთლები მასულდგმულებენ დღეს; შენ, ამ დროის ფოთოლცვენავ, გამ-ახსენე სიყვარული, რომელიც მშანთავდა, ეს წვა იყო ჩემი გზნებების აყვავება... დავ-სეირნობდით... ელვარებდნენ ჩვენი გულე-ბი და ირწოდა სამყარო ჩვენს ირგვლივ, გვეუბნებოდა: ეს სილამაზე ახლა უფრო დიაღია! ჩვენ... ჩვენ ვგრძნობდით ყველა-ფერს ასმაგად... სიყვარული სამარიდან წა-მოაყენებს ადამიანს, სიყვარული... შენ გა-მახსენე, ფოთოლცვენავ, ის სიყვარული... ის მეტყველი თვალები, მგრძნობიარე ბაგე, სუსტი ხელები, ნიავის დაქრობაზეც ტო-კავდა ის პატარა გული... ვიდექით უხმოდ ვეებერთელა ხის ქვეშ და ვდუმდით, ვდუმ-დით მზის ჩასვლამდე! ეს დუმილი... ო, ფო-თოლცვენავ, ამ დროის ფოთოლცვენავ, არასდროს დავივინყებ შენს ყვითელ ლაბი-რინტებს...

გავეშვაბი

მუშძი საღამოა — სოფლის გზა, ხის სკა-მი, ბავშვები... ერთი ბიჭი ჰყვება: — ერთხელ, პატარა რომ ვიყავი, მა-მაჩემს ვილაცები ეკამათნენ. ღამე იყო, ვი-ნექი, ხმა მესმოდა. ლაპარაკიდან რალაც სიტყვებს ვიგებდი, ვხვდებოდი, რაც ხდე-ბოდა, მამაჩემს ვალი ჰქონდა ვილაცების. მოვიდნენ, ეკამათნენ, იცი, როგორ? აი, ყვირილის გარეშე რომ გელაპარაკებთან, მაგრამ ყვირილი რომ სჯობს. პატარა ვი-ყავი, მაგრამ მივხვდი, რომ საშიში, რალაც-ნაირი პირქუში ხალხი იყო, ისიც არ ვიცი, მამამ ამ ხალხთან რატომ და როგორ დაი-ჭირა საქმე. გვიჭირდა და ფულის სესხება მოუწია, მერე როგორც ხდება ხოლმე... ერთმა იარაღი ახსენა, ერთს კიდევ, მგო-ნი, თანაც ჰქონდა პისტოლეტი... წამოვდ-ექი, გადავიხედე ფანჯრიდან, სიბნელეში იდგნენ... როგორ შემეშინდა. სანამ მამაჩე-მი დაბრუნდებოდა, მეგონა, მოვკვდებოდი. თან მამაჩემი ისეთი კაცი იყო, ასე იოლად ვერაფერს ეტყოდი. ჩუმი, ჩაკეტილი, თუ

რაიმე ისეთს ჰკითხავდი, მაშინვე გეტყო-და, რომ შენი საქმე არ იყო. მერე ისევ შე-მთხვევით გავიგე, ყურმოკვრით, რომ ვი-ლაც ნათესავმა აჩუქა მამას ფული, აჩუქა თუ ასესხა, არ მახსოვს და ისე გაისტუმრა მეველები. ჰო, მერე ამათგან როგორც გა-ვიგე, ერთ-ერთი ვილაცას დაუჭრია...

— მაგაზე უარესი მე ვიცი! — ამბობს მეორე.

— რა? — ერთხმად.

— ერთი კაცი ხალხს ხოცავდა და ძველ სასაფლაოზე მარხავდა, ადიოდა ნიღბით და...

ბავშვები ერთიანად წამოიშალნენ და გაიქცნენ. ერთი დარჩა მხოლოდ, ამ ბოლო ამბის მომყოლი, ირონიული, დამცინავი სიცხილი გადაჰფენოდა სახეზე, კმაყოფი-ლი ჩანდა თავისი ძლევაშოსილებით...

კაცები

სოფლის შარა. ორი კაცი მოდის. ორი-ვეს უბრალოდ აცვია — შეწუხებული, დაღ-ლილი სახეებით მოაბიჯებენ.

კაკლის ქვეშ გაჩერდებიან. დაბლა კუ მოათრევს თავის მძიმე სხეულს... შემო-დგომაა...

— არა რა, ადამიანი... ადამიანზე საზი-ზღარი რამე არ მოგონილა, — ამბობს ერ-თი!

ამ დროს ხიდან კაკალი ჩამოვარდება და პირდაპირ კუს ბაკანზე — რაქ!

მეორე კაცი გაიჭინებს, თან ცეტივით აცაპცაპებს თვალებს, პირის კუთხეში სი-გარეტი აქვს გარჭობილი...

— აი, თენგიზ, აეს უნდა იყო — არც კოპი დაგაჯდება, არც ხელფასს დაგიგვი-ანებენ სამსახურში, არც შპალიერი გექნე-ბა სახლში გამოსაცვლეული.

თენგიზა ხელს ჩაიქნევს და სტვენით გაუყვება გზას.

ნიკო

დუმილი... თენდება... ნიკო ფანჯარას უყურებს, ფანჯრიდან სიშავე ჩანს, ნიკო მონყენილია, სევდიანი... ყავას სვამს, მძი-მე ფიქრებშია გადაშვებული...

ბინდი გაფერმკრთალდა, სუსტი ნიავი წამოვიდა, დილაა, ეს დროა, როცა ქალაქი ახლა იკრეფს მთავარ ძალას სუნთქვისთ-ვის... ქალაქის ჩუმი ქუჩა... ნაცრისფერი კა-დრები...

ნიკო კართან დგას, მერე მის ყურადღ-ებას ასფალტზე დანახული ლაქები იპყრ-ობს, წინ დგამს რამდენიმე ნაბიჯს, იხრება, სისხლია...

„მე ჩემს სევდაზე ვწუხვარ და ვილაცის სისხლი დაღვრილა წუხელ“ — გაიფიქრა ნიკომ და სუნთქვა შეაჩერა წამით.

პატარა მოგონება

მრთი ნაკვეთი გვქონდა, ჩემებმა დაა-სუფთავეს... მერე ამ ნაკვეთს ვიყენებდით, ოჯახს ეხმარებოდა ხილით, ბოსტნეულით, მწვანეხილით. ერთხელ ჩემები იყვნენ წასუ-ლები და რომ დაბრუნდნენ, მითხრეს, იქ მაგარი ვინმე გელოდებო. პატარა ვიყავი, გადავირიე, ვინ მელოდება-მეთქი. წამოდი ხვალე და ნახავო. დილით უნდა წასული-ყვნენ. ადრიანად ავდექი, ვჭამე და გზას დავადექით. მთელი გზა ხვეწნასა და თხოვ-ნებში გავატარე, ოღონდ მითხარით, რა არის-მეთქი. არაო, წამოდი და ნახავო. არ ამბობენ არაფრით, მეც მივხტივარ, მივქრივარ. ნავალ, გავასწრებ, ხელს და-მიქნევენ გაჩერდი, დაგველოდეო. მივალ შევუერთდები, ვივლით, ისევ გავასწრებ, მერე ისევ დამიქნევენ ხელს და ასე.

ბოლოს როგორც იყო დაგვადგა საშ-ველი, მივედით. მიმითითეს ერთგან, ვხე-დავ შაბიამნის დასაყენებელ ჭასთან რა-ღაცას კომბოსტოს ფოთლები აფარია, მივედი, ავნიე დარასა ვხედავ — სათამაშო ბურატიწო პლასტმასის, ფეხი აქვს მოტეხ-ილი, თეთრი სახე, ხელები და ფეხები, მწე-ანე მაისური... გადავირიე სიხარულისგან; ვითამაშე მთელი დღე, კვირები, თვეები, მერე, როგორც მოაღწია ჩვენამდე, ისეც დაიკარგა...

როგორც იტყვიან, ქარის მოტანილ-სო...

მადლიანი დილა

სეპტემბერიწა. ახალი სასწავლო წელი დაიწყო. სკოლის ეზოში ნახავთ გაღიმებ-ულ და თვალეგაბრწყინებულ ბავშვებს, რომლებიც გულისფანცქალით ელიან თა-ვიანთ საკლასო ოთახებში შესვლას და მას-წავლებლისთვის თაიგულების დარიგებას. იციან, რომ დამრიგებლის მიერ ფერადი ბუშტებით გაფორმებული სავესე კლასი, სხ-ვადასხვა ნუგბარი, სიყვარულითა და სით-ბოთი აღსავსე წერილები დახვდებათ.

ზარია და ყველა მოსწავლე თავის კუ-თვნილ ადგილს იკავებს. დამრიგებლის თვალები ერთ მერხთან ჩერდება.

— ნეტავ, სანდრო რატომ არ მოვიდა? — ფიქრობს თავისთვის. ბავშვებიც ამჩნე-ვენ დამრიგებლის მზერას და სანდროს კენ იხედებიან. ხან დამრიგებელს უყურებენ გაოცებულნი, ხანაც ცნობისმოყვარეობის ჟინით შეპყრობილნი თვალებს აქეთ-იქით აცეცევენ...

დუმილი ისევ დამრიგებელმა დაარღ-ვია და მიესალმა თავის მახარობელ მერც-ხლებს. დროდადრო თვალებს კარებისკენ აპარებდა, თითქოს ელოდა, აი, ახლა შემო-ალებს კარს, შემოვა მისი მზის სხივი და ჩა-სახუტებლად პანანა ხელებს გამოიწვდენს.

— ალბათ, რალაც შეემთხვა! — გაიფი-ქრა და უცებ გულმა რეჩხი უყო...

პირველმა დღემ მეტ-ნაკლებად ხალი-სიანად ჩაიარა. სანდრო მეორე დღესაც არ გამოცხადებულა სკოლაში. ასე გაგრძელ-და მთელი კვირა. პარასკევს დამრიგებელ-მა მოსწავლეები სახლებში გაუშვა და თა-ვადაც გზას გაუდგა, თუმცა არა თავისი სახლისკენ...

სოფლის ბოლოს ერთი პატარა სახლი დგას. ეზო მოვლილია, მხოლოდ ერთი უზ-არმაზარი კაკლის ხე ამშვენებს აქაურო-ბას. ჩვენი დამრიგებელი სწორედ ამ სახ-ლის ზღურბლს უახლოვდება.

კარზე დააკაკუნა და სანდროს დედის მოსიყვარულე ხმა მოესმა:

— შვილო, სანდრო, კარი გააღე! — ეკა-სთან ორწლიანმა ურთიერთობამ დაარწმ-უნა, რომ მის არსებაში ყველა სათნოებას მოეყარა თავი, რაც კი ქვეყნად არსებობდა.

სანდრო არ ელოდა საკუთარ ზღურბ-ლზე დამრიგებლის ნახვას და მოულოდნე-ლობისაგან სახტად დარჩა. თითქოს ენა პირში ჩაუვარდა, ასე იდგა გამშებული. ამასობაში ეკაც გამოჩნდა და დამრიგებ-ლის დანახვისთანავე შეცბა, დაიბნა, თუმ-ცა მალევე გონს მოეგო და სახლში შეიპა-ტიჟა:

— მობრძანდით, თინა მასწავლებელო, აპატიეთ სანდროს, სტუმარმასპინძლობის წესი დაავიწყდა, — ღიმილით უთხრა ქალ-მა, მორიდებული სანდრო, დედის კალთას ამოჰფარებოდა...

უცებ ელდანაკრავივით, მოსწყდა მშო-ბელს და მთელი ძალით მოხვია თავისი პანანა ხელები თინა მასწავლებელს.

სუფთა და კეთილმოწყობილი გარემო დახვდა თინა მასწავლებელს სანდროს პა-ტარა, მაგრამ სიბოთით და სიყვარულით გაჟღენთილ სახლში. ოთახები დარიბუ-ლად, მაგრამ კოხტად გამოიყურებოდა...

დამრიგებელს არ უნდოდა ოჯახის შე-წუხება, ამიტომ პირდაპირ აუხსნა დედას მოსვლის მიზეზი. სანდრო გაფართოებუ-ლი თვალებით შესცქეროდა ხან დედას, ხანაც თავის მშვენიერ მასწავლებელს, რომელიც მისთვის მეორე დედა იყო.

— ძალიან ვწუხვარ, რომ ჩვენ გამო ამხ-ელა გზა გამოიარეთ ფეხით. სანდროს აუ-ცილებლად გამოუშვებდი სკოლაში... თუ-მცა ცოტა მოგვიანებით. ჩემი მეუღლე ქა-ლაქში მუშაობს, სანდრო ჩემი მიზეზით არ დადიოდა ეს კვირა... ოჯახურ საქმეებში

მეხმარებოდა... — თითქოს თავს იმართ-ლებდა დედა.

თინა მასწავლებელი დიდხანს აღარ შე-ყოვნებულა, მადლობა გადაუხადა მასპინ-ძელს მასპინძლობისთვის და კარისაკენ გა-ემართა, სანდროც უკან აედევნა და ჭიმკ-რამდე მიაცილა, ბოლოს ჰაეროვანი კოც-ნაც გაუგზავნა საყვარელ მასწავლებელს.

— შეამჩნიე? — ფიქრობდა გზად მი-მავალი, — როგორი დაკონკილი კაბა ეც-ვა დედას? სანდროს? ბავშვს ფეხსაცმელი არ ეცვა, მხოლოდ წინდები, ისიც თითებ-ზე ალაგ-ალაგ დახეული.

შეფიქრიანებული მიაბიჯებდა დამ-რიგებელი. ისე მიუახლოვდა თავის სახლს, რომ ვერც კი მიხვდა.

მეორე დილას, მზიანსა და მადლიან დილას, ზღურბლზე მოზრდილი ტილოს აბგა დახვდა დედა-შვილს. გახსნეს და გა-ოცებულებმა ერთმანეთს დაუნყეს ყურე-ბა, თითქოს ერთმანეთისგან პასუხს ელოდ-ნენ და თან არც ელოდნენ. აწყლიანებული თვალებით შეჰყურებდა დედა შვილს და შვილი — დედას.

უსიტყვოდ, უთქმელად მიხვდნენ მად-ლიანი დილის მიზეზს.

რამდენიმე დღის შემდეგ სანდრომ, ზუ-რგზე ჩანთაგადაკიდებულმა, კლასში ამაყ-ად შეაბიჯა. ახალი ფეხსაცმელი და ტანი-სამოსი ამშვენებდა. მისი თვალები ვილა-ცას ეძებდა გამუდმებით, აფახურებდა დი-დრონ წამწამებს და პირისახიდან ღიმილი არ შორდებოდა.

ზარი დაირეკა და ოთახში დამრიგებე-ლი შემოვიდა, პირველი მზერა სანდროსკ-ენ გააპარა, რომელიც თვალს არ აშორებ-და მოღიმარ თინა მასწავლებელს.

ბავშვის თვალებზე ცრემლი კიაფობდა, ცრემლი მადლიერებისა...

გულგრილობა

მეზოგლებს ხშირად ესმოდათ ნაგა-ზის ტირილი. ზოგს — აწუხებდა, ზოგს — ადარდებდა, ზოგიც უბრალოდ გულგრი-ლი იყო. ალბათ, საზოგადოების სენია, იყო გულგრილი და გულცივი ყველა გაჭირვე-ბულისა და უსახლკაროსადმი, კაცისა თუ ძაღლისადმი...

ნაგაზის ყმუილი რამდენიმე დღე გაგრ-ძელდა... ფიქრობდნენ — უსახლკარო, უპ-ატრონო, შიმშილისაგან გათანგული ძაღ-ლის ყმუილზე, რომელიც ძილს უფრთხობ-და მთელ სოფელს. მოპბეზრდათ, გაბრა-ზდნენ.

არავინ ფიქრობდა ბუდრუგანამდე მის-ვლას, მისთვის ლუკმა-პურის მიწოდებას...

ყოველ დილით ძუნძულით აედევნებო-და ამვლეულ-ჩამვლელს. იქნებ, ვინმემ პურ-ის ან ძხვის ნაჭირი მაინც გადმომიგდო-სო... მის დიდრომ შავ თვალებში წყრომა-საც ვერ ამოიკითხავდით. ეტყობოდა, უყ-ვარდა ადამიანები...

შებინდებისას ნასახლარის უკან, შამბ-ნარში მიარბენინებდა გამოუსადეგარ ნიე-თებს, ძველმანებს და დილაშდე აგრძე-ლებდა ყმუილს; ეს ხალხს აკვირვებდა და ცნობისწადილსაც უღვივებდა.

ერთ დღესაც ყმუილი შეწყდა...

არა მარტო ყმუილი, თვით ძაღლიც აღ-არ გამოჩნდა... თითქოს მიჩვეულნი იყვნენ, შეშფოთდნენ, შეეშინდათ... რისა? ალბათ, სიკვდილის სურნელისა, რომელიც მთელ სოფელს მოეცვა.

ორი დღის შემდეგ იპოვეს ნაგაზი, სულ-განაბული ინვა და დიდრონი შავი თვალე-ბით შესაბრალისად დაჰყურებდა დახვავე-ბულ ქსოვილს.

ძველმანებში ახალშობილის უსულო სხეული აღმოაჩინეს...

„ოფელიაში“ არტურ რემბო შექსპირულ თემას ეყრდნობა. შექსპირის ტრაგედიის პერსონაჟი, პრინცისგან მიტოვებული ნორჩი ლამაზი გოგონა, რომელიც ჭკუიდან იშლება და სასონარკვეთილი თავს იხრჩობს, რემბოს ლექსში ტრანსფორმირდება თავისუფლებისკენ სწრაფვისა და მშვენიერების მარადიულ სიმბოლოდ. ლექსის სამი ნაწილი სარკისებური პრინციპითა და ექოს ეფექტით უკავშირდება ერთმანეთს. ლიტერატორთა ვარაუდით, ლექსის პირველი ნაწილი ჯონ ევერეტ მილეს ტილოს („ოფელია“) გვაგონებს. მეორე ნაწილში ოფელიას მითიური დრამის მიღმა თითქოს პოეტის წინააღმდეგობრივი ცხოვრების, მისი ტრაგიკული ხვედრის ასახვაა — სახლიდან არაერთხელ გაქცევა, პროვინციის რუტინისგან თავის განრიდების მცდელობა, ამბოხი, პიროვნული თუ პოეტური ძიებანი, მრავალი სირთულის გადატანა. ლექსი 1870 წელს დაინერა და ჯერ საკმაოდ შორია 1873 წლის ივლისის ცნობილ ამბებამდე, მერე დიდ მოგზაურობამდე ქვეყნიდან ქვეყანაში, მაგრამ რემბო უკვე ეზიარა „თავისუფლების მძიმე ხვედრს“, რაც შემდგომ უფრო მძაფრად აისახება „მთვრალ ხომალდში“, მოგვიანებით კი დაინერება „გასხივოსნებანი“ და ფრანგული ლიტერატურის ყველაზე ბუნდოვანი კრებული, „ჯოჯოხეთური დრო“.

რემბოს იდენტიფიცირება ოფელიასთან განსაკუთრებით ცხადი ხდება ლექსის მეორე ნაწილის ბოლო სტროფში. ოფელია-რემბოს შეშლილობა ვერ გადაივლის „ბოდების“ ვარემუ. „ჯოჯოხეთური დრო“ სწორედ ამ სტროფის, „საბრალო გიჟის“, „ოცნებებს შეწირული“ პოეტის ავზნებული სულიერი მდგომარეობის ერთგვარი განვრცობაა. „გონების ამღვრევა“, „მოჩვენებები“, „ჰალუსინაციები“ განაპირობებს პოეტური აზროვნების სრულიად სხვა სიბრტყეს. „ჯოჯოხეთური დრო“ უკვე რემბოს ახალი პოეტური ენაა. „სიტყვის ალქიმიაში“ იგი წერს: „მე გამოვიგონე ახალი სიტყვები, ახალი ბგერები, ახალი ფერები, ახალი მუსიკა“. სწორედ ამ ბოლო ნაწარმოებში მკვეთრად გადაეჯაჭვა ერთმანეთს დამხრწვალ ოფელია-რემბოს მეტაფორული სახე. ეს კი იმას ნიშნავდა, რომ ჯერ „ოფელიაში“, მოგვიანებით კი „ჯოჯოხეთურ დროში“ მოხმობილი პოეტური წყვილის, ცეცხლისა და ყინულის (თოვლის,) თანაარსებობა შეუძლებელი აღმოჩნდა. ძნელია, ავხსნათ, რა მოხდა საბოლოოდ — რემბომ ვერ შეძლო „ცხოვრების შეცვლა“ და ხელახლა დაბადება თუ ეს იყო თვითუარყოფა, გააზრებულად, გაცნობიერებულად აქცია ზურგი ლიტერატურას და პოეტური თვითმკვლელობა ჩაიდინა...

მთარგმნელი

არტურ რემბო

ოფელია

I

მრუმე ტალღებზე

ზღვა რომ მთვლემარ ვარსკვლავებს არხევს, მოცურავს თეთრი ოფელია შროშანის დარად, ნელა მოარწევს საბურველის ფარფატა აფრებს, შორეულ ტყეებს ნადირობის ყიჟინი ფარავს.

ათასი წელიც მიილია, რაც ოფელია მიჰყვება შავ წყლებს, ვით მჭმუნვარ თეთრი ჩვენება, ათასი წელიც მიილია, საღამოს ნიაფს შლევის სიამით რომანსებს რომ ესიმღერება.

ნაზად უკოცნის სიო გულ-მკერდს, სამოსს ევლება, წყალზე გადაშლის, ყვავილივით ააფრიალებს, ჟრუანტელივით დასდის მხრებზე ძენის ცრემლები და მეოცნებე შუბლს უთრთოლებს ლერწმის შრიალი.

ირგვლივ გათელილ დუმფარების კენესა ტრიალებს; ხან კი მურყნარში მთვლემარ ჩიტებს

აკრთობს ხმაურით;

ბუდეებიდან აიშლება ფრთების ფრთხილი, ციურ ჰანგივით იდუმალი და უცნაური.

II

თოვლივით თეთრო ოფელია, წაგსვლია ფერი, პატარავ, უგზოდ წაუღიხარ ჩქერთა ცდუნებას და ეს ქარები, ნორვეგიის მთით მონაბერი, თავისუფლების მძიმე ხვედრზე ჩაგჩურჩულებდნენ.

ქროლა კულულებს გიჩენავდა თავაშვებული, შენს სულს შეუცნობ, საოცარი ხმებით მსჭვალავდა, ვით საგალობელს ბუნებისას უსმენდა გული ხეთა გმინვას და ღამეული ნაღვლის ბალადას.

ეს ხმები, ზღვა რომ ბობოქრობდა, წყლები დიოდნენ, რა უმოწყალოდ გაგათელეს უმანკო მკერდი; და მეტრფე, უხმოდ რომ გეწვია იმ ალიონზე, ო, რა საბრალოდ ჩამოგიჯდა მუხლებთან, გვერდით.

თავისუფლება! სიყვარული! ცა! ეს ზმანება — ინავლებოდი, ვით თოვლს ალობს გზნება ალისა, გერგო ლანდები, შეშლილობა და მდუმარება, ცისფერი მზერა მიღმიურმა ბინდმა დანისლა.

III

პოეტის ხილვით ვარსკვლავების ღამეულ სხივებს შენც მოჰყვები და კრეფ ყვავილებს,

დაგნათის მთვარეც,

ან კვლავ ვუღლით დაბურული და მოლივლივე წყალზე ირწევი, ოფელია, შროშანის დარად.

ჯოჯოხეთური დრო

*

ოდესღაც, თუ კარგად მახსოვს, ყოფა ჩემი მოჰგავდა ლხენას. აქ იშლებოდა ყოველი გული, აქ გადმოჩქევდა ყოველი ღვინო.

ერთ საღამოს მშვენიერება მუხლზე დავისვი, აღმოჩნდა მწარე და შევაჩვენე.

მე ავუმხედრდი სამართალს.

გავიქეცი. ო, გრძნეულნო, მიუსაფრობავ, სიძულვილო, თქვენ მოგანდეთ ჩემი საუზნე!

შეცქელი და გავაქრე ჩემში ყოველგვარი სასოება ადამიანის და მხეცის ფარული ნახტომით ჩავიხშე ყოველი სიხარული. ვუხმე ჯალათებს, რომ სიკვდილისას კბილებით ჩაფერენოდი თოფის კონდახებს. თავს დავიტეხე სტიქიონები, რომ ქვიშასა და სისხლს წაველეკე. უბედურება

ვინამე ღმერთად. ტალახში გავიშხლართე. დანაშაულის ქარმა გამაშრო. მერე ვიანცე შეშლილობამდე.

გაზაფხულმა იდიოტის შემზარავი ხარხარი მიძღვნა. სულ ახლახანს ღამის ბოლოჯერ დავიჩხავლე! გულში გავივლი, მომძებნა ადრინდელ ღვინის გასაღები, ეგებ სურვილი დამბრუნებოდა.

ეს გასაღები გულმონყალეხაა. — შთაგონება კი იმას მონიშნავს, რომ ზმანებით ვიყავ მოცული.

„შენ მუდამ აფთრად დარჩები და ასე შემდეგ...“ — წამოიყვირა დემონმა და უნაზესი ყაყაჩოების გვირგვინით შემამკო. „ჰოვე სიკვდილი მთელი შენი სწრაფვით, ეგოიზმით და ყოველგვარი ცოდო-ბრალით“.

ოჰ! მეტისმეტი მომივიდა: — ოღონდ, ძვირფასო სატანავ, გვედრები, ნუ ბრაზობ ასე! ნაგვიანევი რალაც მცირე-მცირე სილაჩრის მოლოდინში გადმოგიგდებთ რამდენიმე უმსგავსო ფურცელს წყეული კაცის დღიურიდან თქვენ, ვისაც მწერალში გხიბლავთ აღწერითი და აღმზრდელობითი ნიჭის ნაკლებობა.

შოთშა

წინაპარი გალებისგან გამომყვა ღია ცისფერი თვალე-ბი, მოკლე ჭკუა და ბრძოლაში წინდაუხედაობა. მგონი, მეც ისე ველურივით ვიცვამ, როგორც ისინი, ეგ არის, თავს არ ვიპოხავ.

იმ დროისთვის გალები ყველაზე უნდილად შიგნავდნენ ცხოველებს და წვავდნენ მწვადებს.

მათგან დამყვა: კერძთაყვანისმცემლობა და მკრეხელობისკენ სწრაფვა;

ყოველგვარი ბინიერება, გულფიცხოება, ავხორცობა; დიდებული რამაა ავხორცობა; — განსაკუთრებით ცრუ-პენტელობა არა, სიზარმავე.

მეზიზღება ყოველგვარი ხელობა. ოსტატები და მუშები, ყოველი გლეხი, საძაგლობაა. კალმთან ხელს მეგუთნის ხელის ფასი აქვს. — მართლაც ხელთა საუკუნეა! — მე არასდროს მექნება ხელი. ხელმარჯვეობას ძალზე შორს მიყვავართ. გლახაკთა პატიოსნება მაღელვებს ძლიერ. საძაგელი ბოროტმოქმედნი, ნამდვილი საჭურისები: მე უმნიკვლო ვარ და სხვას არაფერს ვნაღვლობ.

ნეტავ ვინ შექმნა ჩემი ენა ასე უწყალო, რომ დღემდე მართა და ალაღა ჩემი სიზანტე? ყველგან ვიცხოვრე, ოღონდ თავის გასატანად ხელი არასდროს გამინძრევია, გომბეშოზე უქნარა ვიყავ. არ არის ევროპაში მოდგმა, მე რომ არ ვიცნობდე. ვგულისხმობ ჩემი მოდგმის მსგავსებს, ადამიანის უფლებათა დეკლარაცია რომ შეითვისეს. — გავიცანი ამ მოდგმათა ყველა შვილი!

*

მე რომ მყოლოდა წინაპრები საფრანგეთის ისტორიის რომელიმე მონაკვეთში!

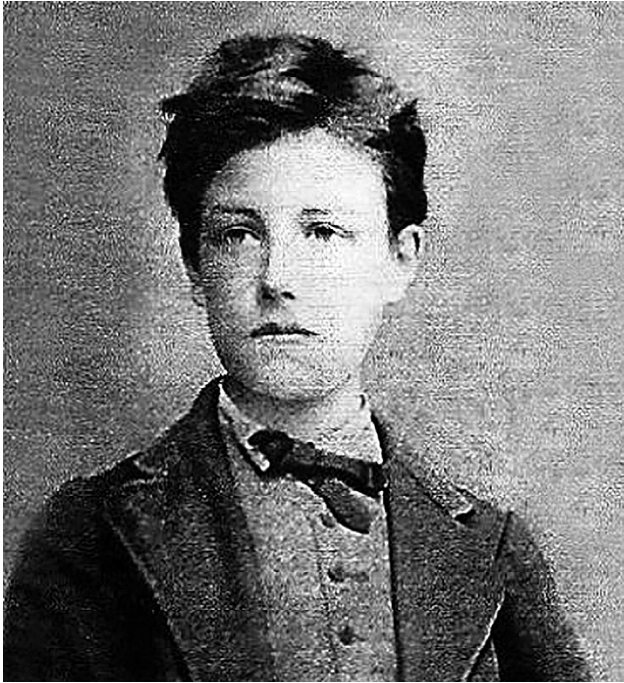
მაგრამ არა, არაფერი ჩანს.

ჩემთვის ცხადზე ცხადია, რომ ყოველთვის უჯიშო ვიყავი. გაუგებარია, რა არის ამბოხი. ჩემი მოდგმა მხოლოდ რაიმეს მისატაცებლად თუ აღდგებოდა: როგორც მგლები ეძგერებიან სხვის მოკლულ ნადირს.

ვიხსენებ ისტორიას საფრანგეთისას, ეკლესიის უფროსი ასულისას. ერთი სოფელი ტლუ ბიჭი რომ ვყოფილიყავი, მოვივლიდი წმინდა მიწას; თავში სულ მიტრიალებს შვაბური ველების გზები, ბიზანტიის სანახები, იერუსალიმის გალავნები; ჩემში იღვიძებს წმინდა მარიამის კულტი და გულჩვილობა ჯვარცმის წინაშე ათას მკრეხელურ სანახაობასთან ერთად. — ახლა კეთროვანი ვზივარ მზისაგან ამოჭმული კედლის ძირას, გატეხილ ქოთნებსა და ჭინჭრებზე. — მოგვიანებით კი დაქირავებულ ჯარისკაცს გერმანიაში ღია ცის ქვეშ გამითენდება.

აჰ! კიდევ: მეწამულ ველზე, მოხუცებთან და ბავშვებთან ერთად ავსულთა რიტუალურ ცეკვას ვუერთდები..

დედამიწასა და ქრისტიანობაზე შორეული არაფერი მახსოვს. გამუდმებით ამ წარსულში ვხედავ ჩემს თავს. ოღონდ მარტოს, მიუსაფარს; ნეტავ რა ენაზე ვლაპარაკო-

ბდი? ჩემს წარმოსახვას სულ მთლად ეუცხოება ქრისტეს სწავლება; წმინდა მამების, ქრისტეს მოციქულთა სწავლებანი.

ნეტავ ვინ ვიყავი წინა საუკუნეში: მე ხომ ჩემს თავს ახლად ვპოვებ. აღარ არიან მანანწალები, აღარც სისხლისმღვრელი ომებია. დაბალმა რასამ ყოველივე მოიცვა ირგვლივ. როგორც ამბობენ, ესაა ხალხი, გონება, ერი, მეცნიერება.

ოჰ! მეცნიერება! მოგვარდა ყოველივე. სხეულისა და სულისათვის, — წმინდა ზიარებასავით, — გვაქვს მედიცინა და ფილოსოფია, — ექიმბაშის წამლები და ხალხური სიმღერების ჰარმონია. უფლისწულთა მხიარულება და თამაშები, ისინი რომ კრძალავდნენ! გეოგრაფია, კოსმოგრაფია, მექანიკა, ქიმია!..

მეცნიერება, ახლად მოვლენილი კეთილშობილება! პროგრესი. სამყარო წინ მიიწევს! რატომ არ უნდა ებრუნა?

რიცხვების მომრავლება. სვლა გონებისკენ. ცხადზე ცხადია, რასაც ვამბობ, წინასწარმეტყველებაა. მშვენიერად მესმის, მაგრამ არ ვიცი, როგორ გამოვთქვა წარმართული სიტყვების გარეშე, ამიტომ დუმილი მიჯობს.

*

წარმართული სისხლი ჩუხჩუხებს! ახლოა სული, რად არ შემეწევა ქრისტე, რად არ მოჰმადლებს სულს კეთილშობილებასა და თავისუფლებას? ვაგლახ! ევანგელეს დრო წავიდა! ევანგელე! ევანგელე!

ველი უფალს სულმოუთქმელად. მე სამარადჟამოდ მდაბალ მოდგმას ვეკუთვნი.

აი, არმორიკულ სანაპიროზე ვარ. დაე, ქალაქები გაჩირადდნენ საღამოს. ჩემი დღე დასრულებულია, ვტოვებ ევროპას. ზღვის ჰაერი დამიწვავს ფილტვებს; მიყრუებულ ადგილებში გავირუჯები. ცურვა, ბალახზე კოტრიალი, ნადირობა, განსაკუთრებით მოწევა; გავარვარებულ რკინასავით მაგარი სასმელების დალევა, — რასაც ძვირფასი წინაპრები აკეთებდნენ კოცონის ირგვლივ.

მე დავბრუნდები რკინის ხელ-ფხით, მუქი კანით, მრისხანე მზერით: შემომხედვენ და ყველას ვეგონები ძლიერი მოდგმისა. მექნება ოქრო: ვიქნები უსაქმური და უკმეხი. ქალებს სიამოვნებთ ზრუნვა ცხელი ქვეყნებიდან დაბრუნებულ ასეთ უღმობელ ხეიბრებზე. მერე გავკრევი პოლიტიკაში და გადავრჩები.

ახლა დანყველილი ვარ, სამშობლო შიშს მგერის. სჯობს, გავიღეშო და ქვიშიან სანაპიროზე გამოვიძინო.

*

ვერსად წავალთ. ისევ აქაურ გზებს გავუყვებით, აღსავსეს ჩემი ბინიერებით; ბინიერებით, თავისი მტანჯველი ფესვები რომ გაიდგა ჩემკენ ჯერ კიდევ მაშინ, როცა გონება იღვიძებდა — ზეცამდე სწვდება, მერევა, გონებას მიმღვრევს, მიზიდავს.

საბოლოო უმანკოება, ბოლო სიმორცხვე. ყოველივე ნათქვამია. საქვეყნოდ არ უნდა ვამხილო ბევრი რამის სიძულვილი ანდა ღალატი.

გზას გაუდგეთ! სვლა, ტვირთი, უდაბნო, კაეშანი და მრისხანება.

ვის მივეწოდო? რომელ მხეცს ვეთაყვანო? რომელ წმინდა ხატს შევუტო? ვის დავუსერო გული? რომელი სიცრუე ვალიარო? — ვის სისხლში ჩავდგა ფეხი?

სჯობს, ვუფრთხილდე მართლმსაჯულებას. — უმოწყალო ყოფა, უბრალოდ, გამოთაყვანება, — ავხადო კუბოს სარქველი დამჭკნარი ხელით, ჩამოვჯდე სულმეხუთული. მაშინ სიბერეც ამშორდება და ფათერაკიც: შიში არ ახასიათებთ ფრანგებს.

ეჰ! მე იმდენად მარტოსული ვარ, რომ ნებისმიერ ღვთიურ ხატებას გავანდობ სწრაფვას სრულყოფისაკენ.

ო, ჩემი თვითუარყოფა, საოცარი გულმონყალეხა! მაინც აქ ვარ — ქვემოთ!

De profundis Domine, რა ბრიყვი ვარ!

*

ჯერ კიდევ მთლად ბავშვს მხიბლავდა მოურჯულებელი კატორღელი, სამუდამოდ საპყრობილეში გამოკეტილი. შემოვივლიდი ხოლმე ფუნდუკებსა და ოთახებს, მისი ყოფნით ნაკურთხებს; მისი თვალებით შეეყურებდი ზეც-

არტურ რემბო

დილა
დასასრული

ისევ იმ უდაბნოდან, იმგვარსავე ღამეში, კვლავაც ვახ-ელ დაქანცულ თვალებს ვერცხლისფერი ვარსკვლავის კიაფით, ისევ ძვრა ვერ ვუყავი ამ ცხოვრების მეუფეთ, სამ გრძნეულს: გულს, სულსა და გონებას. ნეტავ როდის გადავივლით ქვიშნარებსა და მაღლობებს, რომ მივესა-ლმობთ ახალი ქმნილების შობას, ახალი სიბრძნის დაბადებ-ას, ტირანების და დემონების გადახვეწას და დასასრულს ცრურწმენისა, რომ თაყვანი ვცეთ — პირველებმა! — შო-ბაა დედამიწაზე!

ზეცათა ჰანგი, ხალხთა მსვლელობა! მონებო, ნუ შე-ვაჩვენებთ სიცოცხლეს.

ღამეშიღოგება

უკვე შემოდგომაა! — რაღად ვინატროთ მარადი მზე, თუ ღვთიური ნათლის შეცნობას ვცდილობთ. შორს იმ ხალხისგან, ბოლოს რომ უღებს დროთა მსვლელობა.

შემოდგომაა. უძრავ ნისლებში ჩაძირული ჩვენი ნავი მიექანება უბედურების ნავსაყუდელში, ცეცხლითა და ტალახით დასვრილ ვეებერთელა ცის ტატნობისკენ. ოჰ! მყრალო ძონძებო, წვიმისაგან დამბალო პურო, თრობავ, ათასო ვენებავ სიყვარულისა, ჯვარზე რომ მაცვით! ნუთუ არასდროს დამთავრდება ამ ვამპირის მბრძანებლობა, ის მფლობელია ათასობით მიცვალებულის სულის და ხორც-ის, განკითხვის ჟამს რომ ელიან! კვლავ მეჩვენება, რომ კანი მაქვს ამოჭმული ტალახისგან და წყლულებისგან, ჭი-ებით კი საესე მაქვს თმები და იღლიები, გულს მიხრავენ უფრო და უფრო დიდი ჭიები, გაშოტილი ვარ უგრძნობ-ელ და უასაკო უცნობთა შორის... შემეძლო კიდევ იქ მოვ-მკვდარიყავ... საშინელი მოგონებაა! მზარავს ეს სატანჯ-ველი.

შიშს მგვრის ზამთარი, ის ხომ კომფორტის დროა! — დროდადრო ცაზე ვლანდავ ქვეყნებს დაუსაბამოს, ნათლითმოსილი, სიხარულით მოცული ადამიანებით. ჩე-მს ზემოთ ვეება ოქროს ხომალდი დილის ნიავე ზე აფრიალ-ებს ჭრელ ბაირაღებს. მე დავუდე დასაბამი ყოველგვარ ზეიმს, გამარჯვებას, ყოველგვარ დრამას, ვცადე, აღმო-მეჩინა ახალი ყვავილები, ახალი მნათობები, ახალი სხე-ულები, ახალი ენები. მეგონა ზებუნებრივ ძალას ვფლობ-დი. ასე მეგონა! ახლა კი უნდა დავასამარო წარმოსახვაც და მოგონებანიც! მომხიბლავი დიდება ხელოვანისა და მთავონებული შემოქმედისა!

ეს მე ვარ! მე ვარ, თავს რომ ხან მოგვად, ხან ანგელოზ-ად ესახავდი ხოლმე, ყოველგვარი მორალისგან განძარც-ვული, ძირს განრთხმული, რათა ვეძიო და უღმობელ სი-ნამდვილეს ჩავებლაუჭო! გლეხი ვარ!

ეგებ მოვტყუვდი? ეგება ჩემთვის შეწყალება სიკვდი-ლის დობილად ქცეულიყო?

ბოლოს და ბოლოს მიტევენბას გთხოვთ იმისათვის, რომ სიცრუით ვიკვებებოდი. ახლა კი გზას გავუდგეთ.

არცერთი ხელი, მეგობრული! სად ვპოვო შეება?

*

დიახ, ახალი დროება ჩემთვის მეტად მკაცრია. რადგან შემიძლია ვთქვა, რომ გავიმარჯვე: კბილთა ღრჭიალი, ცეცხლის ტკრციალი, სნეულთ ვაება ყუჩდება. ინავლებიან უამური მოგონებანი. ქრებიან ჩემი საბოლოო მწუხარებანი, — შემურდეთ გლახაკებს, ავაზაკებს და სი-კვდილის თანამომძმეებს, ყველა ჯურის უპოვარს. — შე-ჩვენებულნო, შურს ვიძიებდი განა საკუთარ თავზე?!

უნდა იყო სრულიად თანამედროვე.

არავითარი ხოტბა-დიდება: მყარად გადადგი ყველა ნაბიჯი. მძიმე ღამეა!

სახეზე შემხმარ სისხლს ორთქლი ასდის, უკან კი სხვა არაფერი მაქვს ამ საშინელი ჩირგვის გარდა!.. სულიერი ბრძოლა ისევე მძაფრია, როგორც კაცთა შორის ამტყდა-რი ომი; ოღონდ მხოლოდ უფალი ჭვრეტს ჭეშმარიტებას.

უკვე წინა დღეა. ვცნობ ყოველგვარი მდინარება ძალ-ისა და ნამდვილი გრძნობის. განთიადისას, საოცარი მოთ-მინებით აღჭურვილნი, შევალთ კაშკაშა ქალაქებში.

რას ვამბობდი მეგობრულ ხელზე! მშვენიერია, ახლა ვიცინებ განვლილ, ამაო სიყვარულებზე და ამ წყვილთა სიყალბეს ვამხელ, — იქით ვიხილე ქალთა ჯოჯოხეთიც — და მაქვს ნება, სულიერად და სხეულებრივად დავეუფ-ლო ჭეშმარიტებას.

თარგმნა ქეთევან კოკოზაშვილმა

არზუ ქარადალი დაიბადა 1979 წელს თურქეთში, პუ-ლუმურში. დაამთავრა ულუდაღის უნივერსიტეტი. იბეჭდება სტუდენტობიდან. არის ათობით ნიგნის ავტო-რი. მიღებული აქვს პრესტიჟული ჯილდოები პოეზიის დარგში. არზუს ლექსები ითარგმნა 2020 წელს „მთარგ-მნელთა კოლეგიის“ ეგიდით, რომელსაც ხელმძღვანე-ლობდა ალექსანდრე ელერდაშვილი. აღნიშნული თარგ-მანები შესულია თურქული პოეზიის ანთოლოგიაში, მო-გვიანებით ნინო მოდრეკილაძის თარგმანები დაიბეჭდა ჟურნალ „ხორნაბუჯში“.

გთავაზობთ არზუ ქარადაღის ახალი ლექსების ახალ თარგმანს.

არზუ ქარადალი

ზარდა

ჩვენი სამეზობლოს
ქალები
გადიან ტროტუარზე
და სახლების ჩრდილში ჩამომსხდარნი
სალამოს ელოდებიან.
ვინ იცის, რა ტკივილებს ფარავენ,
ან რა დარღვე საუბრობენ...
ბავშვები კი იქვე, კარნინ,
შუა ქუჩაში ბეტონზე
თამაშობენ...
ვინ იცის, რას დღესასწაულობენ,
რა სიხარულის ყიჟინა აქეთ...
შეგყურებ ღია ფანჯრებს და
ვიცი,
ვინ რატომ ჩამოაფარა ფარდა.

უთოვლო ვაჩხვი

წადი,
დამტოვე
დანგრეული ქალაქის მზერით,
ხელებზე — არეული ამინდით,
მყიფე წინადადებებით,
სანამ იისფერი გაქრება,
სანამ სავსე მთვარე ყელს ჩამწვავს.
წადი,
დამტოვე უფერული ოცნებებით,
ტყუილი ნავსაყუდელით,
ვნებიანი სიყვარულის
უსასრულო ლოდინის კალენდრით,
სანამ მოთოვს და ვერხვი დაიზნიქება,
სანამ ჩემს გონებაში ჭეშმარიტებაა...
წადი, იპოვე ზღაპრები ბედნიერი დასასრულით
და
ვაშლის სურნელოვანი საღამოებით.
წასვლა შენთვის მშობლიურია,
დარჩენა დააჭკნობს მთებსა და მდინარეებს.

ღამეშიღოგება

დავუშვათ, რომ
დაგავინყდა სახელები, იდენტობები,
ანდა,
უდაბნოს მძვინვარე ხანძარს
გადარჩენილი
ყველა სახე ერთნაირია,
შეძლებ, თვალებით ამომიცნო?...
დავუშვათ, რომ
გარდასული დღეები
კუნაპეტ ღამეებად იქცნენ
და შენი გარდასული სიყვარულები
ერთმანეთში გადაიხლართნენ.

ქვიშაზე დანარილი

შენ მიატოვე მთა და ზღვა
და ვერ ივიწყებ,
როგორ ბანაობდი
ხის ქოშებიან ბოშებთან ერთად,
გწყუროდა სიყვარული
და სიცოცხლე.
შენ მიატოვე გზა და
ნაბიჯ-ნაბიჯ გაზომე ნაპირი,
გესმოდა ტალღების ქართან ჩურჩული,
მაგრამ გასურდა, გაგეგო
როგორ იცხოვრო...
რადგან კლდეებზე ცოცვა, ან
ზღვაში ცურვა არ არის საკმარისი იმისათვის,
რომ მონანილეობა მიიღო
ცოცხლად ყოფნის სიხარულში,

თუნდაც შუბლი ცას მიაბჯინო,
გული თუ ვერ ხედავს მზეს.

ქალები

მოსავენ სიკვდილს სიბნელის ქეები,
ცის საშვილოსნო აჩენს მავ ღრუბლებს,
ქალები საუბრობენ სხეულის ენით,
ზრდიან ბავშვებს და რწყავენ გაზაფხულებს...
და ვიდრე ბავშვები იბუტებიან,
ვიდრე მზე მათ კულულებს დაეძებს,
ქალები სარკეებს მიუსხდებიან,
კისერზე ივარცხნიან გაზაფხულებს.
სარკე, დაუნდობელ დროის ანარეკლი,
უმონმებს ქართა ნაკვალევს,
ქალები მშვიდად ადგებიან,
კიდებენ ფარდების გაზაფხულებს.
ქალები — მივინყებული კოცნების
ბედნიერი მოგზაურები.

ატირებული ქალაქის ღამისი

ეს გარიყული ქალაქი
იტანჯება მშვიდი შვილების გამო,
მათი დაკარგული ნაბიჯებისთვის,
ყველაფერს დასტირის:
მთავრობას,
უსიყვარულობას,
უსამართლობას...
მიილტვის უსასრულო კაცთმოყვარეობისკენ.
ეს ქალაქი დასტირის შიშვლად სიკვდილს,
დაცლილი სახლების სახურავებს,
დასტირის ჭვარტიდან ლურჯ ცას,
დასტირის უყვავილო ეზოებს,
აგურისფერ სასონარკვეთილებას.
ეს ქალაქი დასტირის მთელ კონტინენტს,
ტროტუარებზე ჩავლილ ყალბ სახეებს.
თავის არსებობას,
ქალების ჩაშავებულ თვალებს,
სხეულებს,
ტირის დილიდან საღამომდე.
ქალაქი ტირის უსამართლობაზე,
ტირის ცოდვილი ხალხისთვის.

რასაც მზე უჭირავს

ეს შენთვის იყო:
დილის თენება,
ყვავილთა ზერები,
ბოლოკაბები,
ბაზარი,
ქალები — სიხარულის შემგროვებლები.
ეს შენთვის იყო:
ფეხშიშველი ქუჩის ბავშვები
ჯიბეში ფერადი ოცნებებით.
ეს შენთვის იყო:
სისხამზე ვინც ღილაკს ჩართავდა,
უკანასკნელი კეტავდა კარს,
მორიგე ცვლაში,
რიჟრაჟებზე გაღვიძებული მემანქანე,
შავი მუშები.
ეს შენთვის იყო:
სინათლის გამყიდველები,
გზის გამხსნელები,
მესაფლავეები...
შენს ძარღვებში
კი სისხლი ჩქეფდა სამყაროს აზრი,
ღამლამობით იმედს მარხავდი,
დილაობით გამოაჩენდი.

თარგმნა ნინო მოდრეკილაძემ

ლიტერატურული გაზეთი

საქართველოს კულტურისა
და სპორტის სამინისტრო
საქართველოს მხარალთა სახლი

რედაქტორი ირაკლი ჯავახაძე
რედაქტორის მოადგილე უჩა შერაზადიშვილი
ჟურნალისტი თამარ ჟურული

მობ. ტელ.: (577)742277; (599)269852; e-mail: litgazeti@yahoo.com

ISSN 2346-7940

